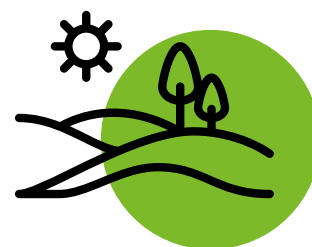
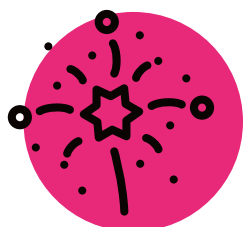
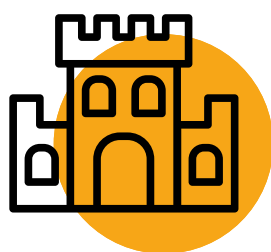
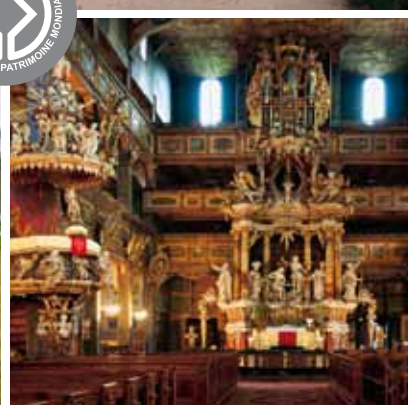
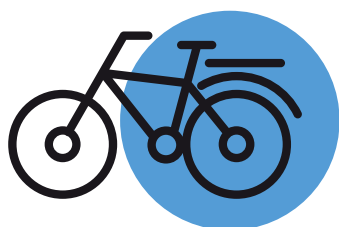

společné dědictví
wspólne dziedzictwo

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA
ŚLADEM ZAMKÓW I PAŁACÓW | ŚLADAMI ARCHITEKTURY SAKRALNEJ
ŚLADAMI ZABYTKÓW TECHNICZNYCH I WOJSKOWYCH | RELAKS W UZDROWISKACH

Przedstawiamy wam katalog tematycznych tras turystycznych, dzięki którym odkryjecie najciekawsze atrakcje pogranicza polsko-czeskiego i jego okolic.

Słowo úvodem

Historie polsko-českého pohraničí se formovala po staletí a zanechala nám spoustu památek, které dnes můžeme obdivovat podél celé hranice. Díky dlouhodobé intenzivní spolupráci obou zemí je poznávání pohraničí stále snadnější, a jeho významné dědictví se stává bližší každému z nás. Společné dědictví zde prezentujeme formou různých témat, z nichž si každý návštěvník jednotlivých regionů vybere to, co je jeho srdci blízké. Bez ohledu na to, zda hledáme přírodní nebo kulturní bohatství, v tomto prospektu, na webových stránkách

www.tourism-pl-cz.eu

a v programech na kanálu YouTube najdeme inspiraci pro cestování polsko-českým pohraničím.

Rychlý přístup na web:
Szybki dostęp do stron WWW:

Prohlídka bez bariér

V rámci projektu „Wspólne Dziedzictwo / Společné dědictví“ jsme zmapovali několik desítek vybraných atrakcí z polsko-českého pohraničí, co se týče jejich dostupnosti pro osoby se speciálními potřebami, včetně turistů se zdravotním postižením a seniorů. Díky tomu jsme mohli specifikovat nejen to, s jakým vybavením mohou návštěvníci počítat, ale také jaké překážky mohou potkat na své cestě. Shromážděné informace jsou uvedeny na internetových stránkách.

Słowem wstępu

Historia polsko-czeskiego pogranicza formowała się przez wieki i pozostawiła nam wiele zabytków, które dziś możemy podziwiać wzdłuż całej granicy. Dzięki długotrwałej i intensywnej współpracy obu krajów poznawanie pogranicza jest coraz łatwiejsze i jego znaczące dziedzictwo staje się bliższe każdemu z nas. Wspólne dziedzictwo prezentujemy tu poprzez formę różnych tematów, z których każdy ze zwiedzających pojedyncze regiony wybierze to co bliskie jego sercu. Niezależnie od tego, czy szukamy bogactwa natury lub kultury, w tym prospekcie, na stronach internetowych

www.tourism-pl-cz.eu

i w programach na kanale YouTube znajdziemy inspirację na podróżę przez polsko-czeskie pogranicze.

Rychlý přístup na kanál YouTube:
Szybki dostęp do kanału YouTube:

Zwiedzanie bez barier

W ramach projektu „Wspólne Dziedzictwo / Společné dědictví“ oceniliśmy kilkadziesiąt wybranych atrakcji z pogranicza polsko-czeskiego pod względem ich dostępności dla osób o specjalnych potrzebach, w tym dla turystów z niepełnosprawnościami i osób starszych. Dzięki temu mogliśmy określić nie tylko to, na jakiego rodzaju udogodnienia mogą liczyć odwiedzający atrakcje, ale także, jakie ewentualne przeszkody mogą napotkać na swojej drodze. Zebrane informacje zostały przedstawione na stronie internetowej.

SPIS TREŚCI

Wielki szlak polsko-czeskiego pogranicza	2
Śladem zamków i pałaców	37
Zamki.....	38
Pałace.....	41
Śladami architektury sakralnej	45
Świątynie, klasztory, miejsca pielgrzymkowe.....	46
Drewniane kościoły.....	50
Śladami zabytków technicznych i wojskowych	54
Zabytki techniczne.....	55
Zabytki wojskowe.....	59
Relaks w uzdrowiskach	62

Polecamy:

szlaczamkowipalacow.eu

szlakpodziemi.pl

zabytkitechniki.pl

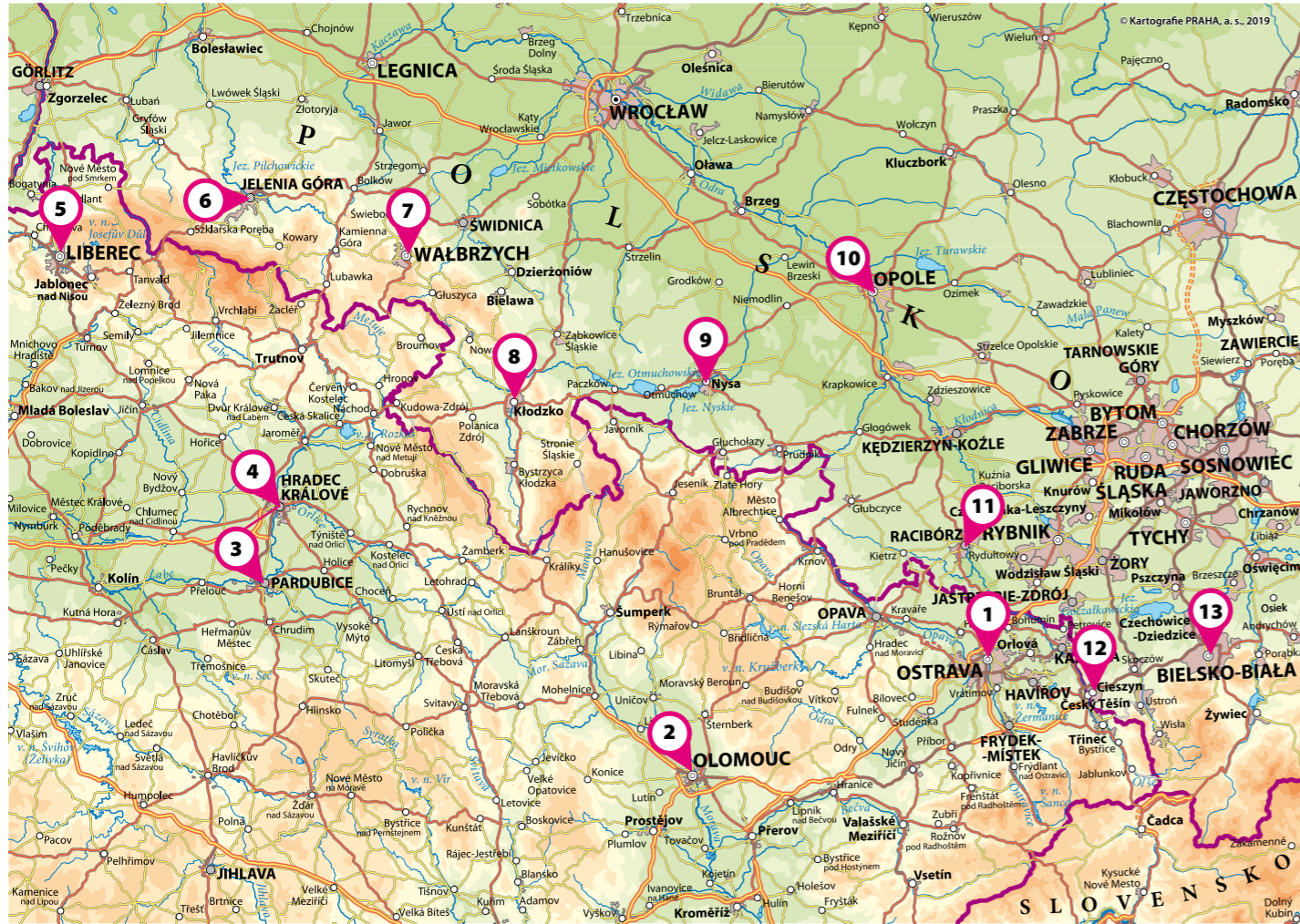

reformationroutes.eu

technotrasa.cz

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

1 | OSTRAVA

95,7 km

2 | OŁOMUNIEC

137,8 km

3 | PARDUBICE

26,5 km

4 | HRADEC KRÁLOVÉ

98,8 km

5 | LIBEREC

70,7 km

6 | JELENIA GÓRA

65,8 km

7 | WAŁBRZYCH

55,6 km

8 | KŁODZKO

54,6 km

9 | NYSA

56,5 km

10 | OPOLE

78,5 km

11 | RACIBÓRZ

63,3 km

12 | CIESZYN

37,5 km

13 | BIELSKO-BIAŁA

Długość trasy:
841,3 km

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

OSTRAVA (OSTRAVA) 1

Metropolia kraju morawsko-śląskiego to trzecie co do wielkości oraz łącznej liczby mieszkańców miasto w Republice Czeskiej. Znajduje się 10 km na południe od granicy państwowej z Polską i 50 km na zachód od granicy ze Słowacją. Przez miasto prowadzi autostrada D1 oraz główne linie kolejowe. Ostrawa, położona w dolinie między Beskidami a Jesionikami, jest jednym z najbardziej zielonych miast w kraju. Miasto tętni bogatym życiem kulturalnym i społecznym, nie tylko dzięki wysokiej jakości teatrom i galeriom, ale również dzięki słynnej ulicy Stodolní pełnej klubów, restauracji, pubów i barów.

👤 289 629

✈️ Port lotniczy Ostrava im. Leoša Janáčka

📍 **Centrum Informacji Turystycznej**
Prokešovo náměstí 1803/8, 702 00 Ostrava
Tel.: +420 599 443 096
Mobil: +420 602 712 920
E-mail: vez@ostravainfo.cz
www.ostravainfo.cz
www.severnimorava.travel

CO WARTO ZOBACZYĆ

Mysząc o Ostrawie, większość z nas skojarzy ją sobie z unikatowym zabytkiem techniki, **Dolnym Obszarem Witkovic** 1 (→ s. 55), który swoją nadzwyczajnością przyciąga wielu krajowych i zagranicznych turystów. Zdecydowanie nie powinniście też przeoczyć największego muzeum górnictwa w Republice Czeskiej, **Landek Park** 2 (→ s. 55), w którym możecie zjechać bezpośrednio do złoża kopalnianego.

Wspaniały widok na miasto jak i Beskidy i Góry Odrzańskie rozpościera się z **Wieży Widokowej Nowego Ratusza** 3 będącej najwyższą wieżą ratuszową w Czechach. Przewodnik barwnie opowie wam tu o historii miasta oraz poleci interesujące miejsca w Ostrawie i okolicy. Z Nowego Ratusza krótkim spacerem w stronę ulicy Stodolní dostaniecie się do Galerii Sztuki, gdzie możecie zobaczyć 20 tysięcy eksponatów. Przechodząc Kładką Zamkową przez rzekę Ostrawicę, natraficie na **Zamek Śląsko-Ostrawski** 4, którego dziedziniec i amfiteatr są miejscem, gdzie w trakcie całego roku odbywa się niezliczona ilość wydarzeń kulturalnych.

Ostrawa to jedno z najbardziej zielonych miast w Czechach, o tej być może zaskakującej ciekawostce przekonacie się nie tylko w samym centrum miasta czy podczas spacerów wzdłuż **Ostrawicy** 5, ale również np. w jednej z dzielnic miasta Śląskiej Ostrawie. Tu znajdziecie wysoką na 315 metrów **haldę Ema** 6, na której szczyt można wejść idąc po ścieżce edukacyjnej (równoległa z żółtym szlakiem turystycznym), prowadzącej od Zamku Śląsko-Ostrawskiego, Mostu Miloša Sýkory lub od strony ogrodu zoologicznego.

ZOO Ostrava

W ostatnich latach ostrawski ogród zoologiczny rozwija się w szybkim tempie. Dzięki 100 hektarom powierzchni jest drugim największym ZOO w kraju. W naturalnym parku leśnym żyje 400 gatunków zwierząt, których jest tutaj ok. 4000 osobników. Do głównych atrakcji należą m.in. słonie, hipopotamy, szympansy w Pawilonie Ewolucji oraz afrykańskie zwierzęta kopytne w części Safari. Miłośnicy flory również znajdą tu coś dla siebie – mogą odwiedzić kilka tras botanicznych a w sezonie wiosennym podziwiać kwitnące rododendrony, których jest tu najwięcej w Czechach. Ponadto w ZOO znajdziecie centrum edukacyjne oraz restaurację. Czymś oczywistym są też pokazy karmienia zwierząt oraz zwiedzanie nocne.

www.zoo-ostrava.cz

Galeria Sztuk Pięknych

Budynek Domu Sztuki z 1926 roku jest klejnotem ostrawskiej architektury nowoczesnej. Galeria od początku działała w jego wnętrzach i od lat 60. XX wieku skoncentrowała się na obszernej działalności akwizycyjnej i stopniowo rozszerzała swoje zbiory sztuk pięknych, które obecnie liczą ponad 20 000 dzieł. Pod względem wartości zbiorów Galeria Sztuk Pięknych w Ostrawie należy do piątki najbardziej znaczących instytucji tworzących zbiory w Republice Czeskiej. Zwiedzający mogą tu zobaczyć tak stałe ekspozycje jak krótkoterminowe wystawy dzieł różnych autorów.

www.gvuo.cz

WYCIECZKI PO OKOLICY

*Idealnym miejscem na wycieczki po okolicy, ale również na dłuższe pobyty zimą i latem jest **Beskid Śląsko-Morawski** z jego najwyższym szczytem – **Łysą Górą**. Oprócz podziwiania piękna krajobrazu możecie wyruszyć także do **Opawy** oraz **Štramberka**.*

Muzeum Ziemi Śląskiej, Opawa

– 33 km na północny zachód od Ostrawy

Zbiory muzealne koncentrują się tu na florze i faunie, prehistorii, historii regionu i sztuki, zwłaszcza czeskiego Śląska oraz północnych i północno-wschodnich Moraw. Muzeum opawskie to najstarsze muzeum publiczne w Republice Czeskiej, jego początki sięgają 1814 roku. Jednocześnie z 2 400 000 eksponatów jest trzecim co do wielkości muzeum w Czechach.

www.szm.cz

Autor zdjęcia synagogi: Martin Friedel

Synagoga w Karniowie

– 58 km na północny zachód od Ostrawy

Żydowska synagoga w Karniowie z 1871 roku cudem przetrwała czasy nazizmu i doczekała dzisiejszych czasów. Miejscowi Żydzi usunęli z synagogi wszystkie symbole swojej wiary, a Niemcy potrzebowali miejsca na targ miejski. Urządzili go więc właśnie w budynku świątyni. Dzięki temu, po dziś dzień możemy podziwiać synagogę w stylu neoromańskim i mauretańskim. Zwiedzający znajdą tu wszystkie symbole wiary żydowskiej łącznie z hebrajskimi napisami. Synagoga służy również jako punkt widokowy, który umożliwia zwiedzającym widok na okolice Karniowa z perspektywy lotu ptaka. Na zwiedzanie można umówić się w miejscowym centrum informacji lub bezpośrednio w synagodze.

Beskid Śląsko-Morawski

– 40 km na południe od Ostrawy

Tutejszy park krajobrazowy jest wyjątkowy. Zwłaszcza dzięki pozostałościom puszczy pierwotnej, w której występują rzadkie zwierzęta i rośliny karpackie. Znajdziecie tu kilkaset kilometrów oznakowanych pieszych i rowerowych szlaków turystycznych oraz pięćdziesiąt kilometrów tras narciarskich. Ze szczytu Łysej Góry rozciąga się niepowtarzalny widok na grzbiety i doliny Beskidów, Jesioników i Tatr Wysokich.

POLECAMY! Puszcza Mionší

– 70 km na południowy wschód od Ostrawy

Narodowy rezerwat przyrody Mionší jest największym zespołem lasu jodłowo-bukowego typu karpackiego na terenie Republiki Czeskiej. Obszar ten jest domem dla około 110 gatunków kręgowców (w tym 73 gatunków ptaków), a dzięki bogactwu gatunków grzybów zalicza się go do najbardziej znaczących lokalizacji mykologicznych w kraju. Dzięki siedmiokilometrowej ścieżce edukacyjnej (między gminami Łomna Dolna i Górna) macie możliwość zajrzenia na skraj tej puszczy i podziwiania jednego z najlepiej zachowanych zespołów leśnych beskidzkiej przyrody. Ścieżka dostępna jest wyłącznie z przewodnikiem od 1 czerwca do 15 września (3–4 godz.).

WYDARZENIA CYKLICZNE

MAJ-LIPIEC

Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Leoša Janáčka

CZERWIEC

Złata Tretra

LIPIEC

Beats for Love
Colours of Ostrava

WRZESIEŃ

Dni Nato
Festiwal Muzyczny Świętego Wacława

2 OŁOMUNIEC (OLOMOUC)

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Uniwersyteckie miasto Ołomuniec może się pochwalić największą po Pradze liczbą zabytków. Właśnie dlatego to stutysięczne miasto często nazywane jest „małą Pragą”. Ołomuniecka dominanta, Kolumna Trójcy Przenajświętszej, znajduje się od 2000 roku na liście zabytków UNESCO. Przewodnik turystyczny Lonely Planet wskazał Ołomuniec jako nr 1 wśród ukrytych zabytków Europy (50 Secret Gems of Europe).

100 523
 Ostrawa – 80 km
Centrum Informacji Turystycznej
 Horní náměstí (arkady ratusza), 779 11 Olomouc
 Tel.: +420 585 513 385, 392
 E-mail: infocentrum@olomouc.eu
tourism.olomouc.eu
www.central-moravia.cz

CO WARTO ZOBACZYĆ

Najbardziej znaczące ołomunieckie zabytki skupione są w okolicy Górnego i Dolnego Rynku oraz Placu Wacława. Górny Rynek zdominowany jest przez **Kolumnę Trójcy Przenajświętszej** ¹ (UNESCO) i **budynek ratusza z zegarem astronomicznym** ². Górny i Dolny Rynek otoczony jest renesansowymi i barokowymi pałacami, opowiadającymi dzieje bogatej historii miasta. Podziwiać możecie tu również unikatowy zespół fontann z motywami antycznymi. Załedwie parę kroków dalej wznosi się wyjątkowa budowla gotyckiego **kościół pw. św. Maurycego**, która szczyty się jednymi z największych organów w Europie. Co roku we wrześniu odbywa się tutaj **Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej** ³.

Między Górnym i Dolnym Rynkiem możecie przepacerować się romantycznymi uliczkami odkrywając **kościół pw. św. Michała** ⁴ z trzema barokowymi kopolami, jednym z charakterystycznych elementów miejskiej panoramy, oraz **kaplicę pw. św. Jana Sarkandra** ⁵, położoną w miejscu byłego więzienia. Męczeńską śmierć poniósł tutaj ksiądz

tourism.olomouc.eu/tourism/information-centre

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Jan Sarkander, patron kaplicy. Kiedy następnie przejdziecie ulicą Uniwersytecką, dalej wzdłuż torów tramwajowych i podejdziecie do góry ulicą Dómską, zobaczycie monumentalną nowogotycką **katedrę pw. św. Wacława** ⁶ oraz dawny **pałac Przemysławów**, w którym obecnie mieści się **Muzeum Archidiecezjalne** ⁷. Niedaleko Placu Wacława możecie też zwiedzić **Pałac Biskupi** ⁸, będący jedyną udostępnioną do zwiedzania siedzibą arcybiskupa w Europie Środkowej. Ołomuniec był znaczącym **miastem warownym** ⁹, o czym świadczy 30 historycznych obiektów wojskowych położonych bezpośrednio w mieście oraz bliskiej okolicy (→ p. 59).

ZWIEDZANIE MIASTA Z PRZEWODNIKIEM

Centrum Informacji Turystycznej w Ołomuńcu, umiejscowione w budynku ratusza, oferuje w przeciągu całego roku szeroki wybór miejskich tras zwiedzania z przewodnikiem lub audio-przewodnikiem dla turystów indywidualnych oraz grup zorganizowanych. Miasto możecie poznać też w sposób niekonwencjonalny: na rowerowym barze piwnym, pojazdach segway, rowerach zwykłych czy rowerach czteroosobowych oraz z pokładu łodzi i pontonu.

Muzeum Krajoznawstwa w Ołomuńcu

Na zwiedzających czeka dziesięć wystaw stałych w historycznym budynku muzeum. Do najbardziej imponujących wystaw należy „Ołomuniec – piętnaście wieków miasta”, która opowiada o siedmiu głównych tematach historycznych tworzących przekrój historii miasta, „Galeria osobowości Kraju ołomunieckiego” oraz „Od kołyski po grób”, która przedstawia historię od urodzenia do śmierci, osadzoną w środowisku wsi hanackiej i kraju hanackiego z okresu XIX wieku. Łączny zasób zbiorów muzeum liczy na dzień dzisiejszy prawie milion pozycji. Stałe ekspozycje muzeum przeprowadzą was przez historię Ołomuńca oraz tradycje ludowe regionu, opowiedzą wam historię kamienia od jego najstarszych dziejów oraz zapoznają was z najbardziej znaczącymi postaciami związanymi z Krajem Ołomunieckim.

www.vmo.cz

Muzeum Archidiecezjalne w Ołomuńcu

Muzeum mieści się na terenie zabytkowego centrum miasta, a jego stała ekspozycja obejmuje około 300 niezwykle wartościowych dzieł sztuki z okresu od XI do XVIII wieku. Muzeum jako jedyne w Czechach uzyskało oznaczenie „Dziedzictwo Europejskie” (European Heritage Label). Muzeum wyróżnia się nie tylko różnorodnością zbiorów opowiadających dzieje prawie tysiącletniej kultury duchowej Archidiecezji Ołomunieckiej, ale też bogatą historią ołomunieckiego zamku. Miejsce to związane jest z morderstwem czeskiego króla Wacława III w 1306 roku oraz z pobytami kompozytora W. A. Mozarta, który skomponował tu VI symfonię F-dur.

www.muzeum-olomouc.cz

WYCIECZKI PO OKOLICY

Co oferuje okolica Ołomuńca? Romantyczne zamki i pałace, fascynujące wystawy, piękną przyrodę oraz solidną porcję rozrywki dla całej rodziny.

Wystarczy wyruszyć zaledwie 12 km na północ za Ołomuniec (w kierunku Šternberka), by trafić na znane miejsce pielgrzymkowe – **świątynię pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny na świętym Kopeczku** (→ s. 46), której papież Jan Paweł II podczas swojej pielgrzymki w 1995 roku nadał tytuł bazyliki mniejszej. W pobliżu bazyliki na powierzchni 42,5 ha położony jest najczęściej odwiedzany cel turystyczny Moraw Środkowych – **Zoo Ołomuniec**. Kilka kilometrów dalej leży miasto **Šternberk** z zamkiem o tej samej nazwie (→ s. 38) i niepowtarzalną „Ekspozycją czasu”.

ZOO Ołomuniec, Św. Kopeczek – 12 km od Ołomuńca

Do największych atrakcji miejscowego ZOO, z prawie dwoma tysiącami zwierząt, należą wspólny wybieg dla niedźwiedzi baribali i wilków arktycznych, pawilon nietoperzy, olbrzymie akwarium, egzotyczny pawilon tropikalny oraz udostępniony dla zwiedzających wybieg makaków japońskich, przez który częściowo przechodzi się po wiszącej kładce. Nowością jest afrykański pawilon Kalahari, w którym mieszkają surykatki, góralowce, mrowniki oraz ratele miodożerne.

www.zoo-olomouc.cz

Na północny zachód od Ołomuńca (w kierunku Mohelnic) znajdziecie prawdziwe bogactwo przyrody w postaci Parku Krajobrazowego Litovelské Pomoraví. Zachęca on do spacerów, wycieczek rowerowych oraz amatorskiej turystyki wodnej. Zdecydowanie nie zapomnijcie odwiedzić Jaskiń Javoříckich, będących największą atrakcją parku krajobrazowego. Jeżeli pojedziecie jeszcze parę kilometrów dalej, nie będziecie żałować, ponieważ waszym oczom ukaże się jeden z najczęściej odwiedzanych zamków w Republice Czeskiej – bajkowy zamek Bouzov (→ s. 38). Z Bouzova do Loštic już tylko kawalek, a warto odwiedzić drugie z nich ze względu na działające tam muzeum, które poświęcono słynnemu regionalnemu przysmakowi – Serkom Ołomunieckim. Jeżeli chcielibyście zobaczyć, jak miejscowym żyło się w XIX wieku, polecamy zwiedzić skansen w Příkazach, oddalony zaledwie 10 km od Ołomuńca.

Muzeum Hanackie w Przyrodzie – 10 km od Ołomuńca

Skansen z XIX wieku prezentuje miejscową tradycyjną architekturę. Teren tworzą tradycyjnie wyposażona posiadłość hanacka ze stodołą szpaletową oraz 3 inne stodoły szpaletowe z przylegającymi ogrodami. Wszystkie budynki będące zabytkami dziedzictwa kulturowego wyposażone zostały w meble wiejskie z lat 1799–1950.

www.nmvp.cz/prikazy

Jaskinie Javoříckie – 31 km od Ołomuńca

Jaskinie Javoříckie, należące do najpiękniejszych jaskiń w Czechach, zawdzięczają swoją wyjątkowość bogatym i dobrze zachowanym formom stalaktytowym. Podziemny system tworzy skomplikowany kompleks korytarzy, kopuł i przepaści. Łączna długość wszystkich odkrytych korytarzy sięga ponad 4 000 m. Temperatura powietrza w jaskiniach wynosi 7–8 °C.

www.caves.cz/jeskyne/javorickse-jeskyne

Muzeum Serków Ołomunieckich – 30 km od Ołomuńca

Serki Ołomunieckie mają ponadstoletnią historię, a w serkarni A. W. w Lošticach dojrzewają już od 1876 roku. Chodzi o niepowtarzalny ser czeskiego pochodzenia, który jest znany ze swojego dobrego pikantnego smaku i wyrazistego zapachu. Oryginalne Serki Ołomunieckie to naturalny, miękki ser dojrzewający z minimalną ilością tłuszczu i soli, bez jakichkolwiek dodatków chemicznych. Jedynie w swoim rodzaju muzeum dba o pamięć o historii tego słynnego przysmaku.

Czy wiecie, że...?

Serki Ołomunieckie to jedyny oryginalny czeski ser chroniony przez oznaczenie geograficzne UE. W całym regionie możecie skosztować serków na wiele sposobów - w postaci tataru, na chlebie, smażonych, w zupie, a nawet w postaci lodów lub oryginalnych słonych deserów.

www.tvaruzky.cz/muzeum-olomouckych-tvaruzku

W kierunku Prościejowa na południowy zachód od Ołomuńca, zdecydowanie polecamy przystanek w Čechach pod Kosířem (→ s. 41), gdzie w środku romantycznego parku natraficie na nowo wyremontowany pałac. Kawalek dalej traficie na niepowtarzalną ekspozycję zabytkowych karet.

Muzeum Zabytkowych Karet – 20 km od Ołomuńca

Znajdziemy tu niepowtarzalną i największą kolekcję karet zabytkowych i latarni w Europie Środkowej. Ekspozycja liczy ponad 50 karet i sani z lat 1750–1920. Do najcenniejszych eksponatów należą kareta „Złota Karosa” wyprodukowana we Francji w 1750 roku oraz kareta arcybiskupia, która wystąpiła w filmie o cesarzowej Sisi. Kolekcja zawiera również karety pogrzebowe, sanie oraz szereg akcesoriów do karet i podróży.

www.historickekokary.cz

Jeśli z Ołomuńca wyruszyście autostradą w kierunku Ostrawy miniecie miasto Hranice, na którego krańcu możecie zrobić krótki spacer i dotrzeć do najgłębszej, zatopionej jaskini na świecie.

Przepaść Hranická – 46 km od Ołomuńca

Pomiar dokonany we wrześniu 2016 roku przez nurków głębinowych z Krzysztofem Starnawskim na czele, za pomocą robota, który przedostał się na głębokość 404 metrów potwierdził, że Przepaść Hranická jest najgłębszą podwodną jaskinią na świecie. Przy czym zdalnie sterowany robot nie osiągnął dna, zatrzymała go długość kabla. Po doliczeniu jeszcze części znajdującej się nad lustrem wody głębokość przepaści została ustalona na 473,5 metrów. Geologowie szacują, że jej rzeczywista głębokość waha się od 700 do 1000 metrów. W budynku kolejowym, za którym znajduje się początek ścieżki edukacyjnej prowadzącej w jej kierunku możecie obejrzeć interaktywną ekspozycję poświęconą tej unikatowej jaskini.

WYDARZENIA CYKLICZNE

LUTY

Ostatki, Ołomuniec

KWIECIEŃ

Festiwal Serków Ołomunieckich, Ołomuniec

MAJ

Ołomuniec Dvořáka
BEERFEST, Ołomuniec

LIPIEC

Ołomunieckie Święto Baroku, Ołomuniec
Bezděkovski Festiwal Lawendy, Bezděkov
Ceľtycka Noc, Plumlov
Josefkoł, Čechy pod Kosířem

SIERPIEŃ

Hefaiston, Helfštýn

WRZESIEŃ

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej,
Ołomuniec

LISTOPAD–GRUDZIEŃ

Jarmark Bożonarodzeniowy w Ołomuńcu

3 PARDUBICE

Miasto piernika i koni znajduje się na wschodzie Czech – około 100 km od Pragi. Jego wielkim atutem jest dobre skomunikowanie z całym regionem, krajem oraz zagranicą. Pardubice szczytą się nie tylko położeniem na głównym ciągu kolejowym, ale również międzynarodowym lotniskiem. Przyjedźcie zobaczyć miasto, którego bogata historia sprawi, że je pokochacie.

90 688
 Port lotniczy Pardubice
Centrum Informacji Turystycznej Pardubice
 nám. Republiky 1, 530 02 Pardubice
 Tel.: +420 775 068 390
 E-mail: info@ticpardubice.cz
www.ipardubice.cz, www.vychodni-cechy.info

CO WARTO ZOBACZYĆ

Jeżeli lubicie wypić dobrą kawę w scenerii zapierających dech w piersiach zabytkowych kamienic, na czele z **ratuszem**, to plac Pernštýnski będzie strzałem w dziesiątkę. Znajdziecie tu także dom „U Jonasza” (→ s. 50), będący doskonale zachowanym barokowym zabytkiem. Na miłośników architektury sakralnej czekają tutaj **Kościół pw. św. Bartłomieja** oraz **Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny**.

www.vychodni-cechy.info

Ratusz w Pardubicach

Szukacie miejsca na super zdjęcia i selfie? Wybierzcie się do ratusza w Pardubicach. Zadziwi was bogato zdobiona fasada, która dobrze wygląda w promieniach słońca oraz w świetle lamp ulicznych. Budynek pochodzi z końca XIX wieku. Zdobią go medaliony z podobiznami czeskich królów oraz charakterystyczne sgraffito.

Zielona Brama

Chcecie obejrzeć miasto z góry? Żaden problem. Wystarczy wbiec tylko po kilku schodach. Zielona Brama, razem z charakterystyczną wieżą, która wzniesiona została w 1538 roku, dominuje nad zabytkowym centrum Pardubic. Warto ją zobaczyć i zwiedzić.

Dom U Jonasza

Jeżeli polujecie na architektoniczne perełki, nie powinniście przegapić tego barokowego domu. Jego dominantą jest postać biblijnego proroka Jonasza w paszczy wieloryba. Dziś w domu tym mieści się Galeria Wschodnioczeska, która pochwalić się może rzadkim, w pełni zachowanym sklepieniem kryształowym z XVI wieku.

Muzeum Wschodnioczeskie w Pardubicach

Muzeum, zajmujące się nie tylko Pardubicami, ma swoją siedzibę w salach renesansowego pałacu blisko centrum miasta. Jest to budowla wyjątkowa, posiadająca niepowtarzalne przejście między zamkiem a pałacem, które czyni zeń jedyny tego rodzaju obiekt w Europie Środkowej. Pałac otoczony jest obszernym parkiem, w którym możecie odpocząć i naładować akumulatory przed dalszym odkrywaniem zabytków miasta.

www.vcm.cz

WYCIECZKI PO OKOLICY

Do zwolenników zabytków zdecydowanie przemówi pobliski zamek **Kunětická hora**, w którym można odnaleźć loch głodowy, wystawę tortur, a nawet smoka. W podzamczu możecie zwiedzić piernikową chatę, czyli **Muzeum piernika**. W nim zapoznacie się z procesem produkcji tego słodkiego przysmaku, poznacie jego smak, a przede wszystkim zobaczycie, jak wygląda. Zaledwie 10 km na północny zachód od Pardubic leży **uzdrowisko Bohdaneč** (→ s. 63), które dzięki właściwościom wód borowinowych doskonale sprawdza się w leczeniu dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego. Jednocześnie jest również miejscem wypoczynku i relaksu.

Kiedy wyruszyście na południe od Pardubic, koniecznie zobaczcie pobliski **Chrudim**, znany ze swoich marionetek. Na rynku w **Domu Wytwórcy Mydeł** znajdziecie **Muzeum Kultury Łalkarskiej**. Z Chrudimia już tylko parę kilometrów do miasteczka **Slatiňany**. Tam konie czują się jak w domu. Możecie odwiedzić **stadninę koni Slatiňany**, gdzie hoduje się konie starokladrubskie. Zatrzyście też do **Muzeum Konia Kladrubskiego**, w którym poznacie tradycję hodowli tych karych koni. Dla aktywnych turystów **Geopark Góry Żelazne** będzie dosłownie rajem na ziemi. Jeśli chcielibyście zobaczyć, gdzie kręcono wiele znanych czeskich bajek, wyruszenie do **Muzeum W Przyrodzie Wysoczyna na Wesołym Kopcu**.

Muzeum Kultury Łalkarskiej, Chrudim – 12 km od Pardubic

Wystawa stała przeprowadzi was przez historię czeskiego lalkarstwa – od marionetek wędrownych lalkarzy, przez marionetki rewiowe, twórczość naiwną, do modernizmu, a więc w czasy, w których wymyślono czeskie postaci Spejbla i Hurvíňka. Obejrzyście również twórczość znanych twórców filmów lalkarskich oraz zbadacie świat marionetek cieni pochodzących z Azji.

www.puppets.cz

Muzeum Konia Kladrubskiego, Slatiňany – 17 km od Pardubic

Wystawa stała przedstawia historię hodowli koni kladrubskich. W muzeum możecie obejrzeć także filmy o koniu kladrubskim i jego życiu. W sali interaktywnej rodzice razem z dziećmi mogą wypróbować ujeżdżania kucyka „Szwajcarka” lub wcielić się w rolę woźnicy karety.

www.svycarna-slatinany.eu

Geopark Železné hory – 33 km od Pardubic

Geopark zajmuje obszar o powierzchni 777 km², przy czym około jedną trzecią terenu tworzy Park Krajobrazowy Góry Żelazne. Obok pięknej przyrody na jego terenie znajduje się także wiele bogactw kulturowo-historycznych, unikatowych muzeów oraz szereg obiektów sportowych i rekreacyjnych. Obszar geoparku jest dosłownie rajem turystyki pieszej i rowerowej.

www.geoparkzh.cz

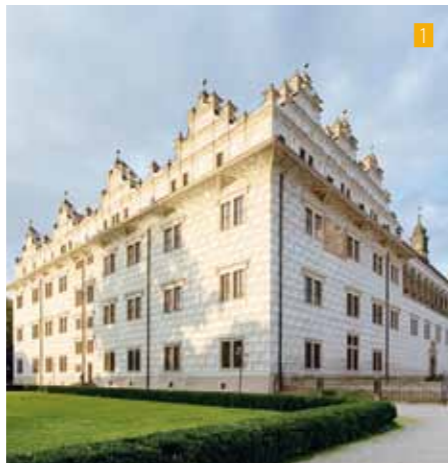
Skansen Wesoły Kopiec – 36 km od Pardubic

Znajdziecie tu najszerszą ekspozycję budownictwa ludowego na wolnym powietrzu w Czechach Wschodnich, która przedstawia życie i pracę mieszkańców wsi od połowy XIX wieku do lat 50. XX wieku. Wszystko to w otoczeniu pięknego krajobrazu. Na Wesołym Kopcu odbywa się wiele wydarzeń i pokazów przybliżających ludową kulturę regionu, w tym m.in. miejscowe tradycje, rzemiosła oraz kuchnię ludową.

www.vesely-kopec.eu

Narodowa Stadnina Koni, Kladruba nad Labem – 27 km od Pardubic

Stadnina koni jest jedną z najstarszych na świecie i jest jednocześnie domem dla najstarszego pierwotnego czeskiego gatunku koni – konia kladrubskiego. W 2019 roku stadnina wpisana została na listę zabytków UNESCO.

Skansen Betlejem Hlinsko – 40 km od Pardubic

Wiecie jak żyli i mieszkali rzemieślnicy od połowy XVIII wieku do końca XIX wieku? Tego wszystkiego można dowiedzieć się w zabytkowej dzielnicy Betlejem w Hlinsku, położonym na prawym brzegu rzeki Chrudimka. W chatkach z drewnianymi dachami wystawy zabawkarza, szewca lub pilnikarza. Niektóre chaty, w tym m.in. tkalnia i karczma, zachowały się do dnia dzisiejszego.

www.betlem-hlinsko.cz

50 km na południowy wschód od Pardubic
traficie na prawdziwy skarb Kraju Pardubického
– miasto Litomyšl 1, którego dominantą jest
miejscowy pałac (→ s. 42) wpisany na listę
światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO.

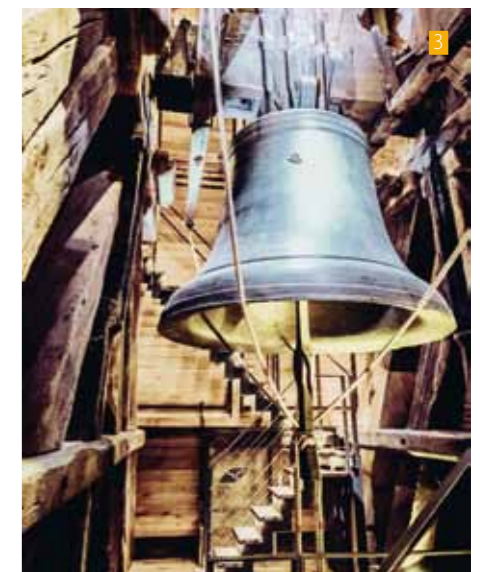

Hradec Králové położony jest 100 km od Pragi. Łatwo dotrzecie tam nie tylko samochodem, ale także pociągiem. Miasto wyróżnia się przede wszystkim bogatą tradycją urbanistyczną i architektoniczną. Z początkiem XX wieku rozpoczęła się tutaj budowa nowego miasta w duchu secesji i funkcjonalizmu, która wzbogaciła je o ciekawe dzieła architektury.

92 742
Pardubice – 26 km
Centrum Informacji Turystycznej
Velké náměstí 165, 500 02 Hradec Králové
Tel.: +420 495 580 492
E-mail: icko2@ic-hk.cz
www.ic-hk.cz, www.hradecko.eu

CO WARTO ZOBACZYĆ

Centrum 1 miasta i oraz rozległą panoramę okolicy doskonale widać z **Białej Wieży** 2, renesansowej dominanty Hradca Králové, sięgającej ponad 71 m. Wieża otwarta jest przez cały rok i oferuje również zwiedzanie specjalne podczas wschodu słońca nad Hradcem Králové, połączone z bogatym śniadaniem oraz zwiedzanie w trakcie dzwonięcia w **dzwon Augustin** 3, który jest trzecim największym dzwonem w Republice Czeskiej. Rezultatem niedawnego remontu wieży jest między innymi unikatowy szklany model Białej Wieży ważący około jednej tony oraz nowoczesna interaktywna wystawa z panelami LCD. Zaraz obok wieży znajduje się **Katedra pw. św. Ducha** 4 z początku XIV wieku. Natomiast spacerem przez Duży Rynek dostaniecie się do **Galerii Sztuki Współczesnej** 5 udostępniającej zbiory czeskich sztuk pięknych z przełomu XIX i XX wieku oraz dzieła współczesnych artystów. Idąc ulicą Klicperovą, tuż obok teatru o tej samej nazwie, potem spacerem przez Park Žižki, traficie do budynku Adalbertinum, skąd następnie idąc ulicą Palackého traficie do **Muzeum Czech Wschodnich**.

WYDARZENIA CYKLICZNE

STYCZEŃ
GRAND Festiwal Śmiechu, Pardubice

STYCZEŃ-LUTY
Masopustní obchůzky na Hlinceku

MARZEC-KWIECIEŃ
Pardubická Wiosna Muzyczna, Pardubice

KWIECIEŃ
Lázně ducha v Litomyšli

MAJ-CZERWIEC
Aviatická pouť, Pardubice

CZERWIEC
Pernštyňská noc, Pardubice

Loutkářská Chrudim
Smetanova Litomyšl

LIPIEC
Czech Open, Pardubice

SIERPIEŃ
Sportovní park, Pardubice
Konie v Akcji, Pardubice

PAŹDZIERNIK
Złoty Kask, Pardubice
Velká pardubická steeplechase

GRUDZIEŃ
Adventní trhy Pardubice
Andělská Litomyšl – adventní trhy

Muzeum Czech Wschodnich, Hradec Králové

Siedziba muzeum znajduje się na Eliščíno nábřeží w charakterystycznym gmachu wzniesionym na początku XX wieku według projektu Jana Kotěry. Budynek muzeum został uznany za narodowy skarb kultury. Muzeum dysponuje obszernymi zbiorami archeologicznymi, przyrodniczymi oraz historycznymi.

www.muzeumhk.cz

Planetarium Cyfrowe

Na południowym krańcu miasta nie sposób nie zauważyć budynku planetarium cyfrowego, przypominającego UFO. Nocne gwiazdziste niebo, światło kosmosu w przestrzeni oraz filmy tematyczne wyświetlane na kulistym sklepieniu nad głowami zwiedzających to jego największe, ale nie jedyne atrakcje. Uwagę zwiedzających przykuja także dwie wystawy interaktywne, stacja meteorologiczna oraz teleskop robotyczny.

www.astrohk.cz

Statki wycieczkowe na Łabie i kolejka dziecięca

Na przeciwnym brzegu Łaby, z nabrzeża Smetanovo nábřeží, możecie od maja do września wyruszyć w 50-minutowy rejs statkiem wycieczkowym. W tym samym czasie, zarówno mali jak i więksi turyści mogą skorzystać z kolejki dziecięcej obok przystani, w parku na placu 5 Maja.

www.paroplavbahk.cz; www.nabreziparomilu.cz

Szpital Kuks – 28 km od Hradca Králové

W barokowym kompleksie byłego sanatorium, szpitala z kościołem pw. Trójcy Przenajświętszej i dawnej apteki możecie obejrzeć m.in. malowidła ścienne „Taniec śmierci”, które w serii pięćdziesięciu obrazów przedstawiają równość ludzi w momencie przejścia pomiędzy życiem a śmiercią. W lapidarium zapoznacie się z oryginałami „Dwunastu Cnót” i „Dwunastu Występków” znanego czeskiego barokowego rzeźbiarza M. B. Brauna. Częścią szpitala jest też ogród, w którym uprawiane są zioła, rośliny lecznicze i drzewa owocowe.

www.hospital-kuks.cz; www.zkukuks.cz

www.safaripark.cz

Safari Park Dvůr Králové – 38 km od Hradca Králové

Safari w miejscowości Dvůr Králové należy do najpiękniejszych w Europie, będąc jednocześnie największą hodowlą zwierząt afrykańskich na Starym Kontynencie. Oprócz klasycznej części ZOO możecie wybrać się na prawdziwe safari, gdzie podobnie jak w parkach narodowych Afryki nie ma między zwierzętami i ludźmi żadnych barier. Safari możecie zwiedzać pieszo, busem, pociągiem, własnym samochodem lub ścieżką linową. Na terenie safari jest również możliwość noclegu.

WYCIECZKI PO OKOLICY

Zaledwie 8 km na północny zachód od Hradca Králové rozpościera się teren **Archeoparku we Vše-starach** **5**, oferujący wyjątkową ekspozycję o prehistorii z pokazem ówczesnych budowli, rzemiosł, zwyczajów i tradycji. Do Všeštar możecie wyruszyć też 12-kilometrową ścieżką rowerową prowadzącą po tutejszych stanowiskach archeologicznych. Natomiast około 50 km w kierunku Liberca traficie na miasto bajek o zbrojniku Rumcajsie – Jiczyn, będący symboliczną bramą do Czeskiego Raju.

www.archeoparkvsestary.cz

Archeopark Prehistorii Všeštery – 8 km od Hradca Králové

W ramach ekspozycji na wolnym powietrzu obejrzyjecie pokazowe budynki prehistoryczne i prehistoryczne cmentarzysko z mogiłami. Zobaczycie tu również praktyczne pokazy najróżniejszych elementów prehistorycznego życia – rozbijanie ziarna, ostrzenie siekier kamiennych, produkcję ceramiki, tkactwo, czy też uprawę pola. Natomiast wewnętrzna wystawa składa się z trzech części, które przedstawiają podziemie, życie oraz świat duchowy człowieka prehistorii.

Czeski Raj – 55 km od Hradca Králové

Wyjątkowa kraina pełna wąwozów, ścieżek, wież i punktów widokowych została zaszerogowana do geoparków UNESCO. Za najpiękniejszy obszar Czeskiego Raju uznaje się Prachowskie Skały, będące jednocześnie jednym z najstarszych rezerwatów przyrody w Czechach. Skalne miasto oferuje małą i dużą trasę zwiedzania, na której przejdziecie przez kilka punktów widokowych, pokonacie skalne schody i będziecie przeciskać się przez wąskie szczeliny między wielkimi głazami.

www.cesky-raj.info

Jeśli wyruszyście w kierunku północnym, traficie na miasto twierdzą **Josefov** **6** (→ s. 60) oraz pobliski Szpital **Kuks** **7**, unikatowy kompleks barokowy założony pod koniec XVII wieku. Te dwie atrakcje turystyczne połączone są z Hradcem Králové ścieżką rowerową o długości 26 km, prowadzącą przez przepiękną krainę Połabia. Od Kuksu jest to potem już tylko 14 km do **Safari Parku Dvůr Králové** **8**, będącego jednym z najbardziej znanych czeskich ogrodów zoologicznych. Na krańcach regionu przy granicy z Polską zdecydowanie nie przegapcie **Adrspasko-Teplickich Skał** oraz unikatowego muzeum w Policach nad Metují.

Muzeum Klocków Merkur, Police nad Metují – 60 km od Hradca Králové

Niepowtarzalne muzeum śledzi historię i współczesność najbardziej znanej czeskiej zabawki - klocków Merkur. Zobaczycie tu najstarszy zestaw konstrukcyjny z 1920 roku, wielkie torowisko w skali 1:45 i wiele innych konstrukcji. Tutejszym klejnotem jest Stalowe Miasto, największa konstrukcja zbudowana z klocków Merkur, którą wpisano do Księgi Rekordów Guinnessa.

www.merkurpolice.cz

Muzeum Modeli Papierowych, Police nad Metují – 60 km od Hradca Králové

W tej jedynej swojego rodzaju ekspozycji w Czechach możecie obejrzeć ponad 1200 precyzyjnie stworzonych modeli papierowych najbardziej znanych autorów z Republiki Czeskiej, Polski i Słowacji.

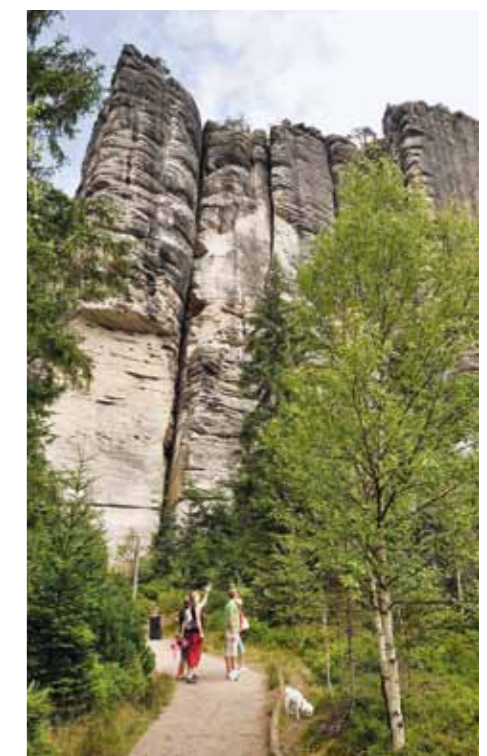

www.mpmpm.cz

Adrspasko-Teplickie Skały – 70 km od Hradca Králové

Głównym celem zwiedzających Adrspach jest piaszczyste skalne miasto, które razem z Teplickimi Skałami należy do największego spójnego masywu skalnego w Europie Środkowej. Zwiedzanie skał urozmaica mały i duży wodospad oraz rejs płaskodenną łodzią po jeziorze skalnym.

Na wschód od Hradca warto zobaczyć pobliski **Podorlicki Skansen Krňovice** z szeregiem budynków wiejskich, zabytkowymi wystawami bądź pokazami rzemieślniczymi, oddziaływające świąteczną atmosferą przez cały rok **Muzeum Szopek w Třebchovicach** oraz **Muzeum Koronki w Vamberku** oraz pałace na rzece Orlicy (→ s. 42–43), trafnie nazywanej czeską Loarą.

Podorlicki Skansen Krňovice – 13 km od Hradca Králové

W ramach trasy zwiedzania można zobaczyć nie tylko budynki wiejskie, ale również ich wnętrza wyposażone w eksponaty z różnych epok. Wiele z nich możesz nawet przetestować.

www.krnovice.cz

Muzeum Szopek w Třebchovicach – 13 km od Hradca Králové

Muzeum to jedyny w swoim rodzaju obiekt w Czechach, szczycący się m.in. unikatową ruchomą szopką wykonaną przez ludowych rzeźbiarzy. Drewniana szopka o powierzchni 7m x 3m z ponad 350 rzeźbionymi figurkami powstawała ponad sto lat.

Muzeum Koronki, Vamberk – 38 km od Hradca Králové

Muzeum prezentuje czeskie koronkarstwo na nowocześnie urządzonej wystawie. Oryginalne eksponaty dokumentują przemiany koronki w Czechach od początku XVIII wieku po dzień dzisiejszy.

www.betlem.cz

www.muzeumkrajky.cz

WYDARZENIA CYKLICZNE

STYCZEŃ

Šediváčkův long

LUTY-KWIECIEŃ, PAŹDZIERNIK-LISTOPAD
Jazzinec

MARZEC
Krkonošská 70

KWIECIEŃ
Grand Prix, Hradec Králové

MAJ
300 zataček Gustava Havla, Hořice

MAJ I CZERWIEC
Cirk-UFF

CZERWIEC
Teatr Regionów Europejskich i Open Air Program, Hradec Králové
Międzynarodowy Festiwal Folkloru Pod Zvičinou
Rock for People, Hradec Králové

CZERWIEC-SIERPIEŃ

Śladami skarbów Broumavska

SIERPIEŃ
Wytapianie Szkła Drewnem, Deštná
Międzynarodowy Festiwal Folkloru, Červený Kostelec
Hronov Jiráská
Międzynarodowy Festiwal Filmów Górskich, Teplice n. Metují
Theatrum Kuks

WRZESIEŃ
Jiczyn – miasto bajki

PAŹDZIERNIK
Jazz Goes to Town, Hradec Králové

LISTOPAD
Forum Muzyczne, Hradec Králové
Hořice JazzNights

GRUDZIEŃ
Špindl Ski Opening

Teatr Regionów Europejskich i Open Air Program, Hradec Králové

www.klicperovodivadlo.cz; www.openair.cz

Rock for People, Hradec Králové

www.rockforpeople.cz

Międzynarodowy Festiwal Folkloru, Červený Kostelec

www.folklorck.cz

300 zataček Gustava Havla, Hořice

Piętę co do wielkości miasto w Republice Czeskiej. Znajduje się 90 km na północny wschód od Pragi i 100 km na północny zachód od Hradca Králové, na pograniczu z Polską i Niemcami. Symbolem Liberca oraz całego regionu jest unikatowy budynek nadajnika na szczycie góry Ještěd.

104 445

Praga – 125 km

Miejskie Centrum Informacji Liberec, nám. Dr. E. Beneše 468/23, 460 01 Liberec
Tel.: +420 485 101 709
E-mail: info@visitliberec.eu
www.visitliberec.eu

CO WARTO ZOBACZYĆ

Nad placem im Dr. E. Beneša dominuje okazały neorenesansowy budynek **ratusza** , którego wnętrza polubiły krajowe i zagraniczne ekipy filmowe. Zaledwie parę metrów stąd, przy ulicy Palacha, natraficie na najnowszy dinopark w Czechach. Sporą porcję rozrywki dla całej rodziny zapewni **Centrum Babylon** z niezliczoną liczbą atrakcji. Natomiast w północno zachodniej części Liberca znajdziecie ogród **zoologiczny** i **botaniczny**, oba najstarsze w Czechach.

www.visitliberec.eu

www.centrumbabylon.cz

ZOO Liberec

Na powierzchni 13 ha można podziwiać ponad 160 gatunków zwierząt ze wszystkich kontynentów. Unikatami libereckiego ZOO są biały tygrys indyjski, lwy berberyjskie oraz takiny złote, dzięki którym ogród zoologiczny jest jedynym w Europie hodującym ten gatunek. Zupełnie wyjątkowa jest również jedna z najbardziej kompletnych kolekcji drapieżników starego kontynentu.

www.zooliberec.cz

WYCIECZKI PO OKOLICY

Zamki nie do zdobycia, pałace jak z bajki, punkty widokowe rozmaitych kształtów, kameralne chałupy zrębowe i zabytki techniczne dla przypomnienia talentu rzemieślniczego naszych przodków. To i wiele więcej oferuje Kraj Liberecki.

Na wschód od Liberca warto odwiedzić, udostępnione całorocznie, **Muzeum Szkła i Biżuterii** w Jablůrcu nad Nysą. Zapaleńcy sportowi docenią 80-cio kilometrową sieć ścieżek rowerowych **Singletrek pod Smrkem** a w sezonie zimowym kilkadziesiąt kilometrów tras narciarskich w nowoczesnych kurortach w Górach Izerskich i zachodniej części Karkonoszy. Na południe od Liberca możecie obejrzeć przepiękne przykłady architektury wiejskiej, unikatowe **Bozkowskie Jaskinie Dolomitowe** oraz zachwycające **rezydencje szlacheckie** (patrz. zamki – s. 39 a pałace – s. 43). Jeśli wyruszyście w kierunku zachodnim, nie omińcie **Czeskiej Lipy** z zadziwiającą plejadą zabytków architektury.

Singletrek pod Smrkiem**– 40 km od Liberca**

Ścieżki znajdują się pomiędzy miejscowościami Nové Město pod Smrkiem a Lázně Libverda, a także na Grzbiecieniu Jindřichovickim i częściowo po polskiej stronie. Singletrek pod Smrkiem obecnie oferuje ścieżki o łącznej długości ponad 80 kilometrów i czterech stopniach trudności. Każdy znajdzie tu coś dla siebie, od rodzin z małymi dziećmi po zdolnych i doświadczonych rowerzystów terenowych.

podsmrkem.singletrek.cz

Muzeum Sztła i Biżuterii,**Jablonec nad Nysą****– 15 km od Liberca**

Zatrzymajcie się i zobaczcie tutejsze kolekcje szkła, sztucznej biżuterii, guzików, monet, medali i plakiet na wystawach stałych: „Nieskończona Powieść Biżuterii” i „Magiczny Ogród – Czeskie Szkło Siedmiu Wieków”.

www.msb-jablonec.cz

Czeska Lipa – 55 km od Liberca

Oprócz zachwycającego zamku na wodzie „Lipý”, w Czeskiej Lipie możecie zobaczyć wiele domów mieszczańskich, neorenesansowy ratusz, były klasztor augustianów, czy też Muzeum Archeologiczne, mające siedzibę w budynku dawnego miejskiego więzienia.

mucl.cz

WYDARZENIA CYKLICZNE**LUTY****Izerska 50 – tradycyjne zawody narciarstwa biegowego****MAJ****Uroczystości Święto Wallensteina, Frýdlant (raz na dwa lata)****LIPIEC****Benátská – Letni Festiwal Muzyczny Benátská, Liberec****SIERPIEŃ–PAŹDZIERNIK****Międzynarodowy Festiwal Muzyczny Lípa Musica, Česká Lípa****PAŹDZIERNIK****IGS – Międzynarodowe Sympozjum Szkła, Nový Bor (raz na trzy lata)****Skiaréna Jizerky – 30 km od Liberca**

Skiaréna Jizerky to kompleks kurortów narciarskich w Górach Izerskich. Tanvaldský Špičák, Severák i Bedřichov – funkcjonują w ramach wspólnego skipassu oraz skibusa. Ośrodki kompleksowo oferują łącznie 17 km tras narciarskich, 20 wyciągów narciarskich, 2 kolejki linowe i 3 wyciągi taśmowe.

www.skijizerky.cz

Skiregion.cz – 45 km od Liberca

SKIREGION.CZ to największy obszar narciarski Zachodnich Karkonoszy i Gór Izerskich, łączący narciarskie kurorty w miejscowościach Rokytnice nad Jizerou, Paseky nad Jizerou, Rejdice i Příchovice. Łączna długość wszystkich tras narciarskich wynosi 38 km, a wszystkie kurorty narciarskie dostępne są w ramach jednego skipassu.

skiregion.cz

Bozkowskie Jaskinie Dolomitowe**– 50 km od Liberca**

Jaskinie z największym jeziorem podziemnym w Czechach należą do najczęściej odwiedzanych miejsc w Czeskim Raju. Jaskinie dzięki łącznej długości ponad 1000 m są najdłuższymi jaskiniami dolomitowymi w Republice Czeskiej. Tutejszymi unikatami są niezwykła powierzchnia ścian i sklepień ulegająca selektywnej korozji oraz niepowtarzalne formy skalne.

www.caves.cz

Dlaskův statek, Turnov**– 30 km od Liberca**

Gospodarstwo ogłoszono narodowym skarbem kultury. Jest to jedno z najpiękniejszych i najbardziej typowych przykładów architektury zrębowej czeskiej wsi. Zwiedzający mogą obejrzeć tutaj tematyczną wystawę etnograficzną.

www.muzeum-turnov.cz

Jelenia Góra to pierwsze większe miasto za czeską granicą, jadąc od strony Harrachova. Miasto łączy w sobie urok zabytkowego historycznego centrum, uzdrowiska termalnego oraz celu wycieczek, skąd wszystkie drogi prowadzą w góry.

84 306

Wrocław – 110 km

Karkonoska
Informacja Turystyczna
plac Ratuszowy 6/7, 58-500 Jelenia Góra
Tel.: +48 601 507 885
cz.jeleniagora.pl

CO WARTO ZOBACZYĆ

Zdecydowanie warta zobaczenia jest miejska zabudowa, pochodząca z różnych epok historycznych, z **placem Ratuszowym** i jego okolicą. Najstarszym zabytkiem sakralnym jest gotycka **Bazylika pw. św. Erazma i Pankracego** 1 (Plac Kościelny) z XIV wieku z wysoką na 51 m wieżą kościelną. Wyjątkowy jest również barokowy poewangelicki **Kościół pw. Krzyża Świętego** 2, jeden z sześciu śląskich Kościołów Łaski, w którym ambona została wykonana z jednej bryły kamienia. Warto wspomnieć też o miejskim deptaku na ulicach Konopnickiej i 1 Maja. Na skrzyżowaniu tych dwóch ulic znajdziecie **kaplicę pw. św. Anny** 3 w średniowiecznej umocnionej Baszcie Wojanowskiej zwanej Basteją. Miasto otaczają pozostałości murów obronnych z XIV i XV wieku. W uzdrowiskowej części miasta znajduje się także kompleks basenów termalnych – **Termy Cieplickie** (→ s. 62).

Czy wiecie, że...? W **Willi Wiesenstein**, w **pobliżym Jagniątkowie**, znajdziecie **Muzeum Gerharta Hauptmanna**, 4, **laureata literackiej Nagrody Nobla**.

Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze

Zwiedzanie Muzeum Karkonoskiego można rozpocząć we wnętrzach karkonoskiej chaty zrębowej z oryginalnym wyposażeniem z przełomu XIX i XX wieku. Odwiedzić również średniowieczny dom mieszczański z prezentacją stylu życia tutejszych mieszkańców z XVII i XVIII wieku. Ekspozycja oferuje także największą w Polsce kolekcję szkła artystycznego. Z ekspozycji poznacie też ciekawostki o historii miasta i całego Dolnego Śląska. W zbiorach muzeum są też historyczne nagrania (np. z czasów II wojny światowej), mapy oraz prawdziwie historie i biografie znanych mieszkańców miasta. Większość ekspozycji jest dostępna także w języku czeskim.

www.muzeumkarkonoskie.pl

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Przemierzając się na południe od Jeleniej Góry, możecie wybrać się do **Karpacza**, gdzie znajdziecie unikatowy kościółek i multimedialną ekspozycję dotyczącą karkonoskich tajemnic i opowieści. Popularnym miejscem wycieczek są również ruiny zamku **Chojnik** z wieżą widokową. Miłośników (nie tylko) sportów zimowych skuszą kurorty w Karpaczu i **Jakuszycach (Polana Jakuszycka)** w Szklarskiej Porębie.

www.karpacz.pl

Karpacz – 18 km od Jeleniej Góry

Na terenie dzisiejszego miasta Karpacz w XII wieku stała osada poszukiwaczy złota. Największa miejscowa atrakcja – **Kościół Wang** – norweski drewniany kościółek okryty runami wikingów (→ s. 53). W Karpaczu stanął w czasach panowania króla Prus Fryderyka Wilhelma IV.

Czy wiecie, że...? Miejską dzielnicę **Marysin** założyli w 1578 roku czescy protestanci, po bitwie na Białej Górze w 1620 dołączyła do nich kolejna grupa niekatolików.

Muzeum Sportu i Turystyki w Karpaczu

Prezentuje ekspozycje i dokumenty dotyczące rozwoju sportu, turystyki i ochrony przyrody w Karkonoszach.

www.muzeumsportu.org

Niedaleko od Jeleniej Góry możecie odwiedzić tajemniczy zamek **Czocha** (→ s. 39) lub historyczne miasto **Lwówek Śląski**.

Karkonoskie Tajemnice w Karpaczu

Karkonoskie Tajemnice zaprowadzą Was do mistycznego świata. Staniecie twarzą w twarz z Duchem Gór i poznacie legendy i opowieści, które powstały na terenie Karkonoszy. Spotkanie nadzwyczajnego laboranta, szklarza, Walonów i straszliwą Mandragorę. Multimedialne i interaktywne podziemia królestwa umożliwią włączenie się w życie dawnych mieszkańców Karkonoszy.

www.karkonoskietajemnice.pl

Szklarska Poręba – 21 km od Jeleniej Góry

Popularny ośrodek turystyczny znajdujący się na granicy Karkonoszy i Gór Izerskich na wysokości 400-886 m n.p.m. Szklarska Poręba jest największym i najstarszym ośrodkiem sportów zimowych na Dolnym Śląsku. Miejscowe warunki klimatyczne porównywane są do tych w Alpach na wysokościach około 1 200 m. Szczyt Szrenica jest centrum jazdy na nartach, na którym znajduje się 5 tras narciarskich o łącznej długości około 20 km i o różnych stopniach trudności (z czego 9 km jest wyposażonych w system sztucznego naśnieżania). W lecie możecie tu przyjechać na piesze wędrówki po okolicznych szlakach turystycznych.

POLECAMY! Warty zobaczenia jest oferująca zwiedzanie Huta Szkła Kryształowego „Julia” (Piechowice) z 1866 roku.

www.szklarskaporeba.pl

Lwówek Śląski – 37 km od Jeleniej Góry

Historyczne miasto położone na średniowiecznym szlaku handlowym Via Regia z tradycją miejscowego warzenia piwa już od 1209 roku.

lwowekslaski.pl

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Polana Jakuszycka (Jakuszyce) 1

– 36 km od Jeleniej Góry

Tutejsze słynne narciarskie trasy biegowe o łącznej długości około 100 km zadowolą zarówno profesjonalistów jak i amatorskich miłośników biegówek (najwyżej położone trasy znajdują się na wysokości prawie 1000 m n.p.m.). Po zakończeniu sezonu zimowego tutejsze trasy służą rowerzystom.

- **Skały wspinaczkowe** – Sokoliki 2
- **Karkonoski Park Narodowy** – Śnieżka 3
- **Wodospady w polskich Karkonoszach** – wodospad Kamieńczyka 4 (najwyższy wodospad w polskich Sudetach), wodospad Szklarki 5, wodospad Podgórną

www.jakuszyce.info.pl

Szwajcaria Lwówecka, Lwówek Śląski

Ciekawe formacje skalne z malowniczymi labiryntami i skalnymi wieżami, powstały na skutek intensywnego wietrzenia skalnego, osiągające wysokość 30 metrów.

POLECAMY! Szlak kulinarny – „Smaki Dolnego Śląska”

smakidolnegoslaska.pl

WYDARZENIA CYKLICZNE

LUTY-MARZEC

Międzynarodowy Zjazd Saniami Rogatymi, Kowary
Bieg Piastów, Jakuszyce

CZERWIEC

Jeleniogórski Jarmark Staroci i Osobliwości
Twierdza Smaków – Festiwal Kuchni Historycznej na Zamku Czocha
Turniej Rycerski o Złoty Bełt Zamku Chojnik
Festiwal Smaków Liczyrzepy

LIPIEC

Lwóweckie Lato Agatowe

WRZESIEŃ

Wystawa Produktów Regionalnych „Wyprodukowano pod Śnieżką” w Jeleniej Górze

7 WAŁBRZYCH

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Ponadstutysięcny Wałbrzych położony jest około 70 km od Wrocławia, stolicy województwa dolnośląskiego. Mieszkańcy Wałbrzycha mają o wiele bliżej do Czech. Granica państwowa oddalona jest o zaledwie dziesięć kilometrów, natomiast do Trutnova jest stąd niecałe 50 km. Miasto położone w łagodnej dolinie otoczonej górami jest idealne dla miłośników przyrody i sportu. Przecina je wiele szlaków pieszych oraz rowerowych, zarówno dla rowerów szosowych jak i górskich. Miasto z początkiem XIX wieku, dzięki rozkwitowi górnictwa i tkactwa, stało się ważnym ośrodkiem industrialnym. Przemysłowe znaczenie miasta jeszcze na początku XX wieku wzmocniło powstanie hut szkła i fabryk ceramiki, z których wiele działa po dziś dzień.

Czy wiecie, że...? *Naziści zbudowali w mieście mauzoleum dedykowane pamięci 23 zabitych członków niemieckiego ruchu narodowo-socjalistycznego (NSDAP) na Śląsku. Na środku dziedzińca nieustannie płonął wieczny ogień Walhalli, ponoć samo mauzoleum było dla nazistów miejscem uprawiania czarnej magii. Odkryto tu kilkadziesiąt tajemniczych podziemnych korytarzy. Mówi się, że budowla była połączona z kompleksem podziemnych fabryk Riese. Dziś z mauzoleum pozostały jedynie ruiny.*

Legenda mówi, że uciekające wojska niemieckie ukryły w pobliżu Wałbrzycha pociąg wypełniony po brzegi skradzionym złotem i innymi kosztownościami.

114 930

Wrocław – 77 km

Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej

Rynek 9, 58-300 Wałbrzych

Tel.: +48 74 66 66 068

Email: cit@starakopalnia.pl

walbrzych.pl

CO WARTO ZOBACZYĆ

Na Rynku warto zwrócić uwagę nie tylko na trzy najstarsze domy (Dom Pod Kotwicą, Pod Trzema Różami i Bibliotekę Pod Atlantami), ale również na szereg winiarni, w których pod koniec XVIII wieku lampką wina rozkoszował się nawet słynny niemiecki poeta Johann Wolfgang von Goethe. Warta odwiedzenia jest również najstarsza miejska kopalnia węgla kamiennego, w której to w 1999 roku otwarto **Muzeum Przemysłu i Techniki**. Oddział ten skoncentrowany jest na historii rozwoju wydobycia węgla w mieście i jego okolicach. Tajemniczy **Zamek Książ** (→ s. 40), który pełnił funkcję siedziby Hitlera, bez wątpliwości jest największym klejnotem miasta (→ s. 40). W pobliżu zamku na początku XX wieku wybudowano palmiarnię, w której znaleźć można około 250 gatunków roślin z różnych stref klimatycznych z prawie całego świata.

Stara Kopalnia – Centrum Nauki i Sztuki w Wałbrzychu

Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia to największa atrakcja turystyki industrialnej w Polsce. Znajduje się na terenie byłej Kopalni Węgla Kamiennego „Julia”. Rewitalizacja (ukończona w 2014 roku) największej wałbrzyskiej kopalni, zatrudniającej w okresie największego rozkwitu kilka tysięcy górników, umożliwiła powstanie tego wyjątkowego obiektu. Chodzi o 4,5 hektara historycznych obiektów przemysłowych wzbogaconych o autentyczne wyposażenie, w tym zabezpieczony i udostępniony dla zwiedzających park maszynowy. Dzięki przewodnikom (górnikom zatrudnionym kiedyś w kopalni) pracującym w Starej Kopalni każdy zwiedzający może nie tylko obejrzeć wielką część infrastruktury kopalni, ale także ma możliwość zapoznania się ze specyfiką niebezpiecznej i ciężkiej pracy górnika.

starakopalnia.pl

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

WYCIECZKI PO OKOLICY

*Jeżeli zdecydujecie się wyruszyć na północ od miasta Wałbrzycha i dalej w głąb Polski, zatrzymajcie się w **Świdnicy 1** i **Jaworze 2**, gdzie możecie zwiedzić unikatowe drewniane kościoły wpisane na listę UNESCO (→ s. 48). Zapaleńcy techniki mogą spędzić długie godziny w Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa w Jaworzynie Śląskiej. Natomiast rezerwat przyrody Wąwóz Myśluborski zachęca do miłych spacerów i turystyki rowerowej.*

Miasta Jawor i Świdnica dzieli 30 km, ale łączy je unikatowy okaz architektoniczny - Kościoły Pokoju, wpisane od 2001 r. na listę UNESCO. Oba zbudowano w drugiej połowie XVII wieku po przywróceniu pokoju po wojnie trzydziestoletniej, kiedy to cesarz Ferdynand III Habsburski przyznał śląskim protestantom prawo do wzniesienia Kościołów Pokoju pod warunkiem, że będą drewniane, oraz znajdą się w zasięgu strzału armatniego z miejskich murów obronnych. W ten sposób powstały drewniane, niepozorne z zewnątrz, lecz w środku bogato zdobione świątynie. Kościół w Jaworze pomieści 6 000 osób, kościół w Świdnicy 7 500 osób.

Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa na Śląsku w Jaworzynie Śląskiej – 26 km od Wałbrzycha

Historyczny park kolejowy posiada obiekty z okresu od 1890 roku do lat 70. XX wieku. Kolekcja zawiera 40 lokomotyw parowych (polskiej, niemieckiej, angielskiej i amerykańskiej produkcji), lokomotywy elektryczne i spalinowe, 50 wagonów lub innych pojazdów kolejowych rozlokowanych na torach o łącznej długości 2 km. W muzeum zwiedzający może wypróbować tzw. „Trasę Parowozową” - można przejechać się lokomotywą parową Tkt48-18 lub czechosłowackim wagonem spalinowym „Motorák” z 1956 roku. W trakcie przejażdżki prezentowane są ważne obiekty kolejowe – np. żuraw wodny, budynek olejarni i piaskowni, kanał oczysztkowy, zapadnia kolejowa itp. W muzeum znajdują się również kolekcja zabytkowych motocykli Harley-Davidson – największa w Polsce (modele z lat 1924–1984 są odrestaurowane i w pełni funkcjonalne) oraz Muzeum Zabawek Samochodowych.

muzeumtechniki.pl

Wąwóz Myśluborski w Parku Krajobrazowym Chełmy – 54 km od Wałbrzycha

Park Krajobrazowy Chełmy – Wąwóz Myśluborski to jedyne miejsce w Polsce, gdzie rośnie rzadka odmiana paproci. W parku krajobrazowym powstała ścieżka edukacyjna o długości 4,5 km oraz szlak rowerowy (9 km).

Nieopodal od Wałbrzycha możecie znaleźć **Opactwo Cystersów w Krzeszowie** (→ s. 47) i **podziemny kompleks w Górach Sowich** (→ s. 61), gdzie rozwiążecie kolejne tajemnice z czasów II wojny światowej. Zwiedzających przyciąga przede wszystkim system podziemnych korytarzy zbudowanych przez nazistów.

W **Wojślawicach**, na wschód od Wałbrzycha, możecie zobaczyć jeden z najbardziej znaczących ogrodów dendrologicznych w Polsce – **arboretum**.

Arboretum Wojślawice – 56 km od Wałbrzycha

Arboretum pokrywa powierzchnię ponad 65 hektarów i położone jest na wysokości 250–275 m n.p.m. Znajduje się tu około 2500 gatunków roślin drzewiastych i 3500 innych gatunków roślin. Ogród dysponuje bogatą kolekcją rododendronów, lilii i bukszpanów. Arboretum w Wojślawicach ma długą tradycję, już w 1821 roku w jego miejscu urządzono park romantyczny. 60 lat później został on przekształcony w ogród rododendronowy. Po 1946 roku ogród został znacjonalizowany i był prowadzony przez PGR, w 1988 roku stał się filią Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego.

POLECAMY! Szlak kulinarny „Smaki Dolnego Śląska”

WYDARZENIA CYKLICZNE

KWIECIEŃ–WRZESIEŃ

Festiwal Kwiatów na Zamku Książ

Puchar Strefy MTB Sudety

MAJ–WRZESIEŃ

Koncerty Pokoju, Jawor

MAJ

Jarmark Średniowieczny na Zamku Grodno

CZERWIEC

Dolnośląski Festiwal Zupy w Jedlinie-Zdrój

LIPIEC

Castle Party na Zamku Bolków

Miasto leży na historycznej trasie między Pragą i Wrocławiem. Poprzez swoje bogactwo kulturowe Kłodzko jest jednym z najpiękniejszych dolnośląskich miast. Jego dominantą jest tutejsza potężna twierdza rozpościerająca się na wzniesieniu na krańcu historycznego centrum. Twierdza powstała za czasów panowania austriackiego w XVII wieku, a dziś oferuje turystom zwiedzanie unikatowego podziemnego labiryntu korytarzy. Patrząc od strony wałów miejskich, docenicie przepiękny widok na miasto i okolicę. Warty uwagi jest także gotycki most św. Jana z sześcioma barokowymi rzeźbami, często określany jako miniaturowa wersja Mostu Karola w Pradze. Zajrzeć możecie także do dawnego konwiktów jezuitów, gdzie obecnie mieści się muzeum regionalne.

👤 27 977

✈️ Wrocław – 91 km

📍 **Centrum Informacji Turystycznej**
Plac B. Chrobrego 1, 57-300 Kłodzko
E-mail: rit@um.klodzko.pl
www.klodzko.pl

CO WARTO ZOBACZYĆ

Na północ od miasta, między Bardem a Ławicą, znajdziemy bardzo malownicze tereny w Górach Bardzkich, które są jednym z najlepszych miejsc do uprawiania **raftingu** w Polsce. Spływ rzeką o górskim charakterze to doskonałe połączenie sportu i rekreacji. Odcinek ma długość 15 km, a pokonanie go zajmie wam około 3–4 godziny. Kawalek dalej, możecie zatrzymać się w **Ząbkowicach Śląskich**, wcześniej znanych jako **Frankenstein**. Pobliska **Srebrna Góra** umożliwi wam obejrzenie unikatowej **twierdzy** (→ s. 60), będącej największym góskim obiektem tego rodzaju w Europie. Jeżeli należycie do zapaleńców jazdy na rowerze, z pewnością powinniście skorzystać z rozbudowanej sieci szlaków rowerowych – **Strefa MTB Sudety**. Natomiast w **Dzierżoniowie** możecie zajrzeć do **synagogi**, będącej jedną z niewielu zachowanych świątyń żydowskich na Dolnym Śląsku, które przetrwały Noc Kryształową.

Ząbkowice Śląskie – 23 km od Kłodzka

Miasto słynie nie tylko z krzywej wieży, ale również ze straszliwej historii z 1606 roku, która miała zainspirować Mary Shelley do napisania słynnej powieści „Frankenstein”. Krzywa Wieża, której wysokość sięga 34 m a odchylenie od osi pionowej wynosi 2,14 m, znajduje się niedaleko Rynku. Budowla pochodzi z początku XV wieku i dziś służy jako wieża widokowa.

Czy wiecie, że...? W 1606 roku w mieście wybuchła zaraza dżumy szerząca się z zawrotną prędkością. Po jakimś czasie okazało się, że grupa ośmiu grabarzy wykorzystwała epidemię do wzbogacenia się, a także do odprawiania przerażających rytuałów. Z zarażonych zwłok produkowali oni ponoć trujący proszek, który rozpylali w wybranych domach, by następnie po śmierci ich ofiar rabować majątek zmarłych.

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Strefa MTB Sudety – 35 km od Kłodzka

Największy system oznakowanych szlaków MTB w Polsce. Do dyspozycji macie ponad 500 km tras w okolicy Bielawy, Dzierżoniowa, Głuszycy, Miosroszowa, Nowej Rudy, Pieszycy, Srebrnej Góry oraz Walimia. Niektóre z nich prowadzą bezpośrednio do granicy Bikersortu Broumovsko.

Jeżeli droga zaprowadzi Was na zachód, zatrzymajcie się w tutejszych uzdrowiskach Duszniki-Zdrój oraz Kudowa-Zdrój, w których możecie odwiedzić ciekawe ekspozycje w miejscowych muzeach. Kawałek od polsko-czeskiej granicy rozpościera się Park Narodowy Gór Stołowych z unikatowym skalnym miastem i przepięknymi widokami.

Muzeum Papiernictwa, Duszniki-Zdrój – 22 km od Kłodzka

Stary młyn papierniczy sprzed 1562 roku przekształcony został w muzeum papiernictwa, gdzie po dziś dzień produkuje się papier. W trakcie zwiedzania zobaczycie na własne oczy, jak produkuje się papier metodą znaną od średniowiecza.

POLECAMY! W ramach warsztatów możecie nawet wyprodukować własny arkusz papieru.

www.muzpap.pl

Muzeum Kultury Ludowej Pogórza Sudeckiego, Pstrązna – 35 km od Kłodzka

Skansen pierwotnych chałup i gospodarstwa wiejskiego. Polecamy spróbować wiejski chleb wypiekany według tradycyjnego przepisu, a do niego np. ręcznie ubijane masło z krowiego mleka. Od wiosny do jesieni odbywa się tu wiele wydarzeń połączonych z prezentacją wiejskiego życia i jego obowiązków.

POLECAMY! Po uprzednim uzgodnieniu grupom udostępnia się niepowtarzalne doświadczenie w postaci produkcji tradycyjnego masła domowego.

Szczeliniec, Park Narodowy Gór Stołowych – 35 km od Kłodzka

Piaskowcowy szczyt wznosi się na 920 m n.p.m. i podobnie jak Adrspaskie Skały co roku kusi tysiące zwiedzających. Szczeliniec to labirynt szczelin, korytarzy, wież skalnych i przedziwnych formacji.

www.pngs.com.pl

Dzierżoniów – 42 km od Kłodzka

Miejscowa synagoga została wzniesiona w 1875 roku i przetrwała nawet czasy II wojny światowej, gdyż służyła do celów administracyjnych Hitlerjugend. Po wojnie co prawda wróciła do pełnienia swojej pierwotnej funkcji, ale została zamknięta w latach 80. Obecnie fundacja żydowska stara się uczynić z synagogi miejsce spotkań z historią, religią i kulturą żydowską.

Muzeum Filumenistyczne, Bystrzyca Kłodzka – 18 km od Kłodzka

Muzeum o historii straży pożarnej i regionu. Główny trzon kolekcji muzealnej stanowią przedmioty służące do niecenienia ognia, min.: zapalniczki lontowe, benzynowe, gazowe, elektryczne, chemiczne, krzesiwa metalowe i skałkowe oraz opakowania i etykiety zapalczane z Polski, z krajów Europy i całego świata.

www.muzeum-filumenistyczne.pl

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Co zwiedzić, jeżeli wyruszyacie na południe od Kłodzka? Unikatowe Torfowisko pod Zieleńcem zachęcające do łagodnych spacerów, jedną z najpiękniejszych polskich jaskiń, a także była kopalnię uranu w gminie Kletno. Jeżeli jedziecie do Czech, zatrzymajcie się także w Dolni Moravie i przespacerujcie się ścieżką w obłokach.

Kopalnia Uranu, Kletno – 35 km od Kłodzka

Rudę do wytopienia żelaza, srebra i miedzi wydobywano w okolicy Kletna już w średniowieczu. Wydobywanie uranu zaczęło się tu w 1948 roku z inicjatywy Związku Radzieckiego, który poszukiwał złoża uranu do produkcji bomby atomowej. W czasie pięciu lat funkcjonowania kopalni zostało wykopanych łącznie 37 km korytarzy. Przez ten czas wydobyto 20 ton uranu. Od 2002 roku dostępna jest 200-metrowa trasa turystyczna z kolejką minerałów i sprzętu górniczego.

www.kletno.pl

Jaskinia Niedźwiedzia, Kletno – 35 km od Kłodzka

Jaskinię Niedźwiedzią znajdziecie w masywie Śnieżnika, niedaleko gminy Kletno. To największa jaskinia w polskich Sudetach, a także jedna z najgłębszych w całej Polsce. Unikatowy mikroklimat jaskini utrzymuje stałą temperaturę około 6 °C, a wilgotność powietrza wynosi tu prawie 100%. Trasa zwiedzania poprowadzi Was po wygodnym chodniku przez środkowe piętro jaskini. Liczba wejść w ciągu dnia jest ograniczona, dlatego polecamy zwiedzanie po uprzedniej rezerwacji.

Czy wiecie, że...? W czasie epoki lodowcowej w jaskini powstały osady bogate w szczątki wtedy żyjących zwierząt, w tym niedźwiedzia jaskiniowego, od którego jaskinia wzięła swoją nazwę.

WYDARZENIA CYKLICZNE

CZERWIEC

Festiwal Twierdzy,
Srebrna Góra

LIPIEC

Międzynarodowy Festiwal Tańca, Łądek-Zdrój
Święto Papieru, Duszniki-Zdrój

SIERPIEŃ

Dni Twierdzy, Kłodzko
Międzynarodowy Festiwal Chopinowski,
Duszniki-Zdrój

Torfowisko pod Zieleńcem – 30 km od Kłodzka

Koło największego ośrodka turystycznego polskiej części Gór Orlickich – Zieleńca, rozpościera się obszerne torfowisko z którego wypływa rzeka Orlica. Powierzchnia torfowiska wynosi ponad 218 ha, a jego wiek szacowany jest na 7600 lat. Przez rezerwat przyrody prowadzi zielony szlak turystyczny z którego wybiegają 2 drewniane chodniki. Pierwszy zaprowadzi Was do północnej części zwanej Topieliskiem, gdzie znajdziecie dostępną wieżę widokową. Drugim chodnikiem dostaniecie się do części Czarne Bagno. Na ternie rezerwatu znajdziemy wiele rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Czy wiecie, że...? Rośnie tu brzoza karłowata (*Betula nana*), która jest typowym gatunkiem Skandynawii i Grenlandii. W Polsce występuje jedynie w trzech lokalizacjach.

Ścieżka w Obłokach, Dolni Morava – 55 km od Kłodzka

Dzięki ścieżce, zbudowanej w 2015 roku, macie niepowtarzalną okazję do przespacerowania się w koronach drzew na wysokości 1116 m n.p.m. i cieszyć się widokiem na okoliczne masywy górskie. Swoim kształtem konstrukcja ma przypominać lot nocnego motyla. Na szczyt 55 m wysokiej konstrukcji dostaniecie się idąc siecią drewnianych ścieżek, ale do przemieszczania po piętrach możecie spróbować atrakcji nazywanej „rękawem”, złożonej z gęstej sieci lin.

POLECAMY! Do zejścia na dół wykorzystajcie 100-metrową zjeżdżalnię.

www.dolnimorava.cz/stezka-v-oblacich

9 NYSA

Czy wiecie, że...? W dzwonnicy udostępniono kolekcję zabytkowych przedmiotów sakralnych, zwaną „Skarbem św. Jakuba”. Zabytki te zostały tutaj ukryte w 1945 roku przez tutejszego proboszcza, przy czym połowę z nich znaleziono już w latach 50, a resztę dopiero w 2003 roku.

Twierdza Nysa (→ s. 61) to jeden z najlepiej zachowanych systemów fortyfikacji na Śląsku. Pozostałości twierdzy pruskiej możecie zwiedzić na ulicy Piastowskiej (Bastion św. Jadwigi) oraz Powstańców Śląskich (Fort Wodny).

Na zachód od Nysy traficie na **Paczków** – średniowieczne miasto twierdzą z unikatowym Muzeum Gazownictwa. 10 km dalej możecie też zajechać do byłej osady poszukiwaczy złota – **Złoty Stok**, gdzie możecie zajrzeć do ciemnych korytarzy udostępnionej kopalni złota.

WYCIECZKI PO OKOLICY

Paczków – 25 km od Nysy

Miasto w XIV wieku było otoczone podwójnym pasmem murów obronnych o długości 1 200 m i wysokości nawet 7 m, które zachowały się prawie w całości po dziś dzień. Dzięki wielu zachowanym basztom i trzem bramom wjazdowym z wieżami nazywane jest „śląskim Carcassonne”. Najstarsza i najbardziej monumentalna Wieża Wrocławska wznosi się na wysokość 30 metrów i jest znakomitym punktem widokowym. Częścią systemu fortyfikacji jest także unikatowy kościół obronny pw. św. Jana Ewangelisty z XIV wieku.

Czy wiecie, że...? W południowej nawie kościoła znajduje się okrągła kamienna studnia służąca nie tylko jako źródło wody a również jako schron.

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

44 423

Wrocław – 91 km

Centrum Informacji Turystycznej w Nysie
Bastion św. Jadwigi, ul. Piastowska 19, Nysa
Tel.: +48 77 433 49 71, +48 602 654 128
E-mail: biuro@twierdzanysa.com
www.informacja-turystyczna.nysa.pl
www.nysa.eu

Nysa to jedno z najstarszych miast na Śląsku, a dzięki dużej liczbie zabytków sakralnych zasłużyło na miano „śląskiego Rzymu”. Dzięki swojemu strategicznemu położeniu w pobliżu granicy, Nysa była przede wszystkim miastem twierdzą. W 1945 roku doszło do zniszczenia ponad połowy miasta przez Armię Czerwoną. Pomimo tego Nysa oferuje turystom dużo do zwiedzania. Do najbardziej wartościowych skarbów miasta należą **Bazylika pw. św. Jakuba i św. Agnieszki** (→ s. 48), jedna z największych gotyckich świątyń w Polsce. Zaraz obok świątyni stoi późnogotycka, nigdy niedokończona dzwonnica.

Muzeum Gazownictwa, Paczków

W muzeum obejrzyjecie wszystko, co związane jest z klasycznym przemysłem gazowniczym. Nie tylko zachowane urządzenia do produkcji gazu, ale także wiele gazowego sprzętu gospodarstwa domowego oraz największą kolekcję gazomierzy w Europie. Muzeum mieści się w budynku starej gazowni, która w latach 1902–1977 produkowała i dostarczała gaz na potrzeby miasta.

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Złoty Stok – 35 km od Nysy

Największą tutejszą atrakcją turystyczną jest trasa turystyczna w byłej kopalni złota. Swoją początek ma ona w sztolni Gertruda, w której zobaczyć można stare narzędzia górnicze, mapy oraz piec do topienia złota. W bocznych korytarzach zostało urządzone laboratorium J. Schärffenberga, chemika szukającego przepisu na eliksir nieśmiertelności. Jednak zamiast eliksiru odkrył on silną truciznę – arsenik. Istnieje nawet legenda, że arsenikiem ze Złotego Stoku był truty sam Napoleon. Ze sztolni przejdziecie dalej Korytarzem Śmierci, którego nazwa przypomina jego ponurą przeszłość. Podobno górnicy podejrzani o kradzież złota byli tu przytwierdzani za pomocą zaprawy do ścian i konali w strasznych męczarniach.

POLECAMY! *Odważni z turystów część trasy mogą przejechać na specjalnej 8-metrowej ślizgawce lub wybrać się na sphy łodzią – Titanicem. Prawdziwą gratką jest jedyny w Polsce, znajdujący się tu wodosпад podziemny.*

www.kopalniazłota.pl

Niewiele ponad 20 km dzieli was od polsko-czeskiej granicy, jeśli wybieracie się na południe od Nysy. Ale jeszcze zanim przejdziecie granicę i dojedziecie do Jesioników, zatrzymajcie się w miasteczku **Głuchołazy**, w którym możecie wejść do tężni solankowej. Mikroklimat panujący w jej wnętrzu w słoneczny dzień zastępuje nam 3 dniowy pobyt nad morzem.

Skansen Rudy Złota, Zlaté Hory – 30 km od Nysy

Średniowieczny skansen górniczy znajdujący się na rzece Oleśnice koło Zlatých Hor. W Dolinie Zagubionych Sztolni obejrzyjecie replikę ówczesnych młynów rud złota z XIV wieku przypominającą czas największej sławy wydobywania kruszcu w regionie. W Osadzie Górniczej zaś zobaczycie pokazy tradycyjnych rzemiosł domowych. Przez skansen prowadzi ścieżka edukacyjna, która doprowadzi was m. i. do miejsca „gdzie woda płynie do góry”.

Czy wiecie, że...? *Główny kanał dopływowy do punktów wydobywania złota jest nadal czynny. Spróbujcie znaleźć tu swój złoty skarb, jest to całkiem możliwe, skoro geologowie do dziś potwierdzają występowanie tutaj kruszcu w dużej ilości.*

zlatehory.cz

Park Krajobrazowy Góry Opawskie – 30 km od Nysy

Jeden z najpiękniejszych terenów rekreacyjnych na Opolszczyźnie. Obejmuje on północne przedgórze i szczyty Gór Opawskich, leżących na granicy z Czechami. Najcenniejsze rezerваты to: „Olszak”, „Las Bukowy” i „Cicha Dolina”. Na obszarze parku znajduje się również rezerwat geologiczno-krajobrazowy „Nad Białką”. Park Krajobrazowy przecina sieć szlaków turystycznych o długości 128 km., Znajdują się tu m.in. ścieżki przyrodniczo-edukacyjne – ponad 30 km, liczne szlaki piesze, konne i rowerowe oraz szlaki narciarstwa biegowego.

zopk.pl

Jeziro Nyskie – 7 km od Nysy

Jeziro Nyskie malowniczo rozpościera się na przedgórze Gór Opawskich na terenie Otmuchowsko-Nyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu a także na obszarze Natura 2000 – Obszar specjalnej ochrony ptaków „Zbiornik Nyski”. Czysta woda, różnorodna linia brzegowa oraz infrastruktura uczyniła z jeziora ulubione miejsce rekreacji. Zbiornik to raj dla wędkarzy, miłośników sportów wodnych oraz żeglarzy.

POLECAMY! *Festiwal Ognia i Wody – wspinał się show na wodzie i niebie (konkursowe pokazy fajerwerków na brzegu Jeziora Nyskiego).*

i.nysa.pl

Wieża Widokowa Biskupia Kopa – 30 km od Nysy

Kamienna, wysoka na 18 m wieża widokowa z 1898 roku jest najstarszą wieżą widokową w Jesionikach. Z niej podziwiać można widok na Polskę, szczyty Jesioników i Zlaté Hory.

Czy wiecie, że...? *Wieża widokowa została postawiona dokładnie w miejscu, gdzie stała jej poprzedniczka, w której to urządzono pierwszą małą pocztę na Morawach. Do dnia dzisiejszego turyści mogą wysłać stąd list, paczkę, czy chociażby pocztówkę.*

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Narodowy Rezerwat Przyrody Rejvíz – 35 km od Nysy

Rejvíz znajduje się na wysokości 800 m n.p.m., między miastem Jeseník a Zlatými Horami. W porównaniu z okolicą, ta część krajobrazu jest zupełnie inna dzięki swojej specyficznej florze i faunie. Chodzi tu m.in. o największe torfowisko na Morawach, którego istnienie szacowane jest na 6000–7000 lat. Najbardziej atrakcyjne miejsca udostępniono wzdłuż ścieżki edukacyjnej, która zaprowadzi Was aż do Wielkiego Jeziora Torfowego.

Przełęcz Czerwonogórska – 50 km od Nysy

Przełęcz Czerwonogórska to ważna baza wypadowa, skąd wiedzie wiele szlaków turystycznych w regionie Wysokiego Jesionika. Stworzono tu idealną bazę z infrastrukturą turystyczną dostępną o każdej porze roku.

Szlak rowerowy Rychlebské stezky – 50 km od Nysy

Szlaki przeznaczone dla rowerów górskich powstały tutaj poprzez zaadaptowanie starych szlaków myśliwskich i oferują doświadczonym rowerzystom (i nie tylko) dużą dawkę wrażeń z jazdy. Rychlebské stezky to kilka połączonych tras w centrum krajobrazu Gór Złotych z głębokimi lasami, olbrzymimi głazami granitowymi, opuszczonymi kamieniołomami i górskimi potokami.

www.rychlebskestezky.cz

Pradziad – 60 km od Nysy

Pradziad mając 1491 m n. p. m. jest najwyższą górą Moraw. Na jego szczycie stoi nadajnik z wieżą widokową. Z punktu widokowego rozpościera się przepiękny widok na Łysą Górę, Śnieżkę i Radhoszcz. Przy dobrej widoczności możecie zobaczyć stąd również słowackie Wysokie Tatry, Małą Fatrę oraz austriackie Niskie Alpy. W sezonie zimowym do dyspozycji są tu liczne ośrodki narciarstwa zjazdowego oraz trasy narciarstwa biegowego.

Velké Losiny – 70 km od Nysy

Oprócz renesansowego pałacu i kompleksu basenów termalnych największą uwagę zwiedzających przyciągnie tutejsza wytwórnia papieru, w której już od czterech wieków produkuje się papier tradycyjnym ręcznym sposobem czerpania. W Muzeum Papieru turyści w ramach dwóch tras zwiedzania poznają tradycyjną technikę produkcji papieru, dzieje rzemiosła i szereg ciekawostek technicznych.

www.iclosiny.cz

Elektrownia szczytowo-pompowa Dlouhé stráně – 80 km od Nysy

Zobaczcie największą na świecie elektrownię szczytowo-pompową i najbardziej rozległą elektrownię wodną w Republice Czeskiej. Wycieczka umożliwi wam zapoznanie się z technologią pracy elektrowni w olbrzymich pomieszczeniach podziemnych, zbiorniku dolnym oraz imponującym zbiorniku górnym, położonym na wysokości 1 350 m n. p. m.

www.dlouhe-strane.cz

Šumperk – 80 km od Nysy

Powodem, dla którego należy odwiedzić to miasto nazywane bramą Jesioników, jest oprócz historycznego centrum unikalna wystawa dotycząca procesów czarownic ujawniająca miejscową krwawą historię XVII wieku.

www.sumperk.cz

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

Opole leży na południu Polski, nad rzeką Odrą. Należy do najstarszych polskich miast i może pochwalić się bogatą historią i mnóstwem zabytków architektonicznych.

127 792
Wrocław – 104 km
Opolskie Centrum Informacji Turystycznej
ul. Żeromskiego 3, 45-053 Opole, Tel.: +48 77 44 12 521
visitopolskie.pl

CO WARTO ZOBACZYĆ

Centrum miasta tworzy Rynek, który zachował swój średniowieczny charakter. Dominantą rynku jest neorenesansowy ratusz z XIX wieku, dla którego wzorem architektonicznym było słynne florencki Palazzo Vecchio. W okolicy Rynku znajdziecie najbardziej znaczące kościoły miejskie: Bazylikę Katedralną pw. Podwyższenia Krzyża Świętego z mauzoleum – Piastów Opolskich, Kościół pw. Matki Boskiej Bolesnej i św. Wojciecha wzniesiony już w X wieku i franciszkański Kościół Świętej Trójcy. Warte odwiedzenia są też tutejsze ekspozycje muzealne, szczególnie interaktywne Muzeum Polskiej Piosenki oraz pobliskie Muzeum Wsi Opolskiej z obszernym skansenem na otwartym powietrzu. Pozostałością istniejącego niegdyś zamku książęcego w Opolu jest wysoka na 42 m Wieża Piastowska z przełomu XIII i XIX wieku, na którą możecie wejść, a w jej wnętrzu zapoznać się z małą tematyczną ekspozycją. Zdecydowanie nie omińcie spaceru wzdłuż Młynówki – starego koryta rzeki Odry w centrum Opoli, zwaną Opolską Wenecją. Wybierzcie się również do ZOO na Wyspie Bolko, w którym zobaczycie zagrożone egzotyczne gatunki zwierząt.

Wieża Piastowska

Poznać tu historię średniowiecznej wieży oraz obejrzyć wystawę, dotyczącą zamku, wieży i miasta Wysoka na 35 m wieża należy do najstarszych budowli obronnych w Polsce, a jej znaczenie przybliży Wam multimedialna ekspozycja.

Muzeum Wsi Opolskiej

Na terenie skansenu znajduje się niemal 50 historycznych drewnianych budynków, obrazujących wiejskie życie od XVII do XIX wieku. Znajdują się tu chałupy wiejskie, stodoły, spichlerze, kościół, kuźnia, młyn wodny oraz wiatrak. Wnętrza budynków urządzone i wyposażone zostały na wzór oryginalny, charakterystyczny dla konkretnej epoki.

www.muzeumwsiopolskiej.pl

Muzeum Polskiej Piosenki

Multimedialna ekspozycja oferuje zwiedzającym przekrój historii polskiej piosenki od I połowy XX wieku do czasów współczesnych. Zobaczycie tu 580 teledysków i usłyszycie 2000 nagrań audio znanych polskich wykonawców.

muzeumpiosenki.pl

POLECAMY! W budce nagraniowej możecie przez chwilę zostać gwiazdą muzyczną. W muzeum, wypróbujecie też gry na perkusji albo przebrzećcie się w wirtualne kreacje sceniczne artystów.

www.wiezapiastowska.pl

ZOO Opole

Ogród zoologiczny znajduje się na Wyspie Bolko nad rzeką Odrą. Na 20 hektarowej przestrzeni żyje ponad 1000 zwierząt ze 130 gatunków. Jest to jedyny ogród zoologiczny w Polsce hodujący goryle nizinne i uchatkę kalifornijską.

zoo.opole.pl

WYCIECZKI PO OKOLICY

Z Opola możecie wybrać się w kierunku południowo zachodnim w stronę miasta **Nysa**. Po drodze traficie na **Zamek Książęcy w Niemodlinie** 1, który został wzniesiony już w XIII wieku w celach obronnych dla całej Opolszczyzny oraz na **Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach**. Kawalek za Nysą możecie też wstąpić do **Paczkowa**, i zajrzeć do znajdującej się tutaj dawnej gazowni z unikatową ekspozycją.

Centralne Muzeum Jeńców Wojennych, Łambinowice – 40 km od Opola

Muzeum mieści się w byłym obozie jenieckim Lamsdorf, dawniej nazywanym obozem I. Wystawa znajduje się w budynkach byłej komendatury i wartowni Wehrmachtu. Początki Lamsdorfu sięgają wojny francusko-pruskiej. W czasie II wojny światowej obóz był jednym z największych w niemieckim systemie jenieckim.

www.cmjw.pl

Nysa – 55 km od Opola

Miasto, potocznie nazywane Śląskim Rzymem, kusi zwiedzających przede wszystkim pozostałościami fortyfikacji z czasów, kiedy Nysa była jedną z najmocniejszych twierdz w Europie. Chodzi tu o jeden z najlepiej zachowanych systemów fortyfikacji na Śląsku (→ s. 61). Warta odwiedzenia jest także Bazylika pw. św. Jakuba i św. Agnieszki będąca jedną z największych świątyń gotyckich w Polsce (→ s. 48).

www.nysa.eu

Metamuzeum Motoryzacji w Paczkowie – 80 km od Opola

Metamuzeum powstało z inicjatywy Fundacji Rodziny Biernackich „Pojęcie o Wyobrażeniu” jako centrum edukacyjne. Jego celem jest promowanie kultury technicznej i wiedzy oraz korzyści wypływających z fizyki i mechaniki. Jedenaście stanowisk interaktywnych, tzw. centrów próbnych znajduje się na powierzchni 1200 m². W muzeum jest również kolekcja kilkudziesięciu zabytkowych samochodów i motocykli. Można podziwiać tu klasyczne Fordy, Mercedesy, Porsche, Ferrari, a nawet legendę polskiej motoryzacji - motocykl Sokół 600. W sąsiednim budynku znajduje się Galeria Sztuki Nowoczesnej „Na Hoplech” oraz winnica „Hople Paczków”. Cały ten kompleks to unikatowa atrakcja Paczkowa.

pow.org.pl

Jeżeli wybierze się na południe od Opola, w stronę polsko-czeskiej granicy, odkryjecie skarb **Zamek w Mosznej** (→ s. 40), który często porównywany jest do słynnego zamku Disney'a. W pobliżu pałacu traficie na prawdziwy unikat – **Fabrykę Robotów** (→ s. 56), insirowaną słynnymi filmami sci-fi. Ale jeszcze zanim przejedziecie granicę i dojedziecie do Jesioników, zatrzymajcie się w miasteczku Głuchołazy, w którym możecie wejść do tężni solankowej. Mikroklimat panujący w jej wnętrzu w słoneczny dzień zastępuje nam 3 dniowy pobyt nad morzem. W pogoni za opolskim bogactwem przyrody możecie wybrać się na południowy wschód od Opola, do Parku Krajobrazowego **Góra św. Anny** 2, gdzie znajdziecie miejsce pielgrzymkowe z zespołem klasztornym o tej samej nazwie oraz spektakularny amfiteatr zbudowany za czasów III Rzeszy.

Na wschód od Opola rozpościera się **Jezioro Turawskie**, popularne miejsce rekreacji dla miłośników sportów wodnych i wędkarstwa. Jezioro zostało utworzone na **Małej Panwi**, meandrującej nizinnej rzece górskiego charakteru, idealnej do turystyki wodnej. Zaledwie parę kilometrów od jeziora znalezione zostały skamieniałości dinozaurów z okresu przed 225 milionami lat, co stało za pomysłem wybudowania **Jura Parku** w Krasiejowie.

Jezioro Turawskie – 20 km od Opola

Jeziora otacza rozległy kompleks leśny, dzięki któremu znajdujące się tutaj piaszczyste plaże osłonięte są od wiatru. Obszar jest również idealnym miejscem dla wędkarzy, do połowu szczupaka, węgorza i karpia. Poza tym jest znany siedliskiem ornitologicznym.

JuraPark, Krasiejów – 25 km od Opola

Jedynemu muzeum na świecie znajdującemu się nad aktywną lokalizacją paleontologiczną. W JuraParku wśród innych atrakcji czeka na Was ponad 200 modeli dinozaurów naturalnej wielkości, wyprawa tunelem czasu oraz prehistoryczne oceanarium.

www.juraparkkrasiejow.pl

Jeżeli wyruszyście z Opola na północ, zatrzymajcie się w **Stobrowskim Parku Krajobrazowym** będącym gotowym rajem dla turystów pieszych i rowerowych.

Stobrowski Park Krajobrazowy – 30 km od Opola

Teren parku znajduje się na obszarze 60 kilometrów i obejmuje część doliny rzeki Odry. Główne bogactwo tego obszaru to lasy stanowiące około 78% jego powierzchni, ponadto jego wyjątkowości dowodzi prawie czterdzieści chronionych gatunków zwierząt i równo tyle samo bardzo rzadkich roślin. W parku żyje 170 gatunków ptaków wodnych i śpiewających, w tym kilka rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków.

WYDARZENIA CYKLICZNE

CZERWIEC

Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej w Opolu

LIPIEC

Aeropiknik i Puchar Balonowy Polski, Paczków
Dni Twierdzy Nysa

11 RACIBÓRZ

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

55 189
 Katowice – 96 km
Centrum Informacji Turystycznej
 ul. Długa 2, 47-400 Racibórz
 E-mail: raciborz@slaskie.travel

Racibórz to najstarsze miasto województwa śląskiego z bogatym dziedzictwem kulturowo-historycznym. Prawie tysiącletnia historia odcisnęła na mieście piętno w postaci architektonicznych i artystycznych zabytków pochodzących ze wszystkich epok. Szereg tutejszych atrakcji turystycznych, w tym zachowany zamek (→ s. 40) z obszerną ekspozycją i przylegającym parkiem, co roku przykuwa uwagę tysięcy odwiedzających.

Czy wiecie, że...? Około 1290 roku książę Przemysł I kazał wybudować gotycką kaplicę, która poświęcona została angielskiemu męczennikowi – św. Tomaszowi Becket z Canterbury. Chodzi o najbardziej cenny obiekt tego typu w Polsce. Jest porównywana ona do słynnej kaplicy paryskiej, dlatego nazywano ją Śląską Sainte-Chapelle.

CO WARTO ZOBACZYĆ

Przy raciborskim rynku możemy zobaczyć gotycki kościół farny, renesansową Basztę, oraz barokową Kolumnę Maryjną. Natomiast w tutejszym muzeum wśród eksponatów odkrywających dziedzictwo kulturowe miasta znajdziemy także mumie egipską

Arboretum Bramy Morawskiej

Arboretum to rodzaj ogrodu botanicznego na powierzchni 35 ha. Znajduje się tam mini-zoo, dobrze utrzymane ścieżki zdrowia i edukacyjne, a także „Zaczarowany Ogród”.

Wodzisław Śląski – 25 km od Raciborza

Rynek w Wodzisławiu Śląskim od czasów osiedlenia miasta w XIII wieku jest najważniejszym i jednym z największych rynków Województwa Śląskiego. Dominantą centrum jest Pałac Dietrichsteinów, stojący w miejscu dawnego zamku.

Graniczne Meandry Odry – 25 km od Raciborza

Obszar obejmuje część doliny Odry po obu stronach granicy polsko-czeskiej, od mostu w Chałupkach do ujścia Olzy do Odry. Jest to naturalnie meandrujący odcinek rzeki razem z terenem rzeczynym, na który składają się fragmenty lasów łęgowych, zarośli wierzbowych, trzcin oraz łąk łęgowych.

Rudy – 24 km od Raciborza

Warto odwiedzić tu Pocysterski Zespół Klasztorno-Pałacowy otoczony piękną przyrodą obszaru chronionego krajobrazu. Niepowtarzalne wrażenia zapewni Wam jazda wąskotorówką lub spływ kajakowy rzeką Rudą.

Głubczyce – 36 km od Raciborza

To jedno z najstarszych miast na Śląsku. Już w drugiej połowie XIII wieku miasto otoczone było murami obronnymi. Unikatowym elementem głubczyckiego starego miasta jest rynek w kształcie ćwierćkoła.

Rezerwat Przyrody Łęczzok – 6 km od Raciborza

Rezerwat przyrody powstał w 1957 roku w celu ochrony wielogatunkowego lasu łęgowego i byłych cysterskich stawów rybnych. Największą atrakcją Łęczzoku są ptaki.

WYDARZENIA CYKLICZNE

LIPIEC

INTRO Festival, Racibórz
Reggae festiwal, Wodzisław Śląski

SIERPIEŃ

Lyski Rock Festival, Lyski

WIELKI SZLAK POLSKO-CZESKIEGO POGRANICZA

CIESZYN 12

36 014
 Ostrawa – 49 km
 Katowice – 106 km
Centrum Informacji Turystycznej
 Rynek 1, 43-400 Cieszyn
 E-mail: cieszyn@slaskie.travel
www.slaskcieszynski.travel

Cieszyn w 1920 roku podzielony został, razem ze Śląskiem Cieszyńskim między dwa nowo powstałe państwa – Czechosłowację i Polskę. Rzeka Olza rozdzieliła Czeski Cieszyn i polski Cieszyn, przy czym architektonicznie najciekawsze części miasta łącznie z centrum historycznym pozostały w Polsce. Miasto jest symbolicznym łącznikiem obu krajów i narodów.

Czy wiecie, że...? Istnieje legenda mówiąca o założeniu miasta w 810 roku, kiedy to przy pobliskim źródle mieli spotkać się synowie Leszka III - Bolko, Leszko i Cieszko. Ci strudzeni po długiej wędrówce zdecydowali się na wybudowanie w tym miejscu miasta Cieszyn.

CO WARTO ZOBACZYĆ

Na Górze Zamkowej znajdziecie jeden z najważniejszych polskich zabytków – **Rotundę św. Mikołaja** , która uwieczniona jest na polskim banknocie o wartości 20 złotych. Zwiedzić tutaj także **wieżę** dawnego Zamku Piastowskiego z XIV wieku, dziś służącą jako wieża widokowa. Zaraz obok znajduje się **Zamek Cieszyn**. Dominantą centrum Cieszyna jest neorenesansowy **ratusz**, którego łukowaty front z zegarem stał się wzorem dla logo miasta. Wart zobaczenia jest też neogotycki **Kościół pw. Najświętszego Serca Jezusowego**, budynek dawnej **synagogi** lub **Muzeum Śląska Cieszyńskiego**. Do najpiękniejszej części miasta należy **ulica Przykopa**, wzdłuż domów której płynie potok Młynówka i dlatego to miejsce nazywane jest potocznie Cieszyńską Wenecją.

Muzeum Drukarstwa

Muzeum założone zostało w 1996 roku dla zachowania tradycji drukarstwa na Śląsku Cieszyńskim. W zbiorach znajdziecie maszyny typograficzne z zestawem liter, matryc drukarskich, pras drukarskich i urządzenia introligatorskie.

Wisła – 35 km od Cieszyna

W miasteczku niedaleko Trzyńca, w kierunku południowo-wschodnim od Cieszyna, wybierzcie się na zwiedzanie **rezydencji prezydenckiej**. Po niezbędnej kontroli przy wejściu będziecie mogli przejść przez wnętrza wyposażone w unikatowe komplety mebli oraz liczne grafiki polskich artystów. Kolejnych 20 km dalej na południe zatrzymajcie się we wsi Koniaków, gdzie w miejscowej ekspozycji dowiedziecie się o słynnej tradycji koronkarstwa.

Czy wiecie, że...? Arcyksiążę Fryderyk Habsburg, zwany „markizem Gero”, w tutejszym zamczku łowieckim gościł niemieckiego cesarza Wilhelma II, feldmarszałka Hindenburga oraz cara Bułgarii Ferdynanda. W 1927 roku zamczek sponął, a na jego miejscu wybudowano awangardową willę.

WYDARZENIA CYKLICZNE

MAJ

Kino na Granicy,
Cieszyn i Czeski
Cieszyn

CZERWIEC

Bez Granic, Cieszyn
i Czeski Cieszyn -
Międzynarodowy
Festiwal Teatralny

LIPIEC

Tydzień Kultury
Beskidzkiej, Wisła
i Jablunkow

13 BIELSKO-BIAŁA

Miasto leży u podnóża Beskidu Śląskiego i Małego. Powstało ono przez połączenie Bielska i Białej w 1951 roku. Aglomerację dzieli rzeka Biała.

Czy wiecie, że...? Bielsko-Biała to miejsce narodzin słynnego studio filmów animowanych, gdzie powstał Bolek i Lolek oraz Reksio.

171 505
 Katowice – 96 km
Centrum Informacji Turystycznej w Bielsko-Biała
 Plac Ratuszowy 4, 43-300 Bielsko-Biała
 Tel.: + 48 33 819 00 50
 E-mail: bielskobiala@slaskie.travel
www.it.bielsko.pl

CO WARTO ZOBACZYĆ

Miasto u podnóża Beskidów ma do zaoferowania turystom m.in. historyczny Rynek z nowoczesną fontanną, bogatą architektonicznie Katedrę pw. św. Mikołaja, zamek z historyczną ekspozycją oraz neorenesansowy Ratusz. W centrum miasta w trakcie spaceru traficie też na wiele innych czarujących zakamarków.

POLECAMY! Miłośnikom kultury i architektury polecamy zajrzeć do Beskidzkiej Galerii Sztuki Bator Art Gallery w Szczyrku oraz drewnianego Kościoła pw. św. Jakuba (→ s. 51).

Na wschód od Bielska-Białej leży Żywiec – stare miasto z bogatymi tradycjami położone między malowniczymi wzgórzami Beskidów, nad rzeką Sołą i Jeziorem Żywieckim.

Żywiec – 24 km od Bielska-Białej

Zwiedzanie miasta możecie rozpocząć w Centrum Informacji Turystycznej, które znajduje się w jego samym sercu, zaraz obok Starego i Nowego Zamku. Stary Zamek zachęca do obejrzenia wystawy opowiadającej o miejscowej historii i tradycjach. Natomiast w przylegającym parku zobaczycie miniatury najciekawszych budowli zbudowanych przez dawnych właścicieli Żywca. W pobliżu Rynku odkryjecie przepiękną Konkatedrę Narodzenia NMP. Z centrum miasta prowadzą także szlaki turystyczne, które zaprowadzą was na szczyty Beskidu Żywieckiego. Na Górę Żar – idealne miejsce do uprawiania paralotniarstwa i szybownictwa, możecie wyjechać kolejką linowo-terenową. Doskonałe warunki dla miłośników sportów wodnych zapewnia Jezioro Żywieckie.

Muzeum Prasy Śląskiej, Pszczyna – 21 km od Bielska-Białej

Jedynie tego typu muzeum prasy i drukarstwa w Polsce. Ekspozycje muzealne przedstawiają dzieje śląskiej prasy od jej początków po 1939 rok. Muzeum gromadzi czasopisma, zabytkowe maszyny oraz urządzenia drukarskie. Wewnątrz znajduje się również Izba u Telemanna – salka muzyki i poezji, gdzie oprócz XVIII-to wiecznej kolekcji prezentowane są zbiory starych instrumentów. Muzeum Prasy Śląskiej znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki.

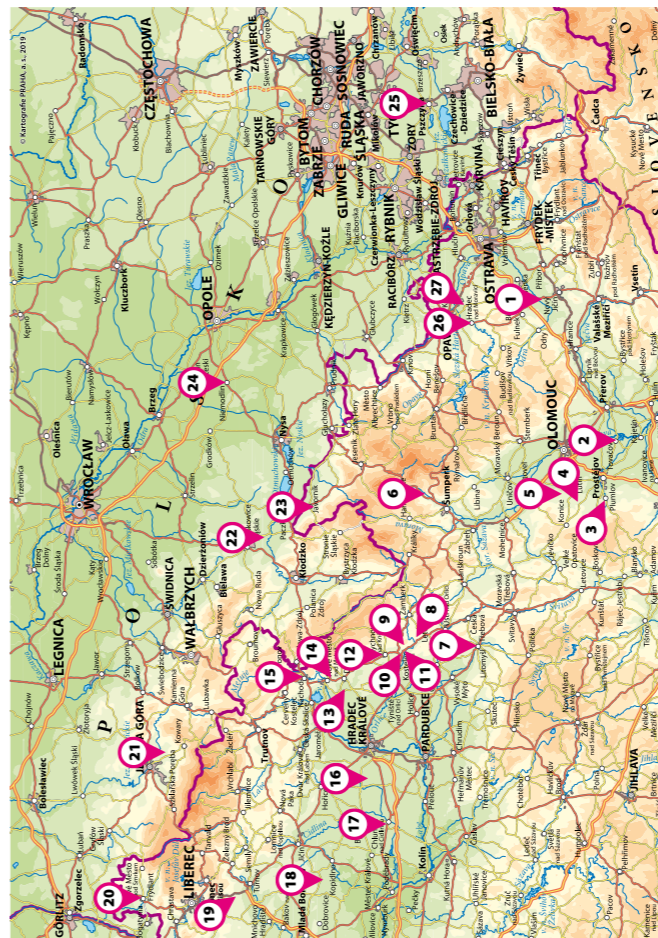
Około 20 km na południe od Bielska-Białej możecie wybrać się pieszo lub kolejką na najwyższy szczyt Beskidu Śląskiego – Skrzyczne.

Szczyrk – 16 km od Bielska-Białej

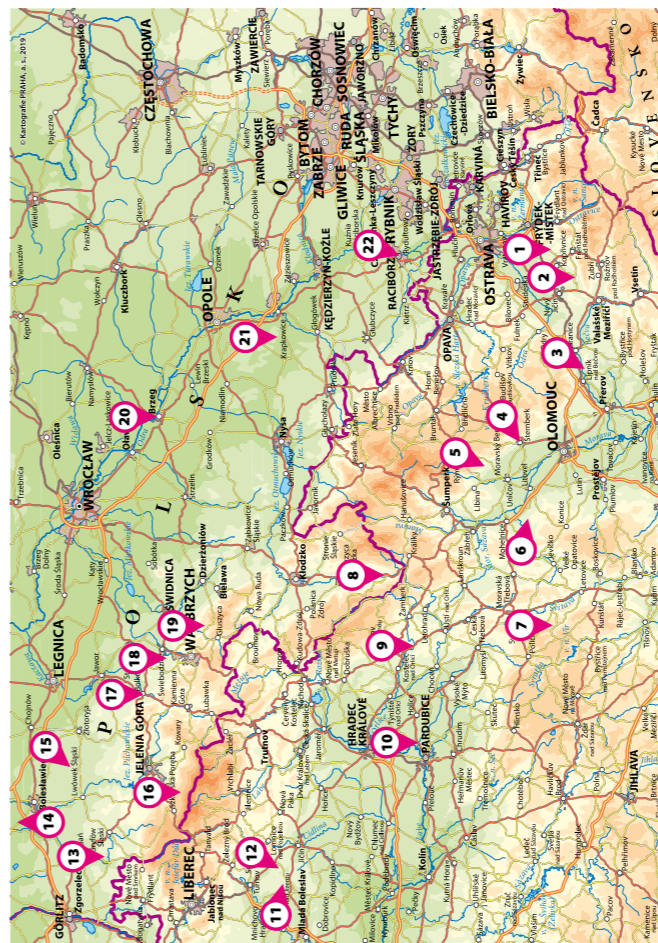
Popularny ośrodek rekreacyjny w Beskidzie Śląskim z największą liczbą tras narciarskich w Polsce, których łączna długość osiąga ponad 40 km. Latem zaś odwiedzający docenią obszerną sieć górskich szlaków turystycznych.

PAŁACE

ZAMKI

- 1 | KUNÍN – 72,4 km → 2 | TOVAČOV – 27,7 km → 3 | PLUMLOV – 12,9 km → 4 | ČECHY POD KOSÍŘEM – 8,9 km → 5 | NÁMĚŠTNÁ HANĚ – 63,6 km → 6 | VELKÉ LOSINY – 88,1 km → 7 | LITOMÝŠL – 31,2 km → 8 | POTŠTEJN – 5,8 km → 9 | DOUDLEBY – 6,3 km → 10 | ČASTOLOVICE – 21,9 km → 11 | NOVÝ KOSTELEČ NAD ORLÍCÍ – 11,3 km → 12 | RYCHNOV NAD KNĚŽNOU – 10,3 km → 13 | OPOČNO – 13,4 km → 14 | NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ – 10,3 km → 15 | NÁCHOD – 53,3 km → 16 | HRADEK U NECHANIC – 24,5 km → 17 | KARLOVA KORUNA – 44,3 km → 18 | DĚTENICE – 50,9 km → 19 | SYCHROV – 45,8 km → 20 | FRÝDLANT – 66,8 km → 21 | ŁOMNICA – 115,3 km → 22 | KAMENIEC ZĄBKOWICKI – 26,7 km → 23 | JÁNSKÝ VRCH – 61,8 km → 24 | NIEMODLIN – 164,2 km → 25 | PSZCZYNA – 108,2 km → 26 | HRADEC NAD MORAVICÍ – 10,9 km → 27 | RADUŇ

Długość trasy: 1 148 km

- 1 | HUKVAJDY – 14,5 km → 2 | ŠTRAMBERK – 54,9 km → 3 | HELFŠTÝN – 50,3 km → 4 | ŠTERNBERK – 15,5 km → 5 | SOVINEC – 41,3 km → 6 | BOUZOV – 68,8 km → 7 | SVOJANOV – 77,6 km → 8 | MĚDZYLEŠIE – 45,5 km → 9 | POTŠTEJN – 47,5 km → 10 | KUNĚTICKÁ HORA – 86 km → 11 | KOST – 16,3 km → 12 | VALDŠTEJN – 75,9 km → 13 | CZOCHA – 47,5 km → 14 | KLICKŮV – 39 km → 15 | GRODZIEC – 57,5 km → 16 | CHOJNIK – 45 km → 17 | BOLKŮV – 25,4 km → 18 | KSIĄŻ – 20,6 km → 19 | GRODNO – 109,6 km → 20 | PIASTÓW ŚLĄSKICH BRZEG – 92,9 km → 21 | MOSZNA – 68,5 km → 22 | PIASTOWSKI W RACIBORZU

Długość trasy: 1 100 km

ZAMKI

Majestatyczne rezydencje średniowieczne co roku przyciągają tysiące zwiedzających, żeby na kilka chwil poczuć atmosferę czasów dawno minionych. W poprzek czesko-polskiego pogranicza traficie na prawdziwe unikaty znaczenia architektonicznego i historycznego. Owiane legendami zamki nie do zdobycia już od wieków inspirują pisarzy, poetów i kompozytorów muzycznych. Pozwólcie się też i Wy zainspirować i wyruszyć w drogę za ich tajemnicami.

1 Zamek Hukvaldy, Hukvaldy

Historia zamku sięga początku XIII wieku. Najlepiej zachowanym wnętrzem jest kaplica pw. św. Andrzeja, gdzie dziś odbywają się najróżniejsze koncerty i wydarzenia.

Czy wiecie, że...? Hukvaldy są miejscem na rodzin kompozytora Leoša Janáčka a na jego cześć na terenie zamku co roku odbywa się festiwal muzyczny.

www.hradhukvaldy.eu

3 Zamek Helfštýn, Týn nad Bečvou

Jeden z największych średniowiecznych zamków był budowany od początku XIV wieku. W XVII wieku w posiadanie zamku wszedł kardynał Franz von Dietrichstein, który rozpoczął roboty rozbiórkowe pozbawiając Helfštýn charakteru rezydencji arystokratycznej. Obecny wygląd nadaje zamkowi charakter potężnej twierdzy z sześcioma bramami, rzędem wież i systemem wałów z XVIII wieku.

Czy wiecie, że...? Co roku w sierpniu odbywa się tu jedno z największych spotkań kowali artystycznych w Europie – Hefaiston.

www.helfstyn.cz

5 Zamek Sovinec, Sovinec

Na zamku z XIV wieku regularnie odbywa się szereg wydarzeń kulturalnych, pokazy szermierki oraz występy zespołów teatralnych i muzyków. W czasie indywidualnego zwiedzania zobaczycie podziemia zamkowe, fortyfikacje wewnętrzne i zewnętrzne oraz wnętrza.

www.hradsovinec.cz

6 Zamek Bouzov, Bouzov

Bouzov to jeden z najczęściej odwiedzanych i najbardziej urokliwych zamków w Republice Czeskiej. Dzisiejszy wygląd typowo romantycznej siedziby z blankami, wykuszami, ambrazurami i rzygaczami bouzovski zamek otrzymał po obszernej przebudowie w latach 1895-1910, według planu arcyksięcia Eugeniusza Habsburga. W trakcie całego roku odbywa się tu wiele wydarzeń kulturalnych. Zwiedzanie jest możliwe z przewodnikami przebranymi w kostiumy z epoki.

Czy wiecie, że...? Zamek jest ulubionym miejscem filmowców, kręcono tu np. włoską bajkę Księżniczka Fantaghiro, niemiecki film wojenny Napola oraz epizod amerykańskiego serialu Młody Indiana Jones.

www.hrad-bouzov.cz

ŚLADAMI ZAMKÓW I PAŁACÓW

2 Zamek Štramberk, Štramberk

Nad miastem Štramberk wznoszą się ruiny zamku, którego pochodzenie do dziś nie jest znane.

www.stramberska-truba.info

4 Zamek Šternberk, Šternberk

Gotycki zamek założony został w XIII wieku, później rozbudowano go w stylu późnogotyckim a w XVI wieku został ukończony w stylu renesansowym. Ostatnimi właścicielami zamku byli Lichtensteinowie, którzy przebudowali go w duchu romantyzmu historycznego. Wnętrza zamku zaskoczą i bogatym wyposażeniem oraz dziełami artystycznymi pochodzącymi z całej Europy.

www.hrad-sternberk.cz

7 Zamek Svojanov, Svojanov

Jedyny zamek w Czechach, w którego architekturze krzyżuje się średniowiecze z XIX wiekiem. W pałacu zamkowym została zainstalowana ekspozycja życia na zamku w XIX wieku. Zwiedzić możecie również pomieszczenia podziemne z komnatą tortur, rzadki dom giermków, zobaczycie również kolekcję zegarów i odnowiony ogród gotycki.

www.svojanov.cz

ŚLADAMI ZAMKÓW I PAŁACÓW

8 Zamek w Międzyzlesiu, Międzyzlesie

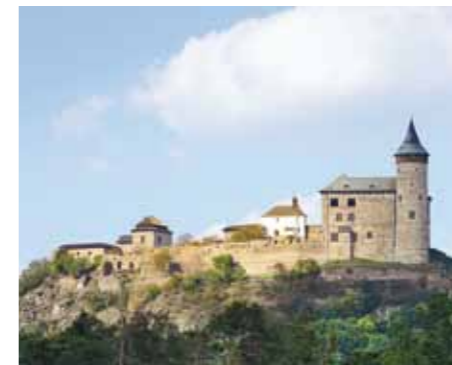
Pierwotnie mały gotycki zamek z biegiem czasu przemienił się w barokowy pałac. Dziś dla turystów dostępne jest dzienne i nocne zwiedzanie wewnątrz pałacowych. W trakcie roku na zamku organizowane są rozmaite wydarzenia kulturalne. Zwiedzanie jest możliwe z przewodnikami przebranymi w kostiumy z epoki.

www.zamekmiedzylesie.pl

10 Kunětická hora, Staré Hradiště

Kiedy w XV wieku w posiadanie gotyckiego zamku weszli Pernsteinowie, rozpoczęła się jego rozległa przebudowa w stylu renesansu. Natomiast w przeciągu kolejnych wieków Kunětická hora została znacząco zdewastowana. Na początku XX wieku rozpoczęto prace ratunkowe według projektu Dušana Jurkoviča. Do 2021 roku powinna zostać zakończona zasadnicza faza odbudowy zamku, oferująca zwiedzającym nowe pomieszczenia i ekspozycje.

Czy wiecie, że...? W latach 70. na Kunětickiej horze kręcono czeski serial telewizyjny Arabela.

www.hrad-kunetickahora.cz

11 Zamek Kost, Libošovice

Zamek Kost jest jednym z najlepiej zachowanych i najbardziej znanych średniowiecznych zamków w Czechach. Zamek znajduje się około 18 km od Jiczyna, w Parku Krajobrazowym Czeski Raj. Zamek oferuje trasy zwiedzania związane z rodem Kinskich, właścicieli zamku. Do obejrzenia jest też średniowieczna komnata tortur a dla dzieci jest wyznaczona specjalna trasa zwiedzania Z bajki do bajki.

www.kost-hrad.cz

12 Zamek Valdštejn, Turnov

Valdštejn, najstarszy zamek Czeskiego Raju, jest bramą do pobliskiego skalnego miasta z czterystoma skalnymi wieżami z piaskowca. Zwiedzanie zamku bez przewodnika obejmuje wszystkie części zewnętrzne, podziemia, kaplicę pw. św. Jana Nepomucena i salę bilardową. W ramach zwiedzania z przewodnikiem dodatkowo dostaniecie się do klasycystycznego domu i romantycznego pałacu.

www.hrad-valdstejn.cz

13 Zamek Czocha, Leśna

Tajemniczy zamek istniał już w połowie XIII wieku. Na początku XX wieku został przebudowany do dzisiejszej postaci.

Czy wiecie, że...? W zamku zostało zbudowanych 40 tajemnych korytarzy, z których udało się odkryć zaledwie ich niewielką część.

www.zamekczocho.com

9 Zamek Potštejn, Potštejn

Kiedyś majestatyczny zamek, który został zdobyty tylko raz i to przez samego Karola IV, późniejszego czeskiego króla i cesarza rzymskiego.

Czy wiecie, że...? Ruiny znane są z legendy o skarbie, która zainspirowała pisarza Aloisa Jiráska do napisania powieści Skarb.

www.hrad-potstejn.cz

POLECAMY! Zamek Trosky, Rovensko

Ruiny gotyckiego zamku, który został wzniesiony pod koniec XIV wieku, przypominają czaracie rogi wystające z ziemi i są jednym z symboli Czeskiego Raju. Nazywane są również bramą do piekieł. Trosky tworzą dwie wieże Panna i Baba, która służy jako wieża widokowa. Turyści mogą zwiedzić zamek bawiąc się w 90-minutową grę ucieczkę z robotem Čendą.

Czy wiecie, że...? Tajemnicze podziemia Trosk przykuwają uwagę badaczy amatorów i poszukiwaczy przygód już od XVIII wieku.

www.hrad-trosky.eu

14 Zamek w Kliczkowie, Kliczków

Pierwotnie twierdza z XIII wieku do swojej dzisiejszej postaci została przebudowana pod koniec XIX wieku. Na architekturze kompleksu pałacowego odcisnęły piętno różne style architektoniczne – od gotyku, przez renesans, aż po manieryzm. Zamek otoczony jest angielskim parkiem i głębokimi lasami, które zachęcają do spacerów, wycieczek rowerowych i przejażdżek konnych.

www.kliczkow.com.pl

15 Zamek Grodziec, Zagrodno

Dawny piastowski gród obronny położony na szczycie powulkanicznego wzgórza. W XIX wieku jako pierwszy tego typu obiekt stał się popularnym celem wycieczek turystycznych.

Czy wiecie, że...? Często powstają tu ujęcia do filmów niemieckiej, belgijskiej oraz rosyjskiej produkcji – np. filmu historycznego „Taras Bulba”.

www.grodziec.net

18 Zamek Książ, Wałbrzych

Zamek Książ jest największym zamkiem na Dolnym Śląsku i trzecim co do wielkości w Polsce. Jest to monumentalny obiekt, który ponoć w czasach II wojny światowej miał zostać główną siedzibą Hitlera. Podobno naziści chcieli w nim umieścić Bursztynową Komnatę.

Czy wiecie, że...? W czasie II wojny światowej pod dziedzińcem na głębokości 55 m zostały wykopane tunele, których łączna długość osiąga prawie 1 km.

www.ksiaz.walbrzych.pl

20 Zamek Piastów Śląskich, Brzeg

Zamek, pochodzący z XVI wieku, współcześnie służy przede wszystkim jako muzeum polskiej dynastii Piastów Śląskich.

www.zamek.brzeg.pl

21 Zamek w Mosznej, Moszna

Jeden z najczęściej odwiedzanych zamków na Śląsku. Dzięki swojej architekturze nazywany jest często polskim zamkiem Disneya. Otacza go park o powierzchni 250 ha. Cały kompleks pałacowy dostarcza wrażeń dzięki swojej bogatej architekturze.

www.mosznazamek.pl

16 Zamek Chojnik, Jelenia Góra

Najwyżej położony zamek w Karkonoszach, który nigdy nie został zdobyty. Jego ruiny są dziś popularnym celem wycieczek. W przeciągu całego roku odbywają się tu różne turnieje rycerskie oraz jarmarki średniowieczne.

www.chojnik.pl

17 Zamek Bolków, Bolków

Majestatyczne ruiny zamku położone są na skrzyżowaniu historycznych szlaków handlowych z polskiego Wrocławia do Czech.

Czy wiecie, że...? Co roku odbywa się tu Castle Party - jeden z największych festiwali w Europie w klimacie rocka gotyckiego.

www.zamek-bolkow.info.pl

ŚLADAMI ZAMKÓW I PAŁACÓW

19 Zamek Grodno, Zagórze Śląskie

Zamek Grodno to pierwotnie średniowieczna twierdza, przebudowana później na rezydencję renesansową. W trakcie zwiedzania można zobaczyć średniowieczne mury obronne, ale także odnowione komnaty książęce.

www.zamekgrodno.pl

22 Zamek Piastowski w Raciborzu, Racibórz

Najcenniejszą częścią odnowionego kompleksu zamkowego jest kaplica pw. św. Tomasza Becketa z Canterbury. Uważana jest ona za jeden z piękniejszych okazów śląskiego gotyku.

www.zamekpiastowski.pl

ŚLADAMI ZAMKÓW I PAŁACÓW

Wnętrza i ekspozycje, które przeniosą Was w czasy, kiedy ziemią czeskimi i polskimi władała szlachta. Romantyczne zakamarki parków pałacowych, których kompozycje zieleni, elementów architektonicznych, stawów i jezior na moment pochłonęły Was i poprowadzą po ścieżkach, którymi kiedyś przechadzali się ówcześni właściciele posiadłości. Nie przegapcie okazji do zwiedzenia pałacu w Litomyślu wpisanego na listę UNESCO. W trakcie podróży będziecie mogli podziwiać także dzieła architektury barokowej, których autorem jest słynny Jan Blažej Santini-Aichel, lub pałace znane z czeskich i polskich bajek bądź filmów.

1 Pałac Kunín, Kunín

W cennej budowli barokowej zwiedzający mogą obejrzeć wnętrza pałacu, w tym m.in. sypialnię, galerię, jadalnię, salę taneczną i pomieszczenia na strychu.

zamek.kunin.cz

2 Pałac Tovačov, Tovačov

Zamek z charakterystyczną wieżą został założony według legendy w 2 połowie XI wieku jako schronienie myśliwych. W XIV wieku rozpoczęto przebudowę zamku w renesansowy pałac.

Czy wiecie, że...? W lewym skrzydle pałacu znajduje się unikatowa kopia schodów z Opery Wiedeńskiej.

zamek.tovacov.cz

4 Pałac Čechy pod Kosířem, Čechy pod Kosířem

Dla zwiedzających przygotowano klasyczną ekspozycję pałacową uzupełnioną o kolekcję obrazów malarza Josefa Mánesa, nie mającą sobie równych w Republice Czeskiej. W ramach wystawy znanych filmowców Jana i Zdeňka Svěráków zobaczycie eksponaty z kilku filmów, nad którymi pracowali. Do zwiedzania zachęca też park pałacowy, rozciągający się na powierzchni 21,5 ha.

www.zamekcechy.cz

5 Pałac Náměšť na Hané, Náměšť na Hané

W klasycystycznym pałacu otoczonym okrągłym parkiem przejdziecie przez rokokowe wnętrza i zobaczycie również rzadką kolekcję porcelany miśnieńskiej oraz ekspozycję zabytkowych wózków dziecięcych.

www.zamek.namestnahane.cz

6 Pałac Velké Losiny, Velké Losiny

Renesansowa budowla z końca XVI wieku zachęca turystów do zwiedzania bogato wyposażonych wnętrz.

Czy wiecie, że...? Posiadłość w Velkých Losinách jest znana z tzw. procesów inkwizycyjnych, w czasie których pod koniec XVII wieku za rzekome czary i paktowanie z diabłem spalono na stosie ponad 50 osób.

www.zamek-velkelosiny.cz

PAŁACE

3 Pałac Plumlov, Plumlov

Budowę tego wczesnomanierystycznego pałacu, w miejscu zamku z XIII wieku, weszczto w 1680 roku na zlecenie Jana Adama Lichtensteina. Z przewidzianych czterech okazałych skrzydeł zostało zbudowane tylko jedno. Wyjątkowo imponujący jest przede wszystkim front przedzielony potężnymi kolumnami. W pałacu corocznie odbywają się festiwale muzyczne i teatralne oraz warsztaty.

www.plumlov-zamek.cz

7 Pałac Litomyśl, Litomyśl

Pałac jest wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO dzięki swojemu unikatowemu zdobieniu w stylu sgraffito. W jednej z najpiękniejszych renesansowych budowli Europy Środkowej możecie zwiedzić reprezentacyjne sale, pokoje, kaplicę pałacową, teatr, wystawę zabytkowych fortepianów oraz niepowtarzalne figuralne sgraffito.

Czy wiecie, że...? W pałacu co roku odbywa się słynny festiwal muzyczny Litomyśl Smetany.

www.zamek-litomysl.cz

8 Pałac Potštejn, Potštejn

Barokowy pałac zaprasza do zwiedzania wnętrza, także w nietradycyjnej teatralnej formie lub w blasku świateł.

POLECAMY! Odwiedźcie Bubákov (Straszdyłowo) w piwnicach zamkowych, gdzie w formie zabawy dowiedzie się o historii pałacu i okolic.

www.zamekpotstejn.cz

10 Pałac Častolovice, Častolovice

Renesansowy pałac przyciąga zwiedzających swoją kolekcją obrazów, wielką Salą Rycerską z oryginalnym sufitem kasetonowym oraz byłą jadalnią nazywaną Salą Tobiasza, w której urządzono galerię obrazów czeskich władców w naturalnej wielkości.

www.zamek-castolovice.cz

11 Pałac Nowy Kostelec nad Orlicí, Kostelec nad Orlicí

Pałac oferuje spotkanie z historią jego właścicieli – rodziną Kinskich: wystawę Życie w biedermeierze, wystawę sztuk pięknych w Galerii Kinskich oraz krótką wycieczkę poprzez ekspozycję dotyczącą historii miasta Kostelec nad Orlicí.

www.zamekkostelecno.cz

12 Pałac Rychnov nad Kněžnou, Rychnov nad Kněžnou

Pałac należy do największych i najpiękniejszych kompleksów barokowych w Republice Czeskiej. Autorem projektu budynku był słynny architekt Jan Blažej Santini-Aichel.

www.zamekrychnov.cz

9 Pałac Doudleby nad Orlicí, Doudleby nad Orlicí

Pałac zadziwia unikatowym zdobieniem ściennym w technice sgraffito oraz zdobieniami wnętrza.

Czy wiecie, że...? W pałacu kręcono historyczną superprodukcję Juraja Jakubiska – Bathory.

www.zamek-doudleby.cz

13 Pałac Opočno, Opočno

Teren pałacu Opočno to rzadki zbiór zabytków dokumentujących sposób na życie i gust części czeskiego społeczeństwa na przeciągu pięciu wieków. W pałacu otoczonym parkiem krajobrazowym zostały zachowane zabytkowe wnętrza z bogatymi zbiorami obrazów i broni.

www.zamek-opocno.cz

14 Pałac Nowe Miasto nad Metują, Nowe Miasto nad Metują

Kompleks pałacowy ostatni raz był przebudowywany na początku XX wieku przez architekta Dušana Jurkoviča. W zdobieniu wnętrza brało udział wielu znanych czeskich artystów, dzięki czemu zwiedzający mogą tu dziś obejrzeć autentyczne wnętrza w stylu secesji, art déco, kubizmu oraz funkcjonalizmu.

Czy wiecie, że...? W ogrodzie pałacowym znajdują się barokowe rzeźby z warsztatu Matthiasa Bernharda Brauna.

www.zamekncm.cz

15 Zamek Náchod, Náchod

W renesansowym pałacu znajdują się unikatowa kolekcja tapiserii brukselskich, wyjątkowe malowane drewniane stropy oraz kolekcja biżuterii z czasów ostatnich właścicieli z rodu Schaumburg-Lippe. W trakcie każdej z pięciu tras zwiedzania poznacie inną część historii pałacu. Zwiedzający może sobie wybrać najciekawszą dla siebie trasę, ewentualnie przejść wszystkimi trasami zwiedzania.

Czy wiecie, że...? Na skraju parku w byłych fosach znajduje się park niedźwiedzi, w którym żyją obecnie dwa niedźwiedzie – Dáša i Ludvík.

www.zamek-nachod.cz

18 Pałac Dětenice, Dětenice

Barokowy pałac z drugiej połowy XVIII wieku został zbudowany w miejscu pierwotnej twierdzy gotyckiej. Oprócz klasycznej ekspozycji pałacowej możecie również odwiedzić Muzeum Browarnictwa z pokazami nietradycyjnej produkcji piwa, karczmę średniowieczną lub spędzić noc pełną wrażeń w tutejszym hotelu.

POLECAMY! W trakcie bajkowego zwiedzania znajdziecie się w świecie bajki „O przemianie księżniczki“.

www.detenice.cz

16 Pałac Hrádek u Nechanic, Nechanice

Jedna z najbardziej znanych budowli romantycznych w Czechach powstała w połowie XIX wieku w stylu gotyku windsorskiego jako reprezentacyjna siedziba rodu Harrachów.

www.zamek-hradekunechanic.cz

17 Pałac Karlova Koruna, Chlumec nad Cidlinou

Jeden z najlepszych przykładów baroku iluzjonistycznego na terenie Republiki Czeskiej został wzniesiony według projektu Jana Santiniho-Aichela.

Czy wiecie, że...? Niezwykłą nazwę (pol. Korona Karola) pałac zawdzięcza swojemu oryginalnemu kształtowi, przypominającemu koronę królewską.

www.karlovakoruna-zamek.cz

19 Pałac Sychrov, Sychrov

W neogotyckim pałacu można wyobrazić sobie, jak w II połowie XIX wieku żyło się we posiadłości bogatej rodziny szlacheckiej. Pokoje pałacowe wyposażono w oryginalne meble, obrazy i inne akcesoria.

Czy wiecie, że...? W Pałacu Sychrov kręcono czeskie bajki „Zlatovláska“ oraz „Nesmrtelná teta“.

www.zamek-sychrov.cz

20 Zamek Frýdlant, Frýdlant

Obszerny i architektonicznie barwny kompleks składający się ze średniowiecznego zamku i renesansowego pałacu należy do najbardziej znanych zabytków w Czechach. Oprócz klasycznej kolekcji pałacowych mebli i wyposażenia częścią ekspozycji są również bogata kolekcja broni, fajek, biuro zwierzchnika, pokój dziecięcy, łazienka pałacowa oraz zachowana kuchnia.

www.zamek-frydlant.cz

21 Pałac Łomnica, Łomnica

Barokowa budowla współcześnie służy jako hotel oraz muzeum przedstawiające wyposażenie i umeblowanie typowe dla szlacheckich rezydencji na Dolnym Śląsku w XVIII i XIX wieku.

www.palac-lomnica.pl

22 Pałac w Kamieńcu Ząbkowickim, Kamieniec Ząbkowicki

Monumentalny neogotycki pałac wzniesiony w XIX wieku przez niderlandzką księżną Mariannę Orańską. Pałac przeszedł kompleksową rekonstrukcję i jest udostępniony zwiedzającym.

www.palacmarianny.com.pl

25 Zamek w Pszczynie, Pszczyna

Kompleks pałacowy razem z ogrodem w stylu angielskim nazywany jest polskim Wersalem. W odróżnieniu od wielu innych pałaców i zamków na Śląsku, które zostały zniszczone w czasie wojny lub bezpośrednio po niej, na zamku w Pszczynie zachowano oryginalne wyposażenie oraz umeblowanie. Dzięki czemu należy on do najcenniejszych zabytków architektury (wnętrz) w Polsce.

www.zamek-pszczyna.pl

23 Pałac Jánský vrch, Javorník na Śląsku

Pierwotny zamek z XIV wieku został przebudowany w połowie XVIII wieku i uzyskał wtedy swój dzisiejszy barokowy charakter. Unikatowe są tu oryginalne meble z przełomu XIX i XX wieku oraz działające oświetlenie gazowe (we wnętrzach i na zewnątrz).

Czy wiecie, że...? Znajduje się tu największa kolekcja fajek w Europie Środkowej.

www.zamek-janskyvrch.cz

26 Pałac Hradec nad Moravicí, Hradec nad Moravicí

Turyści mogą wybierać między dwoma trasami zwiedzania lub obejrzeć osobną wystawę historyczną i galerię obrazów. Teren został włączony w obręb największego w kraju morawsko-śląskim parku krajobrazowego.

Czy wiecie, że...? W pałacu przebywało wiele słynnych osób, np. kompozytorzy muzycy Ludwig van Beethoven, Ferenc Liszt, a także genialny skrzypek Niccolò Paganini.

www.zamek-hradec.cz

ŚLADAMI ZAMKÓW I PAŁACÓW

24 Zamek w Niemodlinie, Niemodlin

Pierwotny zamek z XIV wieku był w biegu swojej historii kilkakrotnie zniszczony. Jego dzisiejszy barokowy wygląd pochodzi z XVIII wieku.

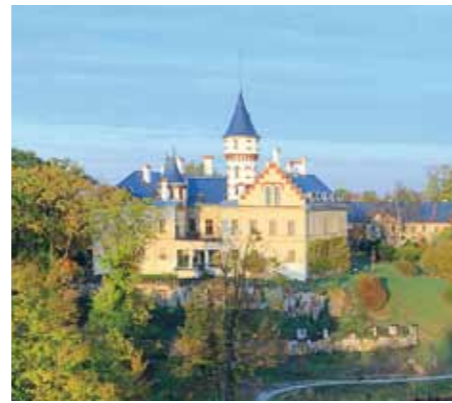
Czy wiecie, że...? Reżyser Jan Jakub Kolski nakręcił tutaj film „Jasminum”.

www.niemodlinzamek.pl

27 Pałac Raduń, Raduń

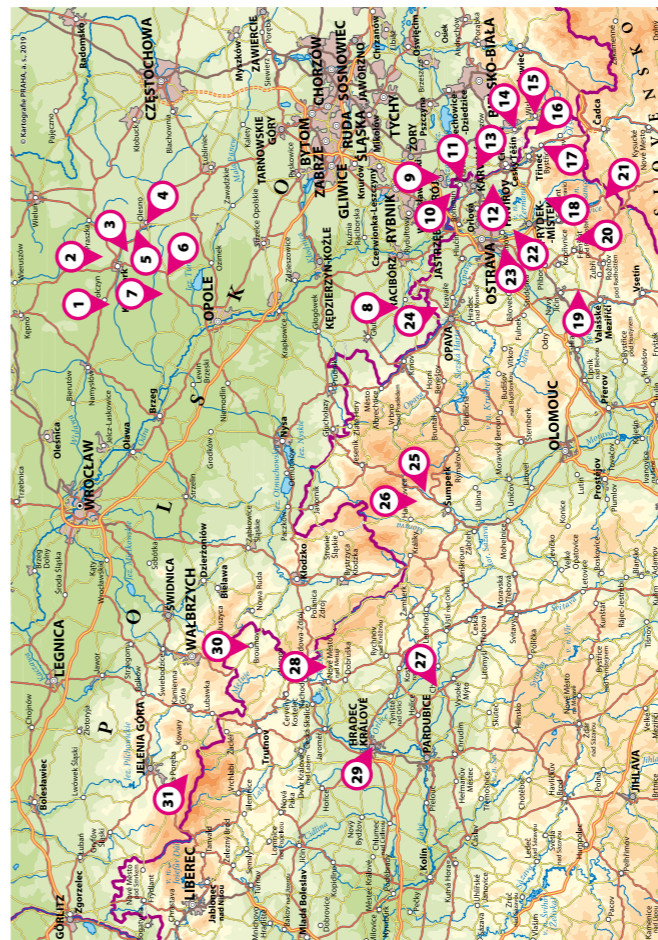
Neogotycki pałac otoczony jest dużym parkiem leśnym z czterema stawami rybnymi. Trasy zwiedzania przeprowadzą was przez salony towarzyskie i pokoje prywatne, bibliotekę pałacową liczącą 16 tysięcy tomów, unikatową oranżerię z przylegającym ogrodem ozdobnym oraz od niedawna także przez podziemia pałacowe.

www.zamek-radun.cz

ŚLADAMI ARCHITEKTURY SAKRALNEJ

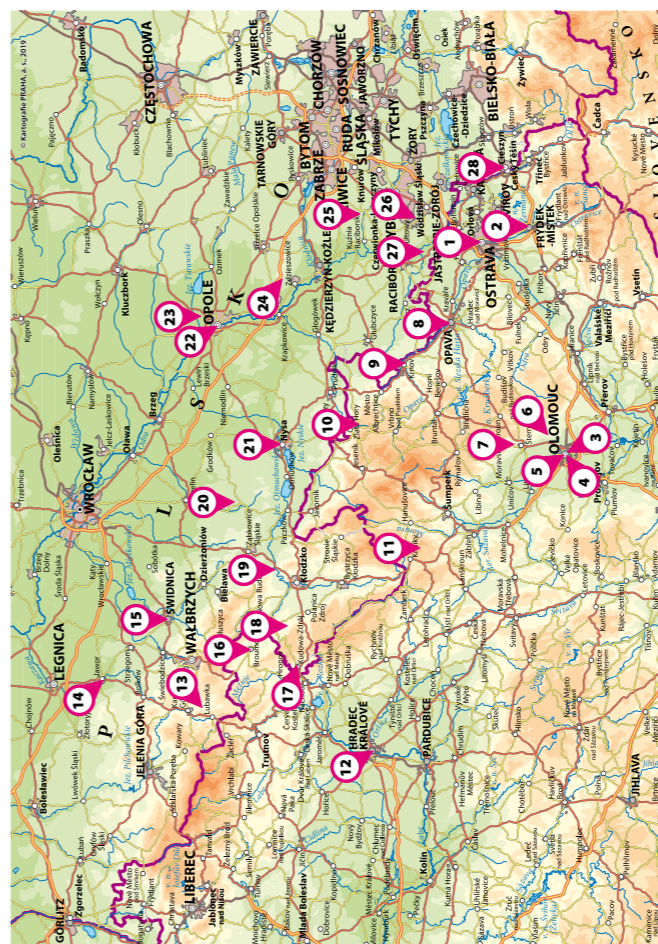
DREWNIANE KOŚCIOŁY

- 1 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. MICHAŁA ARCHANIOLA – 24,8 km → 2 | KOŚCIÓŁ EWANGELICKO-AUGSBURSKI – 15,2 km → 3 | KOŚCIÓŁ CMENTARNY PW. NARODZENIA NAJSWIĘTSZEJ MARYI PANNY – 6,4 km → 4 | KOŚCIÓŁ PIELGRZYMKOWY PW. ŚW. ANNY – 6,9 km → 5 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. MARII MAGDALENY – 22,6 km → 6 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. JADWIGI – 5,2 km → 7 | KOŚCIÓŁ CMENTARNY PW. ŚW. WAWRZYŃCA – 109,8 km → 8 | KOŚCIÓŁ PIELGRZYMKOWY PW. ŚW. KRZYŻA – 56,2 km → 9 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. BARBARY I ŚW. JÓZEFA – 9,5 km → 10 | KOŚCIÓŁ ŚW. PW. ANNY – 5,3 km → 11 | KOŚCIÓŁ PW. WNIĘBOWSTĄPIENIA PAŃSKIEGO – 15,4 km → 12 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. PIOTRA I PAWŁA – 12,4 km → 13 | KOŚCIÓŁ PW. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO – 32,6 km → 14 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. ANNY – 11,5 km → 15 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. JADWIGI ŚLĄSKIEJ – 34,4 km → 16 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. MIKOŁAJA – 3,6 km → 17 | KOŚCIÓŁ PW. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO – 30,6 km → 18 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. ANTONIEGO PADEWSKIEGO – 47,6 km → 19 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. ANDRZEJA – 24 km → 20 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. PROKOPIA – 25,5 km → 21 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. FRYDERYKA – 38,4 km → 22 | KOŚCIÓŁ PW. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH – 20,5 km → 23 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. PIOTRA I PAWŁA – 50 km → 24 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. KATARZYNY – 96,3 km → 25 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. MICHAŁA – 8,5 km → 26 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. MARCHINA – 131,4 km → 27 | KOŚCIÓŁ CZECHOŚLĄCKIEGO KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO – 71,8 km → 28 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. JANA CHRZCIECIELA – 44,6 km → 29 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. MIKOŁAJA – 74,7 km → 30 | KOŚCIÓŁ MARYI PANNY – 68,5 km → 31 | KOŚCIÓŁ WANG

Łączna długość tras:
1 111 km

ŚWIĄTYNIE, KLASZTORY, MIEJSCA PIELGRZYMKOWE

- 1 | KATEDRA PW. BOSKIEGO ZBAWICIELA – 23 km → 2 | BAZYLIKA PW. NAWIEDZENIA NAJSWIĘTSZEJ MARYI PANNY – 90,8 km → 3 | KATEDRA PW. ŚW. WACŁAWA – 937 m → 4 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. MAURYCEGO – 3,4 km → 5 | KLASZTOR HRADISKO – 9,2 km → 6 | BAZYLIKA MNIEJSZA PW. NAWIEDZENIA NAJSWIĘTSZEJ MARYI PANNY – 16,4 km → 7 | BYŁY KLASZTOR AUGUSTYANÓW – 58,1 km → 8 | KONKATEDRA PW. WNIĘBOWIĄCIA NAJSWIĘTSZEJ MARYI PANNY – 22,1 km → 9 | KOŚCIÓŁ PW. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO I MATKI BOSKIEJ SIEDMIOBOLESNEJ – 41,4 km → 10 | PIELGRZYMKOWY KOŚCIÓŁ MATKI BOSKIEJ PANNY WSPOMOŻENIA WIERNYCH – 75,5 km → 11 | MIEJSCE PIELGRZYMKOWE GÓRA MATKI BOSKIEJ – 83,1 km → 12 | KATEDRA PW. ŚW. DUCHA – 76,3 km → 13 | OPACTWO CYSTERSÓW, KRZESZÓW – 47,8 km → 14 | KOŚCIÓŁ POKOJU, JAWÓR – 48,9 km → 15 | KOŚCIÓŁ POKOJU, ŚWIDNICA – 52,2 km → 16 | KLASZTOR BROUMOV – 34,5 km → 17 | KAPLICA CZASZEK W CZERWNEJ – 35,5 km → 18 | BAZYLIKA PW. NAWIEDZENIA NAJSWIĘTSZEJ MARYI PANNY, WAMBIERZYCE – 30,7 km → 19 | BAZYLIKA PW. NAWIEDZENIA NAJSWIĘTSZEJ MARYI PANNY, BARDO – 32,1 km → 20 | OPACTWO CYSTERSÓW, HENRYKÓW – 37,7 km → 21 | BAZYLIKA PW. ŚW. JAKUBA I ŚW. AGNIESZKI – 56,5 km → 22 | KATEDRA PW. PODWYŻSZENIA ŚW. KRZYŻA ŚWIĘTEGO – 8,1 km → 23 | KOŚCIÓŁ PW. WNIĘBOWIĄCIA NAJSWIĘTSZEJ MARYI PANNY – 40,6 km → 24 | BAZYLIKA PW. ŚW. ANNY – 61,2 km → 25 | KLASZTOR CYSTERSÓW Z BAZYLIKĄ – 23,4 km → 26 | BAZYLIKA PW. NARODZENIA MATKI BOSKIEJ – 19,3 km → 27 | KOŚCIÓŁ PW. ŚW. APOSTOŁÓW PIOTRA I PAWŁA – 51,2 km → 28 | KOSTEL SVATE MARI MAGDALENY

Łączna długość tras:
1080 km

ŚWIĄTYNIE, KLASZTORY, MIEJSCA PIELGRZYMKOWE

Azkolwiek Republika Czeska uważana jest za najbardziej ateistyczny kraj na świecie, znajdziecie na jej terenie niewiarygodną liczbę zachwycających miejsc pielgrzymkowych, kościołów czy klasztorów. W przeciwieństwie do Polski, która nadal pielęgnuje swoją chrześcijańską tradycję i może pochwalić się między innymi drewnianymi kościołami wpisanymi na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

1 Katedra pw. Boskiego Zbawiciela, Ostrawa

Monumentalna trzynawowa bazylika neorenesansowa z dwoma frontalnymi wieżami, wzniesiona w latach 1883–1889.

Czy wiecie, że...? W sześciu oknach katedry umieszczono ekrany transparentne wyświetlające twórcze imitacje tradycyjnych witraży.

3 Katedra pw. św. Wacława, Ołomuniec

Budowa katedry rozpoczęła się już na początku XII wieku. Dzisiejszy wygląd monumentalnej katedry z lat 1883–92 charakteryzuje się różnorodnością stylów architektonicznych - od romańskiego, przez neogotycki, aż po romantyzm. Największy na Morawach dzwon ważący 8 ton oraz ogólnodostępna krypta, w której pochowani są biskupi i arcybiskupi, to tutejsze unikaty. W neogotyckim ołtarzu umiejscowiono relikwiarz z relikwiami św. Jana Sarkandra.

4 Kościół pw. św. Maurycego, Ołomuniec

Późnogotycki trzynawowy kościół ze sklepieniem krzyżowym szczyt się dwoma asymetrycznymi wieżami prostopadłościennymi i największymi organami w Europie Środkowej. Kościół jest obecnie w trakcie obszernego remontu, który będzie trwał aż do końca 2021 roku.

POLECAMY! Światowe Muzeum Biblii z Biblioteką Biblijną, Jabłonnów

W budynku starego klasztoru obejrzyć ekspozycję poświęconą najbardziej znanej księdze – Biblii oraz innym księgom religijnym. Zobaczycie tu na przykład Biblię Melantricha pochodzącą z XVI wieku, Biblię pisaną w języku czarnoskórego plemienia Zulu lub Biblię pisaną w sztucznie stworzonym języku esperanto. Ciekawostką jest ręcznie pisana Ewangelia według św. Marka na papierze papierosowym lub Biblia zanurzona w wodzie w pełnym akwarium.

www.muzeumbible.cz

5 Klasztor Hradisko, Ołomuniec

Klasztor powstał w XI wieku jako siedziba benedyktynów. Natomiast w XII wieku zakonnicy tego zakonu byli zmuszeni do odejścia, po czym zastąpili ich norbertanie. Hradisko doświadczyło wielu katastrof i kilkakrotnie było niszczone. Dziś ma wygląd barokowy i od ponad 200 lat jest siedzibą szpitala wojskowego. W jednej z jego wież urządzono wystawę o historii klasztoru.

ŚLADAMI ARCHITEKTURY SAKRALNEJ

2 Bazylika pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, Frýdek-Místek

Pielgrzymkowy barokowy kościół wzniesiony w latach 1740–1759, otoczony przywołującymi historię kapliczkami drogi krzyżowej i tzw. Kaplicą Rzymską. Przed fasadą kościoła znajduje się zbiór rzeźb świętych z lat 1760–1949. Kościół jest wyrazistą dominantą okolicy.

6 Bazylika Mniejsza pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, Św. Kopeczek koło Ołomuńca

Świątynia na Św. Kopeczku należy do najbardziej znanych i najczęściej odwiedzanych miejsc pielgrzymkowych w Republice Czeskiej. Została wzniesiona na przełomie XVII i XVIII wieku, w miejscu kapliczki zniszczonej przez Szwedów. W trakcie swojej pielgrzymki w 1995 roku papież Jan Paweł II podniósł świątynię do rangi bazyliki mniejszej.

www.svatykopecek.cz

POLECAMY! Kościół pw. Oczyszczenia Najświętszej Maryi Panny, Dub nad Moravou

Barokowa bazylika jest znanym maryjnym miejscem kultu z pierwszej połowy XVIII wieku.

7 Były Klasztor Augustianów, Šternberk

Najstarsza kanonia augustianów na Morawach założona w 1371 roku. W 1786 roku klasztor został rozwiązany, w czasach wojen napoleońskich budynek był wykorzystywany jako szpital wojskowy. Dzisiejszy barokowy wygląd to skutek kilku modyfikacji architektonicznych w XVIII wieku.

ŚLADAMI ARCHITEKTURY SAKRALNEJ

8 Konkatedra pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, Opawa

Monumentalna gotycka ceglana trzynawowa katedra halowa z XIV wieku z dwoma frontalnymi wieżami i wielobocznym prezbiterium, położona w centrum miasta. Wzniesiona została na starszych fundamentach, a następnie przebudowana w stylu barokowym w II połowie XVIII wieku oraz później na początku XX wieku.

11 Miejsce pielgrzymkowe Góra Matki Boskiej, Dolní Hedeč

Monumentalny klasztor barokowy z kościołem pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, kruchtą, kaplicą Świętych Schodów, cmentarzem i domem pielgrzyma znajdujące na Górze Matki Boskiej nad miastem Králíky. Święte Schody to unikat klasztoru będący kopią schodów z zamku Antonia w Jerozolimie, później przewiezionych do Rzymu.

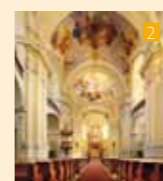

www.klasterkraliky.cz

Bazylika pw. św. Wawrzyńca i św. Zdzisławy z klasztorem dominikanów, Jablunné v Podještědí

Barokowa bazylika z przełomu XVII i XVIII wieku.

POLECAMY! Zainteresowani mogą zajrzeć do głębokich na 39 m katakumb służących od końca XVIII wieku jako cmentarzisko dominikańskich zakonników.

9 Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego i Matki Boskiej Siedmiobolesnej, Karniów

Barokowy kościół pielgrzymkowy z lat 20. XVIII wieku z dwoma wieżami frontalnymi. Po pożarze w 1865 roku remontowano teren kościoła z 14 kapliczkami drogi krzyżowej wraz ze schodami wejściowymi i kaplicą.

Czy wiecie, że...?

Od XVII w. pielęgnuje się tutaj legendę o uzdrawiającej sile wizerunku Matki Boskiej Siedmiobolesnej, który umieszczony jest w głównym ołtarzu kościoła.

12 Katedra pw. św. Ducha, Hradec Králové

Wyjątkowo znany budynek wzniesiony w XIV wieku, w późnogotyckim stylu, regotyżowany w II poł. XIX wieku. Charakterystyczna dominanta miasta oraz jeden z najbardziej znanych przykładów ceglanej architektury gotyku.

Bazylika pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, Hejnice

Barokowy kościół stoi w miejscu dawniej popularnego miejsca pielgrzymkowego. Najcenniejszym zabytkiem bazyliki mniejszej jest drewniana gotycka rzeźba Czarnej Madonny z 1380 roku. W świątyni mieści się też ruchoma Szopka Hejnicka z XVIII wieku.

POLECAMY! W sezonie letnim odbywają się tu koncerty muzyki klasycznej.

www.klasterhejnice.cz

POLECAMY! Szpital Kuks

Szpital z XVIII wieku z kościołem pw. Trójcy Przenajświętszej, grobowcem hrabiego, zakrytą i apteką barokową. W autentycznej scenarii barokowej piwnicy możecie przez chwilę zostać poszukiwaczem skarbów.

www.zkuskuks.cz

10 Pielgrzymkowy Kościół Matki Boskiej Panny Wspomożenia Wiernych, Zlaté Hory

W lasach na południe od Zlatých Hor znajduje się odnowione miejsce pielgrzymkowe poświęcone Matce Boskiej Wspomożenia Wiernych – Obrończynie Dzieci Nienarodzonych (nazywanej Maria Hilf).

13 Opactwo Cystersów, Krzeszów

Klasztor należy do najcenniejszych zabytków architektury barokowej na Śląsku. Klasztorny kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, w którym można oglądać m.in. obrazy Michaela Willmanna, zwanego Śląskim Rembrandtem, jest wyjątkową barokową budowlą sakralną, tutejsze organy Michaela Englera z Wrocławia uważane są za najlepsze organy na Śląsku. Engler jest również autorem organów w ołomunieckim kościele pw. św. Maurycego.

Czy wiecie, że...? W 1946 roku z klasztoru wyruszył konwój załadowany tysiącami rękopisów, który w później zaginął w tajemniczych okolicznościach. W zbiorze tym były własnoręczne partytury W. A. Mozarta, L. van Beethovena, J. S. Bacha oraz innych kompozytorów. Niektóre z tych tomów odnalazły się w 1965 roku w NRD oraz na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

ŚLADAMI ARCHITEKTURY SAKRALNEJ

Kościół Pokoju, Jawor 14 i Świdnica 15 UNESCO

Drewniane Kościoły Pokoju powstały w latach 50. XVII wieku na Śląsku w Jaworze, Świdnicy i Głogowie (jako jedyny nie zachował się do naszych czasów). W 2001 roku wyremontowane kościoły zostały dzięki swoim unikatowym barokowym wnętrzom wpisane na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Kościół Pokoju w Świdnicy jest największym kościołem konstrukcji szachulcowej w Europie, mieszczącym 7,5 tys. osób. Jest także znany ze swoich organów – co roku odbywa się tutaj Festiwal Kompozycji Johanna Sebastiana Bacha.

Czy wiecie, że...? Kościołom została nadana nazwa na mocy tzw. pokoju westfalskiego, który został podpisany pod koniec wojny trzydziestoletniej w 1648 roku. Protestancka Szwecja zmusiła cesarza Ferdynanda III, żeby zobowiązał się umożliwić luteranom na Śląsku odprawianie nabożeństw w kościołach wzniesionych przez protestanckich wiernych na własny koszt. Świątynie musiały być zbudowane wyłącznie z drewna, gliny i słomy, a także znajdować się poza obrębem murów miejskich, ale jednocześnie w zasięgu strzału armatniego (w ten sposób nie mogły zostać wykorzystane w razie buntu i konfliktu). Kościoły te nie mogły też mieć żadnych wież oraz dzwonów.

www.kosciolpokoju.pl

17 Kaplica Czaszek w Czemnej, Kudowa-Zdrój

Ossuarium zostało zbudowane obok miejscowego kościoła w 1776 roku przez ówczesnego proboszcza, który razem z grabarzem i zakrystianem zebrał kości z masowych grobów ofiar wojny trzydziestoletniej, wojen śląskich, a także epidemii cholery i umieścił je w małej kaplicy. Ściany kaplicy pokryte są trzema tysiącami ludzkich czaszek, kości innych 21 000 ludzi znajdują się w fundamentach. W ołtarzu zostały zaś umieszczone czaszki założycieli. Jest to jedyny tego rodzaju zabytek na terenie Polski.

19 Bazylika pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, Bardo

Bazylika została wzniesiona na przełomie XVII i XVIII wieku na miejscu dwóch dawnych mniejszych kościołów. Na głównym ołtarzu wystawiona jest drewniana, łaskami płynąca, figurka Matki Boskiej z XI wieku.

20 Opactwo Cystersów, Henryków

Okoliczności założenia klasztoru opisane są w tzw. Księżce Henrykowskiej – klasztornej kronice, w której znajduje się pierwsze zdanie napisane w języku polskim. Dzisiejszy kształt opactwa jest wynikiem barokowej przebudowy z XVII wieku.

16 Klasztor Broumov

W trakcie zwiedzania klasztoru zobaczycie przepiękne wnętrza kościoła pw. św. Wojciecha, refektarz z unikatową kopią Całunu Turyńskiego oraz biblioteką klasztorną z 17 tys. tomów książek. Zobaczyć możecie także ekspozycję Mumii z Vamberku i ogólnodostępny ogród klasztorny.

www.klasterbroumov.cz

18 Bazylika pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, Wambierzyce

Bazylika wznosi się nad niewielkim placem, z którego prowadzi do niej 57 schodów o symbolicznym znaczeniu: 9 (liczba chórów anielskich) + 33 (wiek Jezusa Chrystusa w chwili ukrzyżowania) + 15 (wiek Matki Boskiej w chwili poczęcia Jezusa Chrystusa). W okresie od XVII do XIX wieku powstała kalwaria z około setką kaplic, mniejszymi kapliczkami i 12 bramami.

21 Bazylika pw. św. Jakuba i św. Agnieszki, Nysa

Bazylika pw. św. Jakuba i św. Agnieszki jest jedną z największych świątyni gotyckich w Polsce. Imponujący obiekt posiadający w swoich wnętrzach liczne artystyczne skarby, na przykład drogocenny zbiór nagrobkowych dzieł rzeźbiarskich (XV–XVIII wiek). W rzędzie gotyckich bocznych kaplic znajdują się renesansowe i barokowe ołtarze. Warte uwagi są szczególnie główny ołtarz późnogotycki i tryptyk renesansowy, rzeźba św. Anny z 1500 roku lub chrzcielnica z XV wieku. Tuż przy fasadzie świątyni stoi samodzielna budowla późnogotyckiej dzwonnicy.

ŚLADAMI ARCHITEKTURY SAKRALNEJ

POLECAMY! Bazylika pw. św. Józefa i klasztor franciszkanów, Prudnik

Kościół razem z klasztorem franciszkanów został wybudowany na skraju Prudnika, niecałych 5 km na południowy zachód od Starego Miasta. Kościół z klasztorem Braci Mniejszych poświęcony został w 1852 roku.

23 Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, Jemielnica

Klasztorny kościół cysterski z XIV wieku z elementami architektury gotyckiej i barokowej.

24 Bazylika pw. św. Anny, Góra św. Anny

Miejsce pielgrzymkowe od ponad 500 lat. Pierwsza wzmianka pisemna pochodzi z 1516 roku. Bazylika była wielokrotnie przebudowywana i modernizowana. Dzisiejsze wnętrza pochodzą z lat 1957–1964.

25 Klasztor Cystersów z Bazyliką, Rudy

Klasztor założył zakon cystersów w XIII wieku. W pierwotnej architekturze można zauważyć szereg gotyckich elementów. Natomiast kształt budynku jest w stylu romańskim. Bazylika jest przykładem architektury okresu przejściowego, który łączył cechy obydwu stylów. Średniowieczna świątynia przeszła dalsze przebudowy w XVII i XVIII wieku.

www.rudy-opactwo.pl

27 Kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, Tworków

Kościół został wzniesiony w stylu barokowym w latach 1691–1694 w miejscu wcześniejszej drewnianej konstrukcji. W trakcie renowacji kościoła w latach 90. XX wieku pod podłogą odkryto 11 bogato zdobionych trumien z XVII wieku. Miedziane sarkofagi, łącznie z ubiorem nieboszczyka wystawione są w bocznej kaplicy kościoła. Zbiór ten jest porównywalny z podobnymi eksponatami, znajdującymi się na zamku Wawelu w Krakowie, a także w Wiedniu oraz w Monachium.

22 Katedra pw. Podwyższenia św. Krzyża Świętego, Opole

Gotycki kościół z dwoma neogotyckimi 73 metrowymi wieżami. Katedra została konsekrowana w 1295 roku. Wewnątrz znajduje się sklepienie gwiazdźdźiste z połowy XVI wieku. Do najcenniejszych elementów wnętrza należy gotycki obraz Matki Boskiej Opolskiej z około 1480 roku, który umieszczony jest w ołtarzu bocznym.

POLECAMY! Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej, Turza

Budowa świątyni rozpoczęła się po II wojnie światowej. W 1959 roku do świątyni została przywieziona oryginalna figurka z Fatimy. W okolicy znajduje się kalwaria z drogą krzyżową z 1959 roku, dwadzieścia kaplic różańcowych i tzw. Rajski Plac ze studzienką.

POLECAMY! Katedra pw. św. Mikołaja, Bielsko-Biała

Katedrę wzniesiono w 1447 roku i przebudowano w stylu modernistycznym w 1912 roku. We wnętrzach znajdują się relikwie św. Mikołaja, św. Franciszka z Asyżu, dzieci fatimskich i bł. księdza Jerzego Popiełuszki.

28 Parafia Świętej Marii Magdaleny, Cieszyn

Pierwotnie gotycki kościół z XIII wieku w 1790 roku, dzięki przebudowie, uzyskał swoją barokową formę.

KOŚCIOŁY DREWNIANE

Na całym terenie Republiki Czeskiej zachowało się jedynie 37 drewnianych kościołów, przy czym większość z nich pochodzi z okresu od XVIII do XIX wieku. Do tych największych należy Kościół pw. Wszystkich Świętych w miejscowości Sedliště. Oprócz niepowtarzalnych polskich kościołów drewnianych w Jaworze i Świdnicy (→ s. 48) wpisanych na listę UNESCO, wyróżnia się również Kościół Wang w Karpaczu, który otrzymał swoją nazwę po norweskiej wiosce, w której to w XII wieku został pierwotnie wybudowany. Cała konstrukcja, w której nie znajdziecie żadnego gwoźdźca, została zbudowana z sosny norweskiej.

1 Kościół pw. św. Michała Archanioła, Gierałcice

Kościół został wzniesiony w 1694 roku.

3 Kościół cmentarny pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, Chocianowice

Kościół wzniesiony został w 1662 roku na miejscu starego kościoła. Do 1810 roku był pod patronatem zakonu krzyżowców.

4 Kościół Pielgrzymkowy pw. św. Anny, Olesno

– Kościół z bogatymi zdobieniami barokowymi, postawiony wzniesiony w miejscu i na pamiątkę cudu z 1518 roku.

5 Kościół pw. św. Marii Magdaleny, Stare Olesno

– Kościół pochodzi z 1680 r.

7 Kościół cmentarny pw. św. Wawrzyńca, Laskowice

Kościół pochodzi z 1686 r.

8 Kościół pielgrzymkowy pw. św. Krzyża, Pietrowice Wielkie

Kościół pielgrzymkowy wzniesiony został w 1667 r. w stylu barokowym. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Jezusa Chrystusa, odnaleziony w pobliskim jeziorze.

ŚLADAMI ARCHITEKTURY SAKRALNEJ

2 Kościół ewangelicko-augsburski w Maciejowie

Pierwsza wzmianka o kościele pochodzi z 1446 roku. W 1532 roku kościół został przejęty przez protestantów. Obecny wygląd pochodzi z XVI–XVII wieku. Wnętrze kościoła pochodzi z XVII–XVIII wieku.

6 Kościół pw. św. Jadwigi, Bierdzany

Kościół z 1711 roku z bogatym barokowym wnętrzem.

9 Kościół pw. św. Barbary i św. Józefa w Jastrzębiu-Zdroju

Kościół barokowy wzniesiony w XVII wieku wyposażony jest w drogie barokowe rzeźby i ołtarz.

ŚLADAMI ARCHITEKTURY SAKRALNEJ

10 Kościół św. pw. Anny, Gołkowice

Kościół został wzniesiony w 1878 r., ale historia tego miejsca jest o wiele dłuższa. Powiązana jest z kaplicą pałacową, która służyła tutejszemu dworowi książęcemu.

13 Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, Kaczyce

Kościół został wzniesiony w 1620 r. w gminie Ruptawa. Do Kaczyca przeniesiony został w latach 70. XX wieku. Kościół posiada barokowe zdobienia wnętrza.

POLECAMY! Kościół św. Andrzeja, Gilowice

Neogotycki kościół z 1547 roku stał w Rychwałdzie i w 1757 roku został zdemontowany i przeniesiony do Gilowic. Przy wejściu do kościoła stoi zabytkowa chrzcielnica z 1440 r.

16 Kościół pw. św. Mikołaja, Nydek

Pierwotnie ewangelicki kościół z 1576 r., przebudowywany w okresie od XVIII do XX wieku.

11 Kościół pw. Wniebowstąpienia Pańskiego, Markłowice Dolne

Zrębowy kościół z 1739 r. ze stożkową wieżą z izbicą. Jest częścią wyjątkowej grupy śląskich kościołów drewnianych. We wnętrzu znajdują się rzadkie malowidła z poł. XVIII wieku.

POLECAMY! Kościół św. Barbary, Bielsko-Biała, Mikuszowice

Kościółek z modrzewia z 1690 roku został zbudowany w miejscu pierwotnego kościółka z 1455 roku.

Czy wiecie, że...?

W 1455 r. kościół ufundował były bandyta wynagradzając wyrządzone krzywdy. Świątynia przetrwała najazd wojsk szwedzkich, jednak spłonęła przez przypadek w trakcie chrztu w 1687 r.

14 Kościół pw. św. Anny, Ustroń

Kościół pochodzi z 1769 r.

17 Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, Bystrzyca

Kościół z 1897 r. jest przykładem, historyzmu romantycznego końca XIX wieku, stosującego elementy architektury ludowej. Bryła budynku, inspirowana jest dziełami architektonicznymi D. Jurkoviča.

12 Kościół pw. św. Piotra i Pawła, Olbrachcice

Barokowy drewniany jednonawowy kościół pierwotnie pod wezwaniem św. Michała Archanioła, obecnie św. Piotra i Pawła, z 1766 r. z czworoboczną wieżą wejściową uwieńczoną barokową kopułą. Kościółek znajdziemy na terenie miejscowego cmentarza.

POLECAMY! Kościół św. Szymona i św. Judy Tadeusza, Łodygowice

Kościół z lat 1631–1634 zachwyca wielkością – w porównaniu z innymi drewnianymi świątyniami jest olbrzymi (ma około 40 m długości). Żeby wstąpić do kościoła, należy wejść po 56 stromych kamiennych schodach. Nagrodą będzie dla Was widok na panoramę Beskidu Śląskiego.

15 Kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej, Wiśla

Kościół z 1909 r. znajduje się na terenie rezydencji Prezydenta RP.

18 Kościół pw. św. Antoniego Padewskiego, Ligota Górna

Jednonawowy nieorientowany kościół zrębowy z 1640 r. z zakrystią dobudowaną do południowej strony prezbiterium w 1779 r. W 1860 r. konstrukcja kościoła została uzupełniona o wieżyczkę, przebudowaną w 1907 r.

19 Kościół pw. św. Andrzeja, Hodslavice

Jednonawowy kościół z początku lat 80. XV wieku stoi w centrum miejscowości. Jest przykładem architektury gotyckiej, później uzupełnionym także o przybudówkę zakrystii, kaplicę z oratorium na piętrze oraz zewnętrzną galerię otaczającą jego nawę.

Czy wiecie, że...?

W jego pobliżu znajduje się wiele miejsc pamięci poświęconych tutejszemu krajanowi, znanemu historykowi i politykowi Františkowi Palackiemu (1798–1876), którego wizerunek widnieje także na czeskim banknocie o nominale 1000 korun.

20 Kościół pw. św. Prokopa, Kunčice pod Ondřejníkem

Kościół został wzniesiony w XVII wieku. W 1931 roku został przywieziony z wioski Hlíňance na Rusi Podkarpackiej. Budowla została wzbogacona tylko o nową wieżę i pokrycie dachowe z gontu, oryginalne jest też wewnętrzne wyposażenie, łącznie z ikonostasem.

21 Kościół pw. św. Fryderyka, Bílá

Kościół wzniesiony w latach 1872–1875, zaprojektowany przez arcybiskupiego architekta ołomunieckiego Antona Kybasta według wzoru średniowiecznych kościołów klepkowych (tzw. stavkirken). Konstrukcja kościoła jest jedyną tego typu zachowaną budowlą w Europie Środkowej.

22 Kościół pw. Wszystkich Świętych, Siedliszcze

Kościół z 1638 r. z galeriami i z wieżą z 1860 r. Nad wejściem do kościoła dominuje potężna kwadratowa wieża, uzupełniona o małą wieżyczkę nad prezbiterium. Cała konstrukcja otoczona jest podcieniami – tzw. „sobotami” służącymi wiernym do ukrycia się przed deszczem.

POLECAMY! Kościół pw. św. Michała Archanioła, Rzepiszczce

Jednonawowy drewniany kościół zrębowy. Czas jego powstania jest nieznan, natomiast pierwsza wzmianka o nim pojawia się w 1606 r. Po 1820 r. przeszedł znaczną rekonstrukcję, której skutkiem jest dzisiejszy kształt kościoła.

23 Kościół pw. św. Piotra i Pawła, Hněvošice

Barokowy kościół z lat 30. XVIII wieku stoi na wzgórzu nad miejscowością na terenie cmentarza.

25 Kościół pw. św. Michała, Maršikov

Późnogotycki zrębowy kościół pw. św. Michała z renesansowym wnętrzem pochodzi z 1609 roku. Zrębowy kościółek znajduje się we wschodniej części gminy Maršikov i jest najstarszym zachowanym budynkiem architektury wiejskiej na Morawach Północnych. W późniejszym okresie kościół był przebudowywany w stylu barokowym i rokokowym. Kościół jest dostępny dla zwiedzających po wcześniejszym uzgodnieniu.

www.farnostlosiny.cz

26 Kościół pw. św. Marcina, Žárová

Renesansowy zrębowy kościół pw. św. Marcina w centrum Žárovéj, położonej 4 km na północny zachód od Velkých Losin. Jak dotąd jego bryła nigdy nie została naruszona przez przebudowy czy zniszczenia. Kościół jest dostępny dla zwiedzających po wcześniejszym uzgodnieniu.

www.iclosiny.cz

POLECAMY! Kościół św. Bartłomieja, Kočí

Drewniany gotycki kościół z końca XIV wieku przykuje uwagę renesansowymi i barokowymi malowidłami ściennymi i drewnianym sufitem. Częścią terenu kościoła jest też drewniana dzwonnica pokryta gontem oraz unikatowy drewniany zadaszony most.

www.obec-koci.cz/kostel

24 Kościół pw. św. Katarzyny, Ostrava

Pierwotny kościół z II poł. XVI wieku spłonął w 2002 r. i został odbudowany w 2004 r. jako wierna kopia poprzedniej bryły.

27 Kościół Czechosłowackiego Kościoła Ewangelickiego, Dobříkov

Pierwotnie greckokatolicki zrębowy kościółek, pochodzący z terenów z Rusi Podkarpackiej z 1669 r., uratowany przed zniszczeniem dzięki przeniesieniu do Dobříkova. Wyjątkowo cenny jest znajdujący się tutaj ikonostas z końca XVIII wieku.

POLECAMY! Kościół św. Mikołaja, Veliny

Neobarokowy kościół wraz z dzwonnica i kostnicą wzniesiono w 1752 roku w stylu warkoczowym.

Czy wiecie, że...? W zakrystii kościoła przechowywana jest tzw. trumna józefińska pochodząca z lat 80. XVIII wieku. Wtedy z powodu oszczędzania drewna na trumny, szczególnie przy liczniejszych zgonach w czasie epidemii, zmarłych opuszczano do grobu przez otwarte dno takiej trumny. Ze względu na sprzeciw ludności z tego sposobu grzebania zmarłych korzystano jedynie przez niedługi okres.

POLECAMY! Kościół pw. św. Piotra i Pawła, Liberk

Wczesnobarokowy drewniany kościół położony jest na krańcu małego miasteczka w sąsiedztwie plebanii i ruin średniowiecznego zamku. Kompleks tworzy drewniany budynek jednonawowego kościoła, stożkowata dzwonnica oraz parterowa plebania.

POLECAMY! Kościół pw. św. Jerzego, Loučná Hora

Kompleks wiejskiego kościoła zrębowego z drewnianą dzwonnica i ogrodzeniem z XVIII wieku.

28 Kościół pw. św. Jana Chrzciciela, Slavoňov

Zachowany kompleks zrębowego renesansowego kościoła z dzwonnica typu obronnego. Znajdują się tutaj także kostnica, mur oraz kamienny krzyż z wizerunkiem sceny ukrzyżowania. Jeden z najstarszych zachowanych kompleksów tego typu w Czechach. Wewnątrz kościoła znajdują się także ludowe malowidła ścienne z 1705 r.

30 Kościół Maryi Panny, Broumov

Kościół został wzniesiony około 1450 roku i jest najstarszym drewnianym kościołem w Republice Czeskiej. We wnętrzach wart uwagi jest sufit dekorowany malowidłami szablonowymi prawdopodobnie z 1450 roku z motywami roślinnymi, łowieckimi i heraldycznymi oraz tekstami pisanymi frakturą gotycką.

31 Kościół Wang, Karpacz

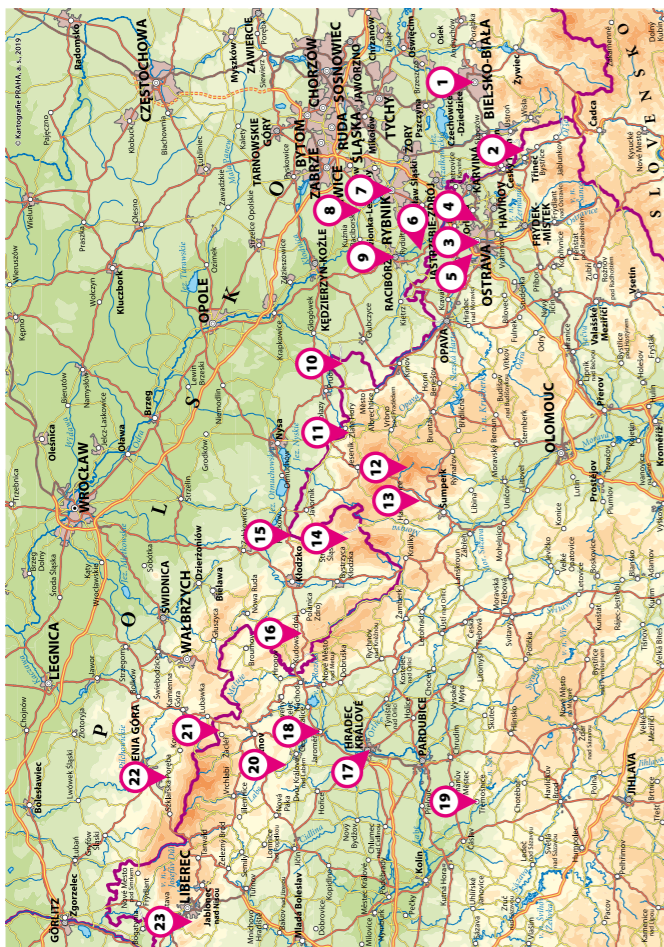
Drewniana protestancka świątynia stojąca po polskiej stronie Karkonoszy w Karpaczu (dawniej niem. Krummhübel). Pierwotnie kościół stał w norweskiej gminie rybackiej Vang już od 1175 roku (region Valdres), od której otrzymał swoją nazwę. Na północne zbocze Karkonoszy został przeniesiony w połowie XIX wieku. Obecnie co roku odwiedza go ponad dwieście tysięcy turystów.

Czy wiecie, że...? Świątynia nazywana jest „kościółem szczęśliwych małżeństw”!

29 Kościół pw. św. Mikołaja, Hradec Králové

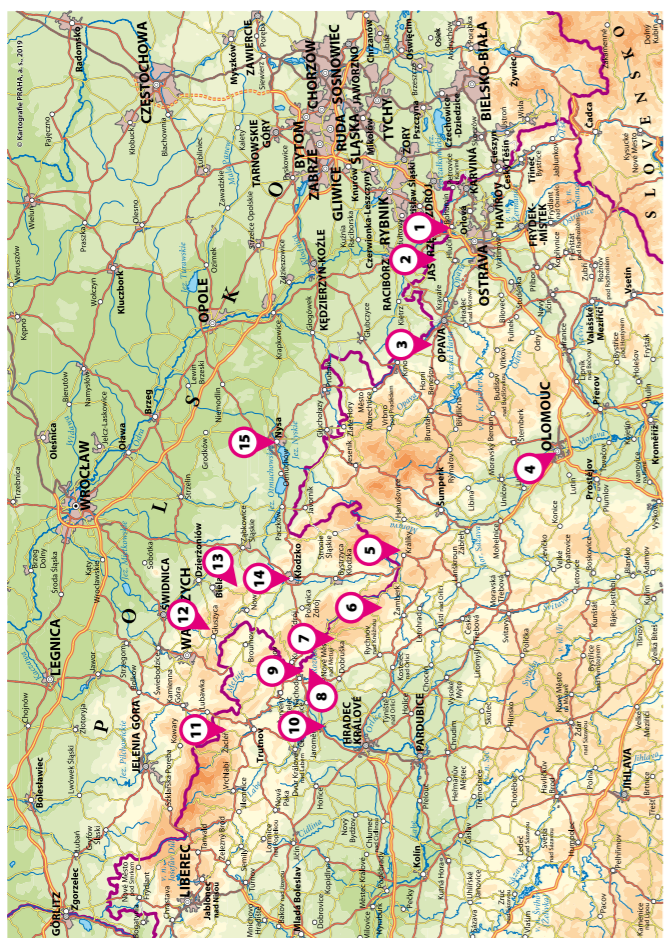
Greckokatolicki kościółek typu bojkowskiego z oryginalnym zabytkowym wyposażeniem. Kościół został zakupiony od greckokatolickiej wspólnoty religijnej Malé Polany ze wschodniej Słowacji.

- 1 | STARA FABRYKA – 42,4 km → 2 | WAPIENNIKI – 46,6 km → 3 | DOLNY OBSZAR WITKOWICE – 8,8 km → 4 | KOPALNIA MICHAŁ – 9,9 km → 5 | LANDEK PARK – 18,6 km → 6 | MEYNI WODNY W TWORCOWIE – 31,5 km → 7 | KOPALNIA IGNACY – 13,8 km → 8 | ZABYTKOWA STACJA KOLEI WĄSKOTOROWEJ – 22,6 km → 9 | ŚLĄSKIE OBSERWATORIUM GEOFIZYCZNE – 47,9 km → 10 | KOLEJKA WĄSKOTOROWA W OSOBLÓDZIE – 33,8 km → 11 | MŁYNY RUDY ŻŁOTA – 62,2 km → 12 | ELEKTROWNIA SZCZYTOWO-POMPOWA DŁOUHÉ STRANÉ – 12,1 km → 13 | WYTWÓRNIA PAPIERU VELKÉ LOSINY – 48,6 km → 14 | KOPALNIA URANU – 29,8 km → 15 | KOPALNIA ŻŁOTA – 41,4 km → 16 | MUZEUM PAPIERNICTWA – 59,9 km → 17 | ŁABSKA ELEKTROWNIA WODNA „HUČÁK” – 20 km → 18 | MUZEUM KOLEJNICTWA WYTOPNA – 67,5 km → 19 | WAPIENNIK „BERLOVA VÁPENKA” – 83,5 km → 20 | ZALEW „LES KRÁLOVSTVÍ” – 39,2 km → 21 | SKANSEN GÓRNICZY ŽACLĚŘ – 55,5 km → 22 | HUTA SZKLA JULIA – 66,5 km → 23 | JESZTED

Długość trasy:
862 km

- 1 | MUZEUM „NA TRATI” – 10,2 km → 2 | OBSZAR UMOCNIEŃ CZECHOSŁOWACKICH, HLUČÍN – 30,8 km → 3 | POMNIK ARMII REPUBLIKI CZESKIEJ I CZECHOSŁOWACKA FORTYFIKACJA, OPAVA – 68,2 km → 4 | CESARSKO-KRÓLEWSKA TWIERDZA OLOMOUC – 77,6 km → 5 | MUZEUM CZECHOSŁOWACKICH FORTYFIKACJI – TWIERDZA ARTYLERYJSKA BOUDA I HŮRKA – 32,6 km → 6 | TWIERDZA HANIČKA – 33,7 km → 7 | TWIERDZA SKUTINA – 15,7 km → 8 | TWIERDZA DOBRŠOV – 8,7 km → 9 | BÉLOVESKI SKANSEN FORTYFIKACYJNY – 25,4 km → 10 | TWIERDZA JOSEFOV – 39,7 km → 11 | TWIERDZA STACHELBERG – 66 km → 12 | KOMPLEKS RIESE – 29 km → 13 | TWIERDZA SREBRNA GÓRA – 27 km → 14 | TWIERDZA KŁODZKO – 55 km → 15 | TWIERDZA NYSA

Długość trasy:
538 km

Obudźcie swoją ciekawość i wybierzcie się do starych kopalni, zachwyćcie się widokiem na majestatyczny zbiornik trzeciej co do wielkości elektrowni wodnej na świecie wpisującej się w krajobraz Jesioników, nacieszcie się jazdą wąskotorówką, zajrzyjcie do słynnej fabryki robotów lub spróbujcie wyłukać złoto w Złotych Horach. To i wiele więcej czeka na Was na szlaku technicznych unikatów polsko-czeskiego pogranicza.

1 Stara Fabryka, Bielsko-Biała

Muzeum znajduje się w budynkach dawnej fabryki sukna i towarów wełnianych. W okresie międzywojennym bielską wełnę znał niemal cały świat. W muzeum zgromadzono maszyny i urządzenia pracujące niegdyś w bielskim przemyśle, część ekspozycji poświęcona jest Fiatowi 126 p – produkowanym w Bielsku-Białej.

muzeum.bielsko.pl

2 Wapienniki, Wędrzynia

Piece powstały na początku XIX wieku, kiedy na terenie gminy wydobywała się ruda żelaza. Do tego okresu wpisuje się również wydobywanie wapienia i jego wypalanie w tzw. „wopienkach”, tak na piece mówiono w miejscowej gwarze. Są to dwa okrągłozbybowe piece, które funkcjonowały do 1965 r.

POLECAMY! Muzeum Ustrońskie

Stała ekspozycja zapoznaje zwiedzających z historią miasta i miejscowego przemysłu.

www.muzeum.ustron.pl

3 Dolny Obszar Witkowice, Ostrawa

Unikatowa na skalę światową strefa, gdzie w latach 1828–1998 wydobywano węgiel i produkowano surowe żelazo. Dziś niepowtarzalne centrum edukacyjne, towarzyskie i kulturowe. Do całego kompleksu Dolnych Witkowic należy Wielofunkcyjna Aula Gong, wraz z galerią, U6 – mały świat techniki i Landek Park z największą w Czechach wystawą o górnictwie.

Czy wiecie, że...? W strefie znajdziecie także *Wielki Świat Techniki*, który przedstawia naukę i technikę w formie zabawnej gry oraz prezentuje kulturalną dzielnicę Hlubina przyciągającą muzyków i artystów.

www.ostravainfo.cz

POLECAMY! Muzeum Techniki Tatra, Kopřivnice

Najbogatsza kolekcja dedykowana kopřivnickiej wytwórni powozów, później znanej jako producent samochodów TATRA.

www.tatramuseum.cz

4 Kopalnia Michał, Ostrawa

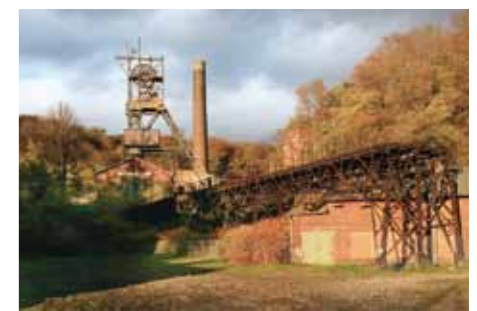
W byłej kopalni możecie przejść przez tę samą trasę, którą górnicy przechodzili przed rozpoczęciem pracy. Zobaczyć tu można m.in. szatnię łańcuszkową, prysznice, znaczkownię, cechownię, lampownię oraz stołówkę górniczą. Nie brakuje też biura geologa i gabinetu lekarskiego. Dumą muzeum jest unikatowa i nadal działająca maszyna parowa z 1903 roku.

www.ostravainfo.cz

5 Landek Park, Ostrawa

W największym muzeum górnictwa w Republice Czeskiej możecie zjechać szymbem do złoży kopalnianego i przez chwilę poczuć się jak górnik. Oprócz wystawy w kopalni zapoznacie się również z ekspozycjami dotyczącymi ratownictwa górniczego, technik przebicia i wydobycia, historii transportu kopalnianego oraz osadnictwa.

www.ostravainfo.cz

6 Młyn Wodny w Tworkowie

Młyn wodny z 1914 roku wciąż jest w użyciu i codziennie produkuje 3 t mąki.

7 Kopalnia Ignacy, Rybnik

Industrialne Centrum Kultury funkcjonuje nie tylko jako muzeum historyczne, w którym zwiedzający zobaczą m.in. stalowe wieże szybowe, wieżę widokową, stacje transformatorowe, maszyny parowe i wiele innych artefaktów górniczych, ale również jako centrum kultury całego regionu.

www.zabytkitechniki.pl

8 Zabytkowa Stacja Kolei Wąskotorowej w Rudach

Kolej wąskotorowa w Rudach to jedna z największych ciekawostek Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego. Możemy tu znaleźć np. budynek dworca, trzytorową lokomotywnię, wieżę ciśnieni, osiem lokomotyw i kilka wagonów. Największą atrakcją jest natomiast możliwość przejażdżki kolejką w zabytkowych wagonach na dwóch trasach.

10 Kolejka wąskotorowa w Osobłodzi

Po ostatniej czynnej trasie wąskotorowej między Trzebną a Osobłogą na przedgórzu Jesioników, od ponad 120 lat, wciąż regularnie kursują pociągi spalinowe i parowe.

www.osoblazsko.com

POLECAMY! Centrum Tradycji Tkackich, Prudnik

Celem Centrum Tradycji Tkackich jest zachowanie i prezentacja tradycji przemysłu tekstylnego, rozwijającego się tutaj już od XIX wieku.

www.muzeumprudnik.pl

11 Młyny Rudy Żłota, Zlaté Hory

W Dolinie Zagubionych Sztolni obejrzyjecie repliki dawnych młynów rudy złota z XIV wieku, które przypominają złote lata wydobycia kruszców w tej okolicy.

POLECAMY! Fabryka Robotów, Moszna

W muzeum obejrzeć można roboty, przede wszystkim postaci z filmów sci-fi, z których największy mierzy nawet 3,5 metra i waży prawie tonę. Znajdują się tu również różne rzeczy użytkowe. Wszystko produkowane jest przeważnie ze złomu samochodowego.

www.fabrykarobotow.com.pl

POLECAMY! Zakład produkcji kos, Karlovice

Zabytkowe gospodarstwo wiejskie przedstawia produkcję małych narzędzi rolniczych, wystawę leśnictwa oraz ekspozycję dotyczącą mieszkania na wsi. W ramach specjalnego zwiedzania wypróbujecie prania na tarze lub wyplatania koszyków.

technotrasa.cz/kosarna

POLECAMY! Elektrownia wodna „Háj”, Třeština

Ten zabytek hydrologiczny powstał w latach 1921-1924. Elektrownia jest jednym z klejnotów międzywojennej architektury technicznej.

12 Elektrownia szczytowo-pompowa, Dlouhé stráně

Jedną z największych na świecie elektrowni szczytowo-pompowych i najbardziej rozległą elektrownią wodną w Republice Czeskiej. Większość obiektów znajduje się pod ziemią, budowle na powierzchni zostały z wycuciem wkomponowane w okoliczny krajobraz górski, tworząc z nim harmonijną całość. Zwiedzanie możliwe jest przez cały rok, po uprzedniej rezerwacji online. Orowadzanie umożliwi Wam zapoznanie się z technologią pracy elektrowni w olbrzymich pomieszczeniach podziemnych, zbiorniku dolnym oraz imponującym zbiorniku górnym.

www.dlouhe-strane.cz

9 Śląskie Obserwatorium Geofizyczne w Raciborzu

Obserwatorium powstało w latach 20. XX wieku, w celu badania negatywnych aspekty działalności wydobywczej. W małym muzeum, w piwnicy budynku, można obecnie obejrzeć stare sejsmografy.

www.igf.edu.pl

POLECAMY! Młyn w Brzeźnicy

Ceglany młyn z lat 20. XX wieku, który został ponownie uruchomiony w 2006 roku.

Czy wiecie, że...? Z historią młyna powiązany jest niemiecki poeta romantyczny Joseph von Eichendorff, który nieszczęśliwie zakochał się w córce młynarza, a swoje uczucia odzwierciedlił w wierszu „Das zerbrochene Ring“ („Złamany pierścinek”).

POLECAMY! Huta Królewska w Zagwizdzu

Zespół dawnej Huty Królewskiej z XVIII wieku obejmuje ceglane budynki (magazyn, odlewnia i kuźnia połączone dwoma kanałami).

13 Wytwórnia Papieru Velké Losiny

Wytwórnia papieru należy dziś do najstarszych nadal funkcjonujących zakładów tego rodzaju w Europie. Papier produkuje się tu w tradycyjny sposób z bawełny i lnu. Przez swoją wytrzymałość wykorzystuje się go zwłaszcza w technikach artystycznych, w znaczącej ozdoby korespondencji, do celów reprezentacyjnych oraz w pracy księgarskiej i restauratorskiej.

muzeumpapiru.cz

15 Kopalnia Żłota, Zlatý Stok

(→ s. 29)

14 Kopalnia Uranu, Kletno

(→ s. 27)

16 Muzeum Papiernictwa, Duszniki-Zdrój

(→ s. 26)

17 Łabska Elektrownia Wodna „Hučák”, Hradec Králové

Obok elektrowni parowej z 1910 roku, w 1912 roku powstała wodna elektrownia przepływowa. Na ekspozycji zaprezentowano zabytki ze zbiorów Narodowego Muzeum Techniki. Można zapoznać się również z metodami działania elektrowni.

www.cez.cz/hucak

18 Muzeum Kolejnictwa Výtopna, Jaroměř

W ponadstuletniej parowozowni w pobliżu stacji kolejowej Jaroměř można przenieść się w czasy, kiedy to na kolei królowa para.

Czy wiecie, że...? W muzeum znajdziecie najstarszą sprawną lokomotywę parową z 1879 roku.

www.vytopnajaromer.cz

20 Zalew „Les Království”, Bílá Třemešná

Zalew Les Království to zbiornik wodny na rzece Łabie. Położona jest przy samotni Těšnov na terenie miejscowości Bílá Třemešná, 4 km w górę rzeki od miasta Dvůr Králové nad Labem. Znajdująca się tu zapora została wzniesiona w romantycznym stylu pseudogotyckim (1910–1919).

prehrada-les-kralovstvi.cz

22 Huta Szkła Julia, Piechowice

Huta Szkła Julia już prawie 200 lat produkuje ręcznie zdobione wyroby ze szkła kryształowego. Oprócz możliwości przyjrzenia się pracy najlepszych szklarzy, na zwiedzających czekają tu także specjalne pokazy i warsztaty.

hutajulia.com

POLECAMY! Muzeum Ceramiki, Bolesławiec

Głównym eksponatem jest tutaj ceramika, produkowana tu od XVIII wieku do dnia dzisiejszego.

POLECAMY! Muzeum Prasy Śląskiej, Pszczyna

Muzeum gromadzi czasopisma, maszyny drukarskie i introligatorskie. (→ p. 36)

21 Skansen Górniczy, Žacléř

Teren kopalni „Jan Šverma” jest ostatnią zachowaną pamiątką głębinowego górnictwa węglowego w Czechach Wschodnich, o którym wzmianka pisemna pochodzi już z XVI wieku. Kopalnia została udostępniona dla turystów jako skansen górniczy.

www.djs-ops.cz

23 Jeszted

W 1973 r. parę kilometrów od Liberca ukończono budowę nowego hotelu i nadajnika telewizyjnego o wyglądzie srebrnego stożka. Stał się on niepowtarzalnym elementem krajobrazu Grzbietu Jesztedzkiego i całego regionu.

www.rozhlednajested.cz

19 Wapiennik „Berlova vápenka”, Třemošnice

Wapiennik „Berlova vápenka” jest niepowtarzalną zachowaną pamiątką z początków przemysłowej produkcji wapna w Górach Żelaznych. Działał on w latach 1880-1960. Obecnie znajduje się tu wystawa dotycząca historii wapiennictwa.

Fortyfikacje budowane w latach 1935–1938 wzdłuż granicy ówczesnej Czechosłowacji należały do najnowocześniejszych systemów obronnych w Europie. Projektowane fortyfikacje składały się z linii lekkich obiektów obronnych (proste małe twierdze) i ciężkich zabudowań (niezależne obiekty lub twierdze artyleryjskie).

1 Muzeum MO-S5 „Na trati”, Stary Bogumin

Należy do kategorii ciężkich fortyfikacji. Z punktu widzenia budowlanego jest to o nietypowy obustronny samodzielny i dwupoziomowy schron bojowy III stopnia w skali wytrzymałości. Ówczesne uzbrojenie obiektu tworzyły dwie armaty przeciwpancerne i cztery samodzielne ciężkie karabiny maszynowe na stanowiskach ogniowych. Takie uzbrojenie było uzupełnione o ciężki ręczny karabin maszynowy w dwóch wieżach pancernych piechoty, trzy ręczne karabiny maszynowe na pomocniczych stanowiskach ogniowych i sześć wyrzutni granatów.

www.bunkr-bohumin.cz

2 Obszar Umocnień Czechosłowackich, Hlučín-Darkovičky

Obszar twierdzy jest w Europie wysoko oceniany jako przykład części systemu fortyfikacji czechosłowackich, który powstawał w latach 1935–1938. Obiekty obszaru są różnorodne od strony projektowej i taktyczno-bojowej oraz posiadają różne stopnie wytrzymałości. Umocnienia są częścią szlaku atrakcji technicznych, tzw. TECHNO TRASY, która łączy znaczące industrialne zabytki na terenie kraju morawsko-śląskiego.

www.szm.cz

3 Pomnik Armii Republiki Czeskiej i Czechosłowacka Fortyfikacja – Opawa – Milostovice

Trzy betonowe schrony, które stały się częścią fortyfikacji Czechosłowacji w latach 30. XX wieku. Unikatem znajdującym się wyłącznie w tym miejscu są dwa działa z oznakowaniem L1 produkowane przez pilżeńską Škodę.

POLECAMY! *Niesamowitą atrakcją jest coroczna akcja „Światła nad Bunkrami”, podczas której bunkry zostają oświetlone wzdłuż całej linii fortyfikacji.*

4 Cesarsko-Królewska Twierdza, Ołomuniec

W Ołomuńcu i bliskiej okolicy możecie zwiedzić pozostałości powstałych z rozkazu cesarzowej Marii Teresy fortyfikacji bastionowych z XVIII wieku, które zbudowano w celu obrony terenów przed atakiem pruskim. W centrum miasta zwiedźcie Bramę Marii Teresy oraz koszary wodna, a w Twierdzy Koronnej dowiecie się więcej na temat historii wojskowej Ołomuńca. Zajrzeć możecie również do niektórych budynków późniejszych fortyfikacji z XIX wieku. Trzydzieści budynków wojskowych, będących niegdyś częścią twierdzy, łączy edukacyjna ścieżka rowerowa.

cisarska-pevnost.cz

5 Muzeum Czechosłowackich Fortyfikacji – Twierdza Artyleryjska Bouda 5.1 i Hůrka 5.2, Králíky

Te dwa obiekty to największe budowle forteczne z lat 30. XX wieku w Czechach, które zostały udostępnione zwiedzającym. Jednocześnie tworzą część Kralickiego Obszaru Fortyfikacyjnego, gdzie stopniowo realizowany jest projekt ratujący i udostępniający te unikatowe zabytki wojskowo-techniczne i historyczne.

POLECAMY! *Trasa ścieżki edukacyjnej o długości 6,5 km prowadzi z Wielkiego Rynku w Králíkach aż do twierdzy artyleryjskiej Hůrka. Podążając tą trasą poznacie wiele ciekawostek dotyczących tutejszych fortyfikacji.*

www.boudamuseum.com

6 Twierdza Hanička

Kompleks fortyfikacji wojskowej z lat 1935–1938. Tworzy go pięć schronów bojowych z wieżami pancernymi i około 1750 m podziemnych korytarzy i pomieszczeń. Podziemia wraz z muzeum wojskowym są udostępnione do zwiedzania.

www.hanicka.cz

7 Twierdza Skutina

Artyleryjska twierdza typu „francuskiego” – dwa schrony piechoty zostały wsunięte do linii obiektów samodzielnych w celu obrony innych umocnień. Zapewnić one miały ciągłość ognia zaporowego. Na zboczu odwróconym od wroga miały zostać zbudowane pozostałe trzy schrony. Prace natomiast wstrzymano jesienią 1938 roku.

www.skutina.cz

8 Twierdza Dobrošov

Budowa twierdzy rozpoczęła się w 1937 r., ale już w kolejnym roku prace zostały definitywnie wstrzymane. Przez ten czas powstało 1750 m łączących korytarzy i 750 m pomieszczeń podziemnych na głębokości 20-39 metrów pod powierzchnią.

POLECAMY! *Przez całą twierdzę wiedzie ścieżka edukacyjna, która wzdłuż linii fortyfikacji prowadzi aż do uzdrowiska Běloves.*

www.pevnostdobrosov.cz

10 Twierdza Josefov

Bastionowa twierdza jest unikatowym kompleksem obronnym zbudowanym w duchu najlepszej technologii fortyfikacyjnej swoich czasów. W czasie swojego powstania, pod koniec XVIII wieku, korytarze mające prawie 45 km długości były największym podziemnym kompleksem w Europie. Podczas zwiedzania przejście około 1 km i poznanie niespodzianki przygotowane dla nieproszonej gości. Pod koniec moście spróbować przejść podziemnymi korytarzami w zupełnych ciemnościach.

POLECAMY! *Na nowej wystawie zobaczycie działa z okresu od XVIII do XX wieku.*

www.pevnostjosefov.cz

POLECAMY! Muzeum Wojny 1866

Muzeum wojny stoi w miejscu, gdzie 3 lipca 1866 r. rozegrała się bitwa między pruskimi i austriackimi wojskami, druga największa bitwa XIX wieku. Ekspozycja przedstawia uzbrojenie i wyposażenie zaangażowanych w bitwę armii i jednostek. W najbliższej okolicy znajduje się ossuarium, mauzoleum, cmentarz pruski oraz monumentalny pomnik bitwy. W każdą rocznicę bitwy organizowane są tutaj uroczystości na pamiątkę bitwy i cześć poległych na polu walki.

POLECAMY! Schron Piechoty K-S 14 „U Cihelny”, Králiky

Samodzielny schron piechoty III stopnia w skali wytrzymałości. Pod koniec sierpnia przy schronie odbywa się tradycyjny pokaz bitwy o fortyfikację. W obiekcie umieszczono obszerną wystawę o powstaniu Republiki Czechosłowackiej, Legionie Czechosłowackim, budowie fortyfikacji i losach sierżanta Arnošta HRADA, który zginął tutaj w tragicznych okolicznościach.

cihelna.militaryclub.info

9 Běloveski Skansen Fortyfikacyjny, Náchod-Běloves

Skansen fortyfikacyjny jest unikatowym kompleksem odrestaurowanych obiektów czechosłowackich fortyfikacji z lat 1935-1938. Sercem skansenu jest schron piechoty N-S 82 „Březinka”, który doprowadzono do stanu, w jakim znajdował się jesienią 1938 roku.

www.brezinka.cz

11 Twierdza Stachelberg

Twierdzę Stachelberg zbudowano w latach 1937-1938 jako część przedwojennych Fortyfikacji Czechosłowackich koło miejscowości Babí u Trutnova, na wschodnim krańcu Karkonoszy. Ekspozycja w obiekcie jest uzupełniona o wiele modeli ówczesnej techniki wojskowej oraz budowli fortyfikacyjnych.

www.stachelberg.cz

12 Kompleks Riese, Walim i Głuszycza

Kompleks Riese umieszczony w Sudetach był największym projektem budowlano-górnictwem III Rzeszy. Większą część kompleksu tworzy podziemna sieć tuneli, do której budowy wykorzystywano więźniów obozów. Sztolnie po dziś dzień owiane są pełnią tajemnic i są unikatowym zabytkiem z okresu II wojny światowej.

POLECAMY! *Podziemne Miasto Osówka ma najdłuższą trasę wśród udostępnionych obiektów z całego kompleksu Riese. Historyczna trasa – z przewodnikiem mająca 1200 m długości, ekstremalna trasa – z przewodnikiem zawierająca również spływ łodzi czy korytarze poszukiwaczy skarbów. Drugim z obiektów, które warto odwiedzić, są Sztolnie Walimskie.*

sztolnie.pl; www.osowka.pl

13 Twierdza Srebrna Góra

Górska twierdza z drugiej połowy XVIII wieku, w swoim czasie jeden z najnowocześniejszych obiektów wojskowych w Europie. Kompleks obejmuje sześć twierdz i kilka baszt, łącznie z ogromnym donżonem w centrum bazy obronnej. Po całym kompleksie oprowadzają przewodnicy w historycznych pruskich mundurach.

forty.pl

POLECAMY! Wieża Woka, Prudnik

Wieża Zamkowa zwana także Wieżą Woka jest jedyną pozostałością twierdzy z XIII wieku, którą zbudował czeski szlachcic, rycerz i założyciel Prudnika – Wok z Rožemberka. Średniowieczny zamek spłonął na początku XIX wieku, pozostała tylko wieża (41 m) służąca dzisiaj jako wieża widokowa.

15 Twierdza Nysa

Twierdza Nysa to jeden z najlepiej zachowanych systemów fortyfikacji na Śląsku. Większość obiektów – Bastion św. Jadwigi, Fort Wodny, Reduta Kapucyńska i Kardynalska, Fort Prusy, Fort I-II i fortyfikacje zbudowano w XVIII wieku. Wiek XIX był czasem rozległej modernizacji kompleksu. Obiekty Twierdzy Nysa zajmują powierzchnię około 80 ha i otaczają teren o powierzchni około 230 ha. Na początku tego wieku twierdza została poddana obszernemu remontowi stając się znaczącą atrakcją turystyczną i miejscem różnych wydarzeń kulturalnych. W twierdzy regularnie odbywają się wydarzenia historyczne, chociażby rekonstrukcja Bitwy o Nysę (w sierpniu lub wrześniu podczas Dni Twierdzy Nysa), w której uczestniczą grupy rekonstrukcyjne z Polski i zagranicy.

www.twierdzanysa.com

POLECAMY! Muzeum „Blechhammer – 1944”, Kędzierzyn – Koźle

To niewielkie muzeum przedstawia historię gminy i okolic w czasach II wojny światowej. W poszczególnych pomieszczeniach znajdziecie wystawy o: 15 Armii Lotnicza USAAF, jeńcach wojennych, robotnikach i więźniach miejscowych obozów.

POLECAMY! Muzeum 4 Pułku Strzelców Podhalańskich, Cieszyń

Małe prywatne muzeum, które przybliży historię 4 Pułku Strzelców Podhalańskich, który do 1939 roku stacjonował w Cieszynie.

14 Twierdza Kłodzko

Twierdza Kłodzko na Wzgórzu Zamkowym, zbudowana w XVII wieku przez Habsburgów i rozbudowana w XVIII wieku przez Prusy, to zespół baszt, kazamatów i tajemniczych labiryntów. Wewnątrz twierdzy zapoznać się z życiem ówczesnych żołdaków, udostępniona jest również część podziemnych korytarzy.

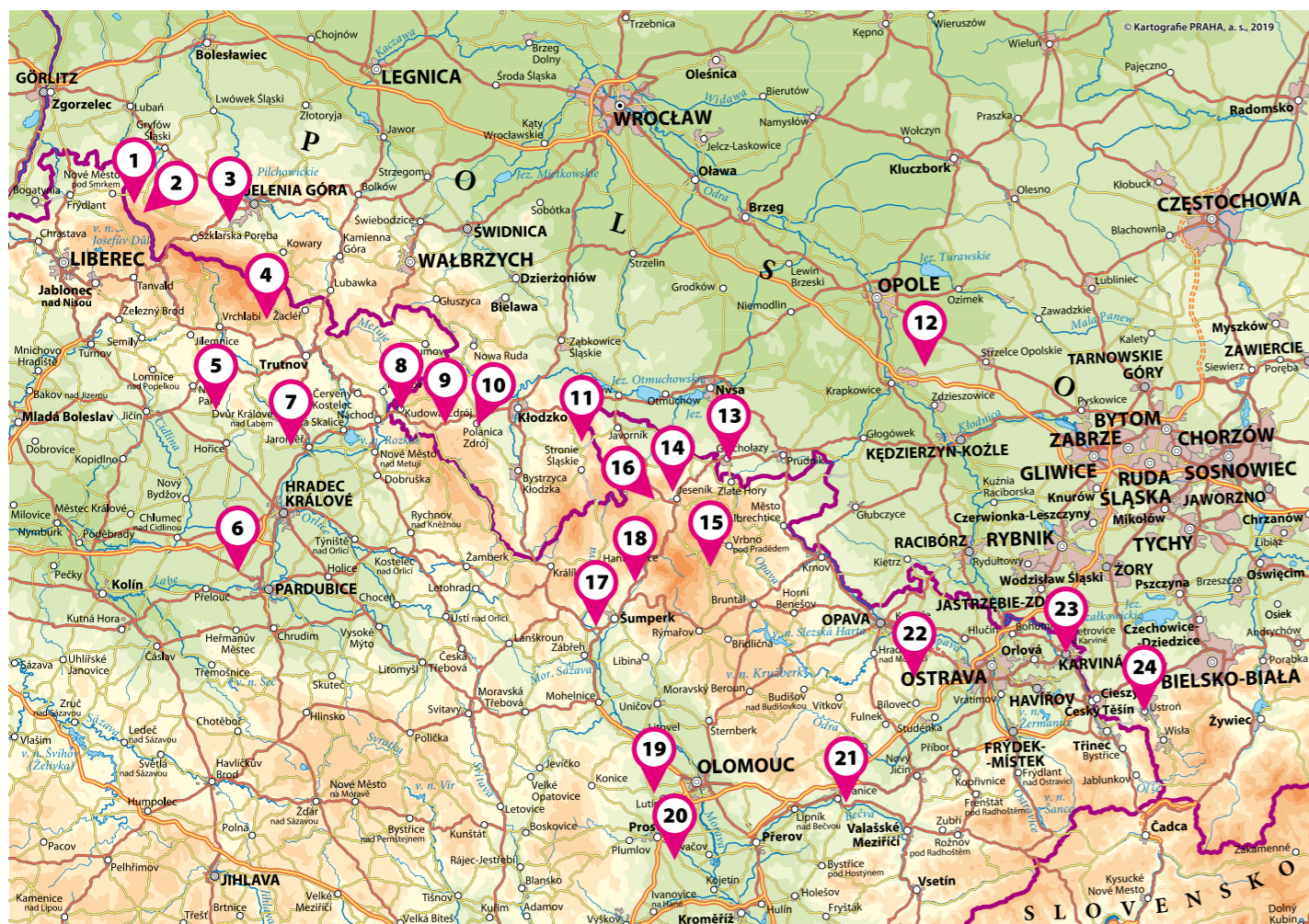
www.twierdza.klodzko.pl

RELAKS W UZDROWISKACH

RELAKS W UZDROWISKACH

Kompleks Uzdrawiskowy 1 Czerniawia-Zdrój i 2 Świeradów-Zdrój

Bogactwem tutejszej przyrody jest woda mineralna (z tzw. świętego źródła) i wody radonowe. Woda mineralna „Czerniawianka” oczyszcza organizm z metali ciężkich oraz obniża poziom cukru w krwi.

uzdrawisko-swieradow.pl

4 Jańskie Łaźnie

Uzdrowisko zdobyło światową renomę w I połowie XX wieku poprzez skuteczne leczenie skutków porażenia, szczególnie dziecięcego. Jańskie Łaźnie zostały w ten sposób pierwszym uzdrowiskiem leczenia skutków porażenia w całej Europie.

www.janskelazne.com

3 Uzdrowisko Termalne Cieplice Śląskie-Zdrój

Wyjątkowość uzdrowiska polega na wykorzystaniu wody termalnej, która ma najwyższą zawartość krzemionki ze wszystkich wód uzdrawiskowych w Europie.

www.uzdrawiska-pgu.pl/uzdrawisko-cieplice

RELAKS W UZDROWISKACH

5 Uzdrowisko Bělohrad

Leczenie koncentruje się przede wszystkim na chorobach układu mięśniowo-szkieletowego, chorobach reumatycznych, bólach kręgosłupa, chorobie Bechterewa, chorobie zwyrodnieniowej stawów, stanach po kontuzjach i operacjach ortopedycznych, lecz się tu również nieprawidłowe blizny po kontuzjach i poparzeniach.

www.belohrad.cz

8 Kudowa-Zdrój

Pijalnia wody należy do architektonicznych perełek całego Dolnego Śląska. Znajdują się w niej trzy źródła leczniczej wody mineralnej.

11 Łądek-Zdrój

Pierwsza wzmianka o tutejszych kąpielach zdrowotnych pochodzi z 1241 roku. Wykorzystuje się tutaj wodę i torf. Unikatem jest okrągły basen, w którym gromadzi się woda z gorącego źródła termalnego.

14 Uzdrowisko Jeseník

Tutejszy mikroklimat jest odpowiedni dla leczenia górnych i dolnych dróg oddechowych, dolegliwości krążeniowych i układu nerwowego. W terapii nawiązuje się tutaj do tradycyjnej metody hydroterapii Vincenza Priessnitza.

www.priessnitz.cz

6 Uzdrowisko Bohdaneč

Fundamentem miejscowego leczenia został szlachetny torf. Kąpiele borowinowe mają zbawienne działanie szczególnie dla układu mięśniowo-szkieletowego. Jako jedyne uzdrowisko w Republice Czeskiej wykorzystuje specjalne wanny do robienia okładów borowinowych. Zapewnia się tu leczenie przewlekłych dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego, stanów przedoperacyjnych i pooperacyjnych oraz rehabilitację pourazową.

www.llb.cz

7 Uzdrowisko Velichovky

Uzdrowisko zostało założone w 1897 roku i specjalizuje się w rehabilitacji pacjentów z chorym układem mięśniowo-szkieletowym i nerwowym.

www.velichovky.cz

9 Duszniki-Zdrój

Powstanie uzdrowiska powiązane jest z odkryciem licznych źródeł leczniczych wód mineralnych. Uzdrowisko zdobyło renomę poprzez skuteczne działanie tutejszych źródeł oraz klimat porównywalny z klimatem regionów alpejskich.

12 Sebastianum Silesiacum (Kamień Śląski)

Ośrodek specjalizuje się w leczeniu wodą i ziołami według zasad bawarskiego księdza Sebastiana Kneippa.

www.sanatorium.kamienslaski.pl

10 Polanica-Zdrój

Woda ze źródeł leczniczych tutejszego uzdrowiska pochodzi z pobliskich Gór Stołowych.

13 Ośrodek Odnowy i Rekreacji „Skowronek”, Głuchołazy

W parku uzdrowiskowym powstał ośrodek hydroterapii Kneippa i Vincenza Priessnitza. Dobra jakość wody i specyficzny mikroklimat pomagają przy leczeniu chorób dróg oddechowych i chorób kardiologicznych. Polecamy odwiedzić miejscową tętnię solankową (15 metrów).

www.skowronek.info.pl

RELAKS W UZDROWISKACH

15 Uzdrowisko Karlova Studánka

Uzdrowisko Karlova Studánka położone jest na wysokości 800 m n.p.m., po wschodniej stronie Pradziada (1 492 m n.p.m.). Tutejsze źródła wykorzystywane są do kąpieli węglowych i kuracji pitnej. Czyste górskie zalesione środowisko z wysoką koncentracją jonów ujemnych jest źródłem leczniczego klimatu, dobrze wpływającego na układ oddechowy.

www.horskelazne.cz

17 Uzdrowisko Bludov

Uzdrowisko Bludov znajduje się w spokojnym środowisku przedgórza Jesioników i specjalizuje się w skutecznym i zdrowym odchudzaniu i leczeniu układu mięśniowo-szkieletowego.

www.lazne-bludov.cz

18 Uzdrowisko Velké Losiny

Wewnętrzne i zewnętrzne baseny tworzą unikatowy kompleks termalny, jedyny w swoim rodzaju w Czechach. Ruch i zabiegi w termalnej wodzie siarczkowej doskonale sprawdzają się przy leczeniu chorób układu mięśniowo-szkieletowego.

www.lazne-losiny.cz

21 Uzdrowisko Teplice nad Bečvą

Uzdrowisko Teplice nad Bečvą zawdzięcza swoje powstanie bogatym źródłom termalnym alkalicznej wody mineralnej z wysoką zawartością naturalnego dwutlenku węgla.

www.ltnb.cz

19 Uzdrowisko Slatinice

Uzdrowisko z unikatowym naturalnym źródłem średnomineralizowanej wody z zawartością siarkowodoru, który ma zbawienny wpływ na chrząstki stawowe. Dzięki niepowtarzalnemu składowi mineralnemu woda leczy układ mięśniowo-szkieletowy, choroby nerwowe, skórne i onkologiczne oraz poprawia krążenie.

www.lazneslatinice.cz

20 Uzdrowisko Skalka

Gmina Skalka położona jest 8 km od Prościejowa i słynie ze swojego uzdrowiska wykorzystującego miejscowe wody mineralne.

Czy wiecie, że...? Zawartość chemiczna wód alkaliczno-siarczanych jest tu unikatowa. Tutejsze wody mineralne zawierają sylwin, którego nie może zaferować żadne inne czeskie uzdrowisko, takie znajdują się jeszcze tylko we Włoszech i Austrii.

www.lazneskalka.cz

22 Sanatorium Klimkovice

Sanatorium z unikatowym naturalnym leczniczym źródłem solanki jodowo-bromowej. Sanatorium jest ciekawe architektonicznie, otoczone przez rozległy park uzdrowski. Oferuje ono wiele usług nie tylko o charakterze leczniczym, ale także wypoczynkowym.

www.sanatoria-klimkovice.cz

23 Uzdrowisko Darków

Uzdrowisko Darków pomaga pacjentom niwelować lub minimalizować trwałe skutki chorób i kontuzji układu mięśniowo-szkieletowego i nerwowego za pośrednictwem balneoterapii i rehabilitacji.

www.laznedarkov.cz

24 Uzdrowisko Ustron

Status miasteczka uzdrowskiego zapewniają Ustroniowi lecznicze źródła mineralne odkryte w XIX wieku. Uzdrowisko specjalizuje się w rehabilitacji pacjentów kardiologicznych, neurologicznych, onkologicznych i ortopedycznych.

www.uzdrowisko-ustron.pl

16 Sanatorium Lecznicze Schrotha, Dolní Lipová

Opieka uzdrowska Sanatorium Lecznicze Schrotha bazuje na wykorzystaniu naturalnych leczniczych warunków klimatycznych i unikatowych lipowych mieszanek ziołowych. Koncentruje się przeważnie na leczeniu niezakaźnych chorób skórnych (przede wszystkim łuszczycy), chorób i zaburzeń przemiany materii oraz chorób układu oddechowego.

www.lazne-lipova.cz

OSTRAWA

OŁOMUNIEC

PARDUBICE

HRADEC KRÁLOVÉ

LIBEREC

JELENIA GÓRA

WAŁBRZYCH

KŁODZKO

NYSA

OPOLE

RACIBÓRZ

CIESZYN

BIELSKO-BIAŁA

www.tourism-pl-cz.eu

Autor: Partnerzy projektu „Wspólne dziedzictwo”

Opracowanie graficzne i druk: Studio Trinity, s. r. o. (Martin Šilar, Michaela Baumgartnerová)

Zdjęcia: Archiwum Střední Morava - Sdružení cestovního ruchu, Jeseníky-Sdružení cestovního ruchu, Moravian-Silesian Tourism, Destinační společnost Východní Čechy, Královéhradecký kraj, Liberecký kraj, Dolnośląska Organizacja Turystyczna, Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna, Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry, Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” z siedzibą w Cieszynie „Olza”, Euroregion Beskidy, Regionální rada rozvoje a spolupráce se sídlem v Třinci, Agencja CzechTourism.

Rok vydania: 2019

Vydáno v rámci projektu Kulturní a přírodní dědictví pro rozvoj polsko-českého pohraničí „Společné dědictví”,
reg. č. CZ.11.2.45/0.0/0.0/16_021/0000760.

Opublikowano w ramach projektu Dziedzictwo Kulturowe i Przyrodnicze Dla Rozwoju Pogranicza
Polsko Czeskiego „Wspólne dziedzictwo”, nr. rej. CZ.11.2.45/0.0/0.0/16_021/0000760.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

